

בעזרת השם יתברך

מי שלומד בכל יום ארנ שלשת
הלמודים האלו, בונה לעצמו

בי"ת נצחי

וזה מרו שהו'ף לפניו ק'עז'מי
עז'מים ולנצח נצחים (אשר בחל).

למוד יומי

ב'בלי י'רושלמי ת'וספתא
בעריכה מפארת מונקדת ומפסקת

פרשת חקת - בלק תשפ"ג

היכל הקודש ברסלב

181 Huschke Road, Liberty NY 12747

היכל הקודש

כארא פארק

**4801 11th Ave,
Brooklyn NY 11219
347.760.5924**

היכל הקודש

קרית יואל

**8 Premishlan Way.
Monroe NY 10950
845.243.0563**

היכל הקודש

מאנסי

**32 Dolson Road
Monsey NY 10952
347.733.7551**

היכל הקודש

בני ברק

**רחוב ירושלים 2
052.760.5715**

היכל הקודש

וויליאמסבורג

**27 Skillman Street
Brooklyn NY 11205
718.384.1652**

היכל הקודש

קרית יואל

**8 Hayes Ct.
Monroe NY 10950
845.467.5299**

היכל הקודש

בלומינגטאון

**24 Merriewold LN S
Monroe NY 10950
845.238.0804**

היכל הקודש

ירושלים

**רחוב רבי נחמן מברסלב 15
054.845.6150**

צו הערן די

הערליכע שיעורים

פונעם ראש ישיבה שליט"א
רופט:

קול ברסלב

212.444.9191

חיזוק פאר די אידישע שטוב

212.444.9169

ג'דפס ע"י

**קרן הדפסה
היכל הקודש**

2623 State Route 52
Liberty, NY 12754

718.387.2691

www.BreslevCenter.com

יצא לחירות - דאי לאו דשרהיה - לא הוה שבק ליה למנסב בת חורין. כל כי יש בידך - משניה דרבי, ואני וכוונתו אמורים אינה מקודשת. שפר א"י"סין - זררי את מקודשת לו, וקדשה בו. ורבה בו. רב שילא - לקמן. השיאו אשה - דא לאו דשרהיה - לא הוה מעבר דאיכא על ידו. ואיתו עבד איסורא - שנשאת את שפחה. צאי בו והתקשר בו - כלומר, לא איסורא - דאי דאמר

לאמפוק מרבי זיס דאמר: זמנו של שטר מוכיח עליו, אך על גב דרבי גופיה פסיק בוחיה בהדיא פרקא. והתם לשופרא דשרטא אתקין, אבל תבא. למנא דאמר בבבלי של מנהג - לא מצי בבבלי של קונה. ובקונטרס פירש בחיבוי"ב (בבא מעיטא זמא.) דלוי דאמר בבבלי של מנהג - לא שכן בבבלי של קונה. וראו, כיון דאמר דגואל תנו לבש - לא מצי אבא עבד בענין זה. כמו לרב נתמן דאמר - פירי לא עבד חליפין משום דרבעין דומיא דנעלה, ולא אמרינן דהואיל דכלי שוה פרוטה קני - כל שכן פירות שוים אף זה. דאיכא תנאא טפי, דגמר ומקני. ועוד: אמרינן בגדלים ב"הושעתי" (מתא.) דסודרא קני על מנת להקנות הוא.

בשרבו - תניח לו תפילין - ולא משום דלא מיעבדי ליה איסורא, ומברך עליהן ואיכא ברבה לבטלה - דהא סוכה לולב ושופר וכהן גמול עשה שתישמיש ומכריחא. אלא משום דעבדי עבדים גלילא בתפילין ווי, לאו דשרהיה היא. לא והתא בתל ליה.

אורתו - העבד אין לו תקנה - פירוש: לכת בבת חורין ולא בשפחה. כדפירש בקונטרס לעיל. ואין נראה, שמאמר לעיל (לח.א.) עבד שברח מבית האסורין כל ולא עוד אלא שכופין את רבו ועשה אותו בן חורין. ומאי קא משמע לן? פשיטא דכופין אותו, כיון דאסור בשפחה ובבת חורין. כמו חצוי עבד וחצוי בן חורין? וכן דאמר בירושלמי, דהכא דאמר "שחררו" - כופין את הירושמי משום מעזה לקיים דברי גמול. תפוס ליה משום דאסור בשפחה ובבת חורין. ובפרק בתרא דבריות (כד.) אמרינן דסבר רבן שמעון בן גמליאל: המפקד עבדו יצא לחירות, וצריך גם שחרור, ומעבד בו שחרור אוכל בתרומה, ומסתברא, כיון דאובל בתרומה - דשרי נמי בשפחה. ולכן נראה דאין לו תקנה - בבית חורין קאמר, אבל בשפחה - שרי. לח.א. ואין לו תקנה - תימא: הויכח של מנאך דרבי יוחנן, דאמר לעיל (לח.א.) עבד שברח מבית האסורין בו, ולא עוד אלא כופין את רבו, אלמא: יש לו תקנה.

הא אמרה בלשון שחרור הכי נמי - תימא, דלעיל קאמר ארבי יוחנן: אי הכי המפקד עבדו ומת נמי היא משתלה בלא גט, ורבינו כאשורו. והכא משמע דרבינו גטו ושמוא לעיל אתאי כרב שמואל בר רב יוחנן. והכא, אי נמי: תבא בעי גט מרנבין, שלא יאמר לו "עבד אתה" כדאמר לקמן לרז תנא בריא ברבי אבהו. ובתבא

יצא לחירות. אמר לו רבי יוחנן: כל כך יש מאור; מקודשת, ותכמים אמורים; אינה מקודשת? כדאמר רבה בר רב שילא: כשרבו היתה לו תפילין, היא נמי - כשרבו השיאו אשה. ומי איכא מיד, דלעבדיה לא מעבד ליה איסורא, אלא עבד דאיסורא? אמר רב נתן בר יצחק: היא מיתה ויש לה? אמר רב יוחנן: לא כשרבו היתה לשון שחרור, ורבנן סבירי: אין בלשון הנה לשון שחרור. אמר רבי יוחנן: לא כשרבו היתה תפילין בפני רבו - יצא לחירות. מיתבי: ליה הימנו רבו, או שעשאו רבו אפטרופוס, או שהניח תפילין בפני רבו, או שקרא שלשה פסוקים בבת הנקנת בפני רבו - הרי זה לא יצא לחירות! - אמר רבה בר רב שילא: כשרבו היתה לו תפילין, כי אהא רב דימי אמר רבי יוחנן: מי שאמר בשעת מיתתו "פלוגית שפחה אל ישתעבדו בה לאחר מותי", כופין את הירושמי וכותבין לה גט שחרור; אמרו לפני רבי אמר ורבי אסי, רבי, אי אהא מודה שפגיה עבדמי? כי אהא רב שמואל בר יהודה: אמר רבי יוחנן: מי שאמר בשעת מיתתו "פלוגית שפחה קורת רוח עשתה לי, ועשה לה קורת רוח", כופין את הירושמי ועושין לה קורת רוח; מאי טעמא? מזהו לקיים דברי המת. אמר אממור: המפקד עבדו - אותו עבד אין לו תקנה; מאי טעמא? גופיה לא קני ליה, איסורא הוא דאיכא בניה, ואיסורא לא מצי מקני ליה. אמר ליה רב אשי לאמימר: והאמר עולה אמר רבי יוחנן, ורב תימא בר אבין אמר רבי: אהד זה ואהד זה - יצא לחירות, וצריך גט שחרור! אמר ליה: צריך ואין לו תקנה. איכא דאמרי, אמר אממור: המפקד עבדו וכות - אותו העבד אין לו תקנה; מאי טעמא? גופיה לא קני ליה, איסורא הוא דאיכא בניה, ואיסורא לברה לא מורי. אמר ליה רב אשי לאמימר: והא רב דימי אמר רבי יוחנן: - רב דימי טעונא היא. אמר ליה: מאי טעונא - דלא אמרה בלשון שחרור, היא אמרה בלשון שחרור הכי נמי! אמר ליה: אגא כרדב שמואל בר יהודה סבורא לי. ההוא דסקרפא דעבדי דאודבן לגוי, כלו כרוותא פתרא, אתו לקמיה דרבינא, אמר להו: וילו אהדרו אגני מרוותא קפאי, וכתבו לבו גיפא דהרותא. אמרו ליה רבנן לרבינא, והאמר אממור: המפקד עבדו ומת, אותו העבד אין לו תקנה! אמר להו: אגא כרב דימי סבורא לי. אמרו ליה: רב דימי טעונא היא! אמר להו: מאי טעונא - דלא אמרה בלשון שחרור, היא אמרה בלשון שחרור הכי נמי. והלכתא פרכינא. ההוא עבדא דבי תרי, קם חד מיניהו ושרהיה לפלגיה, אמר אידך: השתא שמעי בי רבנן ומפסדו ליה מינאי, אל אקניה לבגו קמני; שלחה רב יוסף בריה דרבא לקמיה דרב פפא, שלח ליה: פאשר עשה בן יעשה לו גמולו ישיב לו בראשו, אגן קום לן בניקא דמפרבא דעמייה לגבי וזו, ומקמינן ליה אפטרופוס, ומקריש

התקשה בו גירא - והאי שחררה מעקרא, אבל השתא דאמר ליה צאי בו והתקשר בו, וזה יהיה לך שטר שחרור ושטר ארוסין - וזה מליצה ראל שחררה אלא בראי. רבי מאיר סבירי יש בלשון - הרי את מקודשת ליי לשון שחרור. חבי קאמר: הוי אריהי להתקשר לי בו? והתקשר בו. שתייה תפילין בפני רבו - אך דרך עבד להניח תפילין, דמעות עשה שהמך גרמא היא. דלילה לא זמן תפילין הוא אפטרופוס - על דבסוי. דלא לאו דשרהיה - לא הוה חביב ליה, הוי לא יצא לחירות - רסין, אמרו לפני - לפני רבי יוחנן. אי אתה מודה - די"אל שתעבדו איני לשון שחרור ולא לשון חפק, אלא: לא יעשירינה בעבדותה. אבל ולדות הירנאן ממנה מעבידי - עבדים הם, ואמאי כופין לשחררה ויפסדי ולדות מנאן ולתבא, שלא עזה אביהם כן? הכי רסין? כי אמר בו שמואל: ר' אלא רבי! ועלי אהיב דימי, ואמרי: לא כך אמר רבי יוחנן אלא כך אמר. ועושין לה קורת רוח - אגא קא רותה נתקרה בשלא שחרורו שחרורה. אין לו תקנה - ואפילו בלשון אלו מוריח - שאין יודעה אלא בדבר שיש בו ממנו. והא כי אמר רב דימי כי יבין דאמר "אל ישתעבדו רבו" - פעק ליה ממנו וניה. והאמר וירשין בחוביך לה גט שחרורו מעותא היא - כדאמרן לעיל, דהוא לא עזה לשחררה. ורבינא: מאי טעונא - דרב דימי - דלא אמר האב בלשון שחרור. אמר אמר - דהי את בן חורין, לא הוה קפדי רבי אמר רבי אסי. עלה בה שמואל בר יהודה סבורא לי - דאמר: לא אמר רבי יוחנן, ולא אמרו לו כן. אמר רבי אבי כן, ורבי קפאמר "עשה לה קורת רוח" - לא מנע כח הירושין ממנה, אלא ברוך תלה. דייסקריה = קריה. דעבד - עבדים של ישראל היו, ומכרסו לגוי, ותנו (לקמן גמא.) המוכר עבדו לגוי - יצא לחירות. בלו מרוותא בתיא - כלו אדונייהם הארונים גיסי. אתו - העבדים. לקמיה דרבינא - להתרין בבנת ישראל. אהדרו אגני מרוותא קפאי - אהדר על בני אדונייהם הראשונים. ובקשו מהם לכתוב לבם על חירות. אין לו תקנה - דאיסורא לבגו לא מורי. אמר נמי כי מניה - פעק כספיה מעיה. לקמיה שחרור - כנון דהי את בניה, ואיסורא לאו יודעה היא להירשה לבניו. כרב דימי סבורא לי - דאמר: אל ישתעבדו בה. ופעק ליה ממונא מינה. וקאמר: כותבים לה גט שחרור. הא אמרה בלשון שחרור - כנון דהי את בן חורין. הכי נמי - לנא טעונא היא. וכופין יודעה היא להירשה לבנה. ומפסדי ליה מינא - כדאמרן מיתבי: המפקד עבדו וכותב את רבו ועשה אותו בן חורין. אקניה לבגו קמן - שאין ראוי לכופו בבית דין. מקמינן אפטרופוס - לניקא. לבורח דרבי יוסף יצא כמה שהוא נישום בטוח. שרי עריך העבד לכתוב שטר על חצי דמי. ומקריש

וכתב ליה גיטא דחירותא על שמה - לא נזכר ארבעי שמואל פירוש הקונטרס, דמפרש: על שמה דקטן, שאין משעה קטן כלום לחירות בבת חורין. כמו קטן שקנה יבמות מן התורה. דאינו נותן טעם על שם גידול. ואף על גב דפשוטא ברי שתי שבע מנכר במטלטלים (גיטין נ"ט.) הוינו במזון דוקא, דהפקר ביה דין ודחי הפקר. אלא נראה לו לפי: דבת ליה גיטא על שמה - דאמרוטופסין

וּמִקְרָאִישׁ לִיהּ וְזוּי, וְכֵתַב לִיהּ גִּיטָא דְחִירוּתָא עַל שְׁמָהּ. הֲנֵנוּ רַבְנֵי: הַאֲמַר 'עֲשִׂיתִי פְלוֹנֵי עֲבָדֵי בְּן חוֹרִין', 'עֲשִׂיתִי בְּן חוֹרִין', 'הָרִי הוּא בְּן חוֹרִין' - הָרִי הוּא בְּן חוֹרִין; 'אֲנֵשְׁנֵנוּ בְּן חוֹרִין' - רַבִּי אוֹמֵר; קִנְהָ, וְחֻכְמִים אוֹמְרִים: לֹא קִנְהָ. אֲמַר רַבִּי יוֹחָנָן: [וְכֹלֵן] בְּשִׁמְרָה. הֲנֵנוּ רַבְנֵי: הַאֲמַר 'נִתְחַי שְׂדֵה פְלוֹנִית לְפְלוֹנֵי', 'נִתְחַנֶּה לְפְלוֹנֵי', 'הָרִי הוּא שְׁלוֹ' - הָרִי הוּא שְׁלוֹ; 'אֲקַנְהָ לְפְלוֹנֵי' - רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר; קִנְהָ, וְחֻכְמִים אוֹמְרִים: לֹא קִנְהָ. אֲמַר רַבִּי יוֹחָנָן: [וְכֹלֵן] בְּשִׁמְרָה. הֲנֵנוּ רַבְנֵי: הַאֲמַר 'עֲשִׂיתִי פְלוֹנֵי עֲבָדֵי בְּן חוֹרִין', וְהוּא אוֹמֵר 'לֹא עֲשִׂיאֵנִי' - הָרִי שִׁנְיָן שְׁמָא וְיִזְכָּה לֹא עַל יְדֵי אַחֵר; 'בְּתַבְתִּי וְנִתְחַי לִי', וְהוּא אוֹמֵר 'לֹא קִתְבִּי לִי הַאֲמַר 'נִתְחַי שְׂדֵה פְלוֹנִית לְפְלוֹנֵי', וְהוּא אוֹמֵר 'לֹא נָתַן לִי' - הָרִי שִׁנְיָן שְׁמָא וְיִזְכָּה לֹא עַל יְדֵי אַחֵר, 'בְּתַבְתִּי וְנִתְחַי לִי', וְהוּא אוֹמֵר 'לֹא קִתְבִּי וְלֹא נָתַן לִי' - הָרִי שִׁנְיָן שְׁמָא וְיִזְכָּה לֹא עַל יְדֵי אַחֵר? הָרִי שִׁנְיָן שְׁמָא וְיִזְכָּה לֹא עַל יְדֵי אַחֵר? רַב תְּקֵיפָא אָמַר: נוֹתֵן אוֹכֵל פְּרוֹת, וְרַבָּה אָמַר: מִשְׁלֵשִׁין אֶת הַפְּרוֹת. וְלֹא פְלוֹנֵי: הֵיא אֲבָא, הֵיא בְרַא, מְשַׁנְהָ עֲבַד שְׁעָשְׂאָו רַבּוּ אַפּוֹרְתֵי הָאֲחֵרִים וְיִשְׁחַרְרוּ, שׁוֹרֵת הֵדִין אִין הֶעָבֵד חֵיב כְּלוֹם, אֶלָּא מַפְנֵי תִיקוּן הָעוֹלָם, כּוּפִין אִין רַבּוּ וְעוֹשֵׂה אוֹתוֹן בְּן חוֹרִין, וְכּוּתַב שְׁמֵר עַל דְּמִיּוּ, רַבֵּן שְׁמַעוֹן בְּן גַּמְלוּאֵל אוֹמֵר: אִינוּ כּוּתַב אֶלָּא מִשְׁחַרְרֵי. גְּמַרְא 'עֲבַד שְׁעָשְׂאָו רַבּוּ אַפּוֹרְתֵי וְיִשְׁחַרְרוּ'. מִי שְׁחַרְרוּ? אָמַר רַב: רַבּוּ רְאִישׁוֹן; שׁוֹרֵת הֵדִין אִין הֶעָבֵד חֵיב כְּלוֹם לְרַבּוּ שְׁנֵי, פְּרַבְרָא, דְּאָמַר רַבָּא: הֶקְדָּשׁ חֵמִין, וְשַׁחְרוּ - מַפְקֵעִין מִיְדֵי שְׁעִיבְדֵי, אֶלָּא כּוּפֵי תִיקוּן הָעוֹלָם, שְׁמָא יִמְצְאוּן בְּשׁוֹק יוֹאֵר

ומקראיש ליה - עבדא. וזו - דבר מועט, לניקא, ולא יצטרכו בית דין לכופו, שהא ישרדותו מועטו בשביל זו. ובאלו מקראיש וזו אל אפשר, דניקא לאו בר פביה הוא, ואפוטופסין אין רשאין להוציא עבדים לחרות, ולא לחוב ליחומים, כדאמרין ב'היגוק' (גיטין כ"בא). ותיקו זה מקחו ממך ומכור ממכר ממטלטלין, כדתנן (שם ט"א), הפטעות מתקן מוקח וממכר ממכר ממטלטלים. ואפוטופסין ומקמיין לעיין בתבנתו, לשמו בדמם מילים. הכי מסיק: האריש עשיתי: מלוי עבדי בן חורין עשוי - בן חורין הרי הוא בן חורין (הרי הוא בן חורין - כלומר, באחר שיש בו הולשות הללו - הרי הוא בן חורין, אעשה בן חורין רבי אימר קט - דהכי משמע: אעשה בן חורין בשחרורו ולא שמו לו בשטח. ואגן מקמיין לה ברבתי ליה דני לעיני שטח. ומסר ליה. והכמים איפריש לא קנה - שאין זו אלא הבטחה שעשעו בן חורין לאחר תו, ובשטר אחר, ועדיין לא יעשה. אפרי רבי יוחנן ויכול כשש - האי 'האומר' דקתי - כותב הוא, שכח לו אתה מן הולשות הללו, ומסר לו אבל באמירה בעלמא - לא הרי בן חורין, ולא פקע ממונה מניה, ומצי למיחר: ביה אם לא קנו מידו על ידי חליפין, דהרי בקנה עצמו מידו כספק, כדאמרין לעיל בני הווא, שדקל כותמה שהא גבי, האי שכיב מיתו, משום דרבינו כתבוים ובמסורים דמי. 'ויכול בשטר' בני גרשה - הכי מפשיק, דאילו ברבידא לא מקיאי ארעא. האי משמע: הולד בשטר - צריך לכתוב בו שחרורו, וכן שכיב מיתו - צריך לכתוב לו שטר מתנה, ו'האומר' דקתי - במירה בעלמא היא. ושי לחרות פקע בשלמא בני עבד - איכא למימר בלשון חירות פקע כספיה, וקנה העבד עצמו בן חורין, אבל בני גרשה - איכא למימר הכי, דהכי ניתא קנה נדה ודבי 'נתתי' ו'נתתיה' - ניתא הרי זהה שכבר נתן על ידי שטר או בקנין מתנה גמורה, אבל 'אתנה' דהכי ניתא דקנה שפא זביה לו - גט חרות, על ידי אחר - ואמר לו: זכי בו לפלוני. חובת הוא לו, והכי על ידי כסף. הודאת ככל אין - עבד, וכן מקבל מתנה. בני דאמר לא ככלתי - נאמן, ויכל זה לחזור ולכותבו בו אם רצה. דאמרין: טעה, כסבור שקבלה זו מידו, משלשין - כידי שלש נאמן, עד שיבא אליהו. הא כנבא הא כנבא - אם מקבל מתנה עצמו בחיים, ואמר לא נתן לי - נאמן, ואוכל ונתן את הפירות. אבל אם לא אמר: וכו' וכו' וכו' שדה זו אבא - משלשין, ודמיא ביה עדים שמכר אבה, וכו' וכו' ידע. **משנה** אפותין: אין לא אפריע לן חובין במקום אחר - הרי זה לפני לובתה, ושחררו - כנמרה מפרש לה לכולה. **גמרא** שורת הדין אין הנכד חייב כלום לרבו קטש - שלא היה נפו קטיל לו, אלא משיבש, ואחי שחרורו מנפק עשבו, דרביא, חקש - עשה שור אפותיקו וחקשיו ונתנו, ודוקא קדשת הגוף דקדושת דמים לא מפקעה עשבו, כדתנן (ערבין כ"א), מוסף עד דרנן פודה את הנכסים הללו. חקש - מי ששלחה את ישראל שעבדו לו חמנו ולא חרתיו אצלו - אחי איסור חמץ ומנפק עשבערה דגו, והוא ליה חמנו של ישראל עשבר עליו הפסה, ואסור בתואה.

האי חיישינן שמה זכה לו על ידי אחר - האי 'חיישינן' דהוא רבא, בני: חיישינן שמה בני חורין חובו, (גיטין ט"ב). **הודאת** - בעל דין כו - נתון לא אמרין ובי, דפשינס כר שנקבל מידו חבה מה הוא לא ככל. הוא דבעי מי אוכל פירות - פירוש בעלמא הוא, כדמסיק: ולא פלוני: חמץ ושחרורו בו - פירש בקונטרס: דוקא קדושת הגוף מנפק מידו עשבו, אבל קדושת דמים - דקדושת ערבין (כ"בא), ובפרק 'עוף' (תבואות נ"ג).

האי חיישינן שמה זכה לו על ידי אחר - האי 'חיישינן' דהוא רבא, בני: חיישינן שמה בני חורין חובו, (גיטין ט"ב). **הודאת** - בעל דין כו - נתון לא אמרין ובי, דפשינס כר שנקבל מידו חבה מה הוא לא ככל. הוא דבעי מי אוכל פירות - פירוש בעלמא הוא, כדמסיק: ולא פלוני: חמץ ושחרורו בו - פירש בקונטרס: דוקא קדושת הגוף מנפק מידו עשבו, אבל קדושת דמים - דקדושת ערבין (כ"בא), ובפרק 'עוף' (תבואות נ"ג).

האי חיישינן שמה זכה לו על ידי אחר - האי 'חיישינן' דהוא רבא, בני: חיישינן שמה בני חורין חובו, (גיטין ט"ב). **הודאת** - בעל דין כו - נתון לא אמרין ובי, דפשינס כר שנקבל מידו חבה מה הוא לא ככל. הוא דבעי מי אוכל פירות - פירוש בעלמא הוא, כדמסיק: ולא פלוני: חמץ ושחרורו בו - פירש בקונטרס: דוקא קדושת הגוף מנפק מידו עשבו, אבל קדושת דמים - דקדושת ערבין (כ"בא), ובפרק 'עוף' (תבואות נ"ג).

האי חיישינן שמה זכה לו על ידי אחר - האי 'חיישינן' דהוא רבא, בני: חיישינן שמה בני חורין חובו, (גיטין ט"ב). **הודאת** - בעל דין כו - נתון לא אמרין ובי, דפשינס כר שנקבל מידו חבה מה הוא לא ככל. הוא דבעי מי אוכל פירות - פירוש בעלמא הוא, כדמסיק: ולא פלוני: חמץ ושחרורו בו - פירש בקונטרס: דוקא קדושת הגוף מנפק מידו עשבו, אבל קדושת דמים - דקדושת ערבין (כ"בא), ובפרק 'עוף' (תבואות נ"ג).

האי חיישינן שמה זכה לו על ידי אחר - האי 'חיישינן' דהוא רבא, בני: חיישינן שמה בני חורין חובו, (גיטין ט"ב). **הודאת** - בעל דין כו - נתון לא אמרין ובי, דפשינס כר שנקבל מידו חבה מה הוא לא ככל. הוא דבעי מי אוכל פירות - פירוש בעלמא הוא, כדמסיק: ולא פלוני: חמץ ושחרורו בו - פירש בקונטרס: דוקא קדושת הגוף מנפק מידו עשבו, אבל קדושת דמים - דקדושת ערבין (כ"בא), ובפרק 'עוף' (תבואות נ"ג).

האי חיישינן שמה זכה לו על ידי אחר - האי 'חיישינן' דהוא רבא, בני: חיישינן שמה בני חורין חובו, (גיטין ט"ב). **הודאת** - בעל דין כו - נתון לא אמרין ובי, דפשינס כר שנקבל מידו חבה מה הוא לא ככל. הוא דבעי מי אוכל פירות - פירוש בעלמא הוא, כדמסיק: ולא פלוני: חמץ ושחרורו בו - פירש בקונטרס: דוקא קדושת הגוף מנפק מידו עשבו, אבל קדושת דמים - דקדושת ערבין (כ"בא), ובפרק 'עוף' (תבואות נ"ג).

האי חיישינן שמה זכה לו על ידי אחר - האי 'חיישינן' דהוא רבא, בני: חיישינן שמה בני חורין חובו, (גיטין ט"ב). **הודאת** - בעל דין כו - נתון לא אמרין ובי, דפשינס כר שנקבל מידו חבה מה הוא לא ככל. הוא דבעי מי אוכל פירות - פירוש בעלמא הוא, כדמסיק: ולא פלוני: חמץ ושחרורו בו - פירש בקונטרס: דוקא קדושת הגוף מנפק מידו עשבו, אבל קדושת דמים - דקדושת ערבין (כ"בא), ובפרק 'עוף' (תבואות נ"ג).

האי חיישינן שמה זכה לו על ידי אחר - האי 'חיישינן' דהוא רבא, בני: חיישינן שמה בני חורין חובו, (גיטין ט"ב). **הודאת** - בעל דין כו - נתון לא אמרין ובי, דפשינס כר שנקבל מידו חבה מה הוא לא ככל. הוא דבעי מי אוכל פירות - פירוש בעלמא הוא, כדמסיק: ולא פלוני: חמץ ושחרורו בו - פירש בקונטרס: דוקא קדושת הגוף מנפק מידו עשבו, אבל קדושת דמים - דקדושת ערבין (כ"בא), ובפרק 'עוף' (תבואות נ"ג).

ויאמר

דאילו

גויטן, השולח – פרק רביעי דף מא עמוד א – מתוך מהדורת 'אבן ישראל – (שטיינזולץ)'
רש"י
תוספות

1 ויאמר לו עברי אתה – ויציא לעו' על בניו. אלא המשהיר כותב – שטר לבעל חובו
 2 על דמי, והואיל חזוק שיעבדו – וישלם לו, אין העקב חייב כלום בנפשות – והנהגת
 3 בבני חורין יותר ממכרבים, שלא היה קניו, ולא יכול לשחררו. על דמיו – העדפים
 4 על החוב. אינו חוב – אין עבד כותב לו שום שטר, דבאי ליה איהו לא גרם ליה
 5 ולא מדי. אלא משחרר אותו – לו שטר על

6 העדף, חזוק שאינו ניכר שמה חזק – ולהנא
 7 קמא לא שמה דיוק, לפיכך אין לנו לחייב את
 8 המשחרר, אלא העבד לפי האמת מן השחרור.
 9 שני רבו קרית ליה – תנא דמתניתין, במתא.
 10 דקתני: כופין את רבו, ומקמא לה ברבו שני?
 11 משחרר קרית ליה – מי הוה שחרור שחרתי?
 12 והשפאל נהר – ושבו כל הודא ושהו הלקיטע
 13 מילוקל, שהמים צפין עוד לעילתה, עתה. שפיר
 14 נהא – כך כתיב, לא אהי לך פרעון בו – אבל
 15 אמרו לו אם לא פרתעין גבה מודו – לא קמיה
 16 ליה בשותיה, ולא אשתאן דידה לתודה
 17 אופיה, ואינו חייב באחריותה, ונזבה משאר
 18 נכסים. ונזין משאר נכסים – כלומר, אם ירצה
 19 – מוכר את אלו, והוא גובין מן השאר, אינה נזבה
 20 משאר נכסים לפי שאין רובה של אשה נזבה
 21 על בתי דינין – כלומר, דווקא הטילה אחריות
 22 כתובה על שדה. וזו ועל מנת כל נשאת, לא
 23 שיהיו כל נכסי אורזאין לה ולא תעיל על איהו
 24 לחור, מי קנה ראשון ומי אחרון, והצטרך לרוך
 25 עם כל אחד ואחד. **משנה** מי שהצניז עקב כי
 26 כגון שהוה שני אחין או שני שותפין, ושחרר
 27 אחד את חלקו, תקנתם את רבו – שאינו שחרר
 28 כלום. לישא שפחה אינו יכול – מפני צד חירות
 29 שבו.

30 **בב**
 31 **משום דאמי שפיר נאה הוא, ואינו שם עמקתא דלא** **תתרגם** **שמתעבד** **דאמר ליה**
 32 **"לא יהא לך פרעון אלא מוז"** **תנאי נמו הכי: העושה שדרה אפותיקי לאחר וישקמה נהר**
 33 **גובה משאר נכסים, ואם אמר לו "לא יהא לך פרעון אלא מוז"** – אינו גובה משאר
 34 **נכסים. תנאי אידך: העושה שדרה אפותיקי לבעל חוב ולכתובת אשה** – גובין משאר
 35 **נכסים; רבן שמעון בן גמליאל אומר: מעל חוב גובה משאר נכסים, אשה אינה גובה**
 36 **משאר נכסים, שאין דרבה של אשה לחזו על פתי דינין. משנה** **מי שהצניז עקב והצניז בן**
 37 **חורין – עוקב את רבו יום אחד ואת עצמו יום אחד, דברי בית הלל; בית שמאי אומרים:**
 38 **תקנתם את רבו ואת עצמו לא תקנתם! לישא שפחה אי אפשר – שכבך הצניז בן חורין,**
 39 **בב**

40 בטל לגמרי, דאפילו אבא בעל עצמו ממכר – יכול לחזור ולבטל המכירה. דכתיב אמרינן ביבמות. בפרק "אלמנה" (סו.ט) גבי מנסת שום לבשה. ותנאי: מכרו שניהם לפרסיה, וזה היה מעשה לפני
 41 רבן גמליאל, והוא בעל מוציא את הלקוחה. ופירש שם בקונטרס: מכרו שניהם – או זה או זה. דאם מכר הבעל – אלא מכרה האשה – הבעל מוציא. ורבינו תם
 42 פירש: דאפילו אם מכר הבעל – לא יגבצו מוציא. ותקון רבן שלא יתקיים מוחק כלל, ובלט לאלתר, שלא תהיה האשה לטרופו מזה. דרבן שמעון בן גמליאל לטעמיה, דאם כתב: אשך
 43 דרבה של אשה לחור אחי בתי דינים, ולא דמי לשאר סביב של בעל שהמקיים קיים עד שהבא אשה ותתרוקן, דהם אק כתובהה מיוחדת לעלון יותר משאר נכסים, ואי איכא בני חיי – לא
 44 אלא במשעבד. אבל האב, אפילו איכא בני חיי – ויכולה היא לומר: אל שקילנא איה תני שתתחיליה. על כן הפקיעו המבינים חוב המוכר לאלתר, שלא תהיה נרצת לחור אחי בתי דינין. וכן
 45 מוכח בירושלמי. דאפילו איתו רובו אלעזר בנבא ברב, ולא יתון אגמט מברו – איתן מברין, אמר ליה רבי אליעזר: אכילתי בתרומה מכות, אלא אברתי איתן מברין? דאמר קאמרי. במאי
 46 פליגין – במכרין לעולם או במכרין לשה? ומסקי דאיתא דרבי אלעזר דרבי חננין, דאמרי הכא: גובין משאר נכסים. ורבי יוחנן רבין שמעון בן גמליאל. הוי כשמכרין לשה – איתון קיימין, אבל
 47 מברין לעולם – דרבי הבל איתן קיימין, ומתיריש בוך פירש הקונטרס: דהאשה שנפלה (כתובת פ.א.א.), **לישא** שפחה אינו יכול – ואם התאמר: אפילו יכול לישא שפחה את אינו מקיים בכך
 48 פירש ורביה. כדמוכח בפרק "דבא על יבמות" (יבמות סו.א.) גבי דיו לו בניס קודם שנתנייה תנאיה, דאמר: הבל מודין בעבד שאין לו חייסו לוי לומר: דאם היה יכול לקיים שבת כל דוד –
 49 משום מצות "פיר רובר" ליהודי ולא היה כפין לרבו, ולא מייחוב ברב, ונתן דאגט הוא. ונתן חור ודח מינא, אבל הכא – אתי צד עבודת משעבד בעד חירות. ואם התאמר: רישא אפשי
 50 לקיים שניהם על ידי כפייה. ועוד: דכי מעקא לאו – לא מקיים עשה, אלא בנזר ביאה דחויא לתנעת. ועוד: דברידה ליכא עשה. דאפילו מפקדא – אפשר לא כבירא בה. ואם התאמר
 51 וימכרו עצמו בעבד עברי, ועבד עברי שיר בשפחה. ואפילו אין לו אשה ובנים – הא איכא למאן דאמר דרבו מוסר לו שפחה כנענית וש לומר: דאמר "ביאודו נשך" (בבא מציעא ע.א.א.)
 52 גר ומשחרר אין נמכרין בעבד עברי בשום דביתא לאו "ושב אל משפחתו". ואם התאמר: וישא חזיה שפחה וחזיה בת חורין, כדאמרינן בפרק "אוחו בתי" (תלפין ע.א.א.) דדרה שפחה את
 53 מרביעין אלא מיניה ויש לומר: דרבי בלעין לא אסר אלא רמי מיני, ונתן חור ודח מינא. אבל הכא – אתי צד עבודת משעבד בעד חירות. ואם התאמר: רישא אפשי
 54 בה, כדתנן בפרק "אומרין" (קדושין טו.א.) ויכולין ממונים לשהר, מרצה ממזר נשוא שפחה. ונר חירות נמי שריה, בה דתנן פרק "עשרה יאוסרין" (שם טו.א.) חרורי ומגורין מותרין בלא אה
 55 בה. וזו תימא דאית צד עבודת ומשעבד אש – וישאנו באיסור בה קדושין, כמו ששמור נשוא שפחה, וכמו לישא שפחה אינו יכול: ויאוסרין שם דאין לו תקנה לחירות ממונים
 56 שיאכל את האמר: וישא שניה, וחרוריה ונתיני מותרין בלא אה זה. בפרק "אומרין" (שם) נזכר נמי שפחה ויש לומר דאף על גב דאסור בנה בשפחה – אינה חוששת רק שיש לו
 57 שיאכל אה, למאן דאמר מפני שהוה מרגילה – חו היא ומרגילתה, פירש: שיוכל בנה לטהר על ידי שישא שפחה ויש לומר דאף על גב דאסור בנה בשפחה – אינה חוששת רק שיש לו
 58 טורח

1 טרדה, סרודה שלא יחשב אסור, כמו שהיא אינה חשבה דהא מנסבא לישראל. הוא
 2 דאסור נתן בשפחה טפי ממנמו, אף על גב דגרשנא פסולי קהל, דנתן אית ביה לאו דילא
 3 דתתחזק - אמר רבנו תנא: משום דבמנמו לא שייך ליה ידה קדש', דכולי מקדשות אפאי,
 4 מיאסור לרא לא פתח קדושיה. אף על גב דאסור בוכי ובבבחה נפקי מני מילא ידה קדש'

5 ובפקי ארבעות מיתות (סנהדרין נדג.) - לא שורין
 6 אלא קדש דתאי מנייה. הוא דשרי חורין
 7 בתנייה, ואסירי בשפחה, אף על גב דבתריוויה
 8 איכא לאו - אומר רבינו תנא: דתנייה ליתנין שאמרי
 9 פסולי קהל, כגון עומני ומנאבי ומצרי ואדומי,
 10 דשרי בקהל גרים, דלא אקרי קהל אבל עבדות,
 11 דלאו בני קדושת גיטו - לא ליתנין מנייה.
 12 לא תורה בראא אשטו גיטה - דהא דלא לית
 13 קרא דפרו רובי - משום דאי דזה יבול לקט
 14 שקב לא דהד, משום כפינה פרו רובי לא דהד
 15 כפיני ליה. משום כפינה ליה כפרשינא. ואי גמי,
 16 נקט אף איהו משום ומנאבא גמיה רבה איהו,
 17 וכן בפרק בתרא דגמילה (בבא) מייית לה גבי
 18 מוכר ספר תורה ללמוד תורה ולישא אשה,
 19 דקאמר: שאני תלמוד תורה, דאמר מני גדול
 20 תלמוד תורה בו, אשתי נמי - לא תורה בראיה.
 21 הרב וכן יצחק רבי מרדכי מפריש: דנקט לשבת
 22 יעדי - משום שריף אף אבא בעבדות. אבל לית
 23 רובי - לא שייך אלא בעד חירות. וכן משמע
 24 קצת בירושלמי דפרקי דהרפק דהרפק קמא דמועד קטן,
 25 דאמר: חתן גתן. אין גטואין שיש במועד, שנתן
 26 רב אבא בעד רבי יוחנן אומר: מפני ביטול פירה
 27 ורביה: פירוש: לא שייך יתרון מלשע דעוה
 28 שהוא זמן שפחה ופני מלכות. כגון קמי רבי אסי:
 29 העבד מני שישא במועד אבד לחוק; שנתעבד כן
 30 דהא יבטל - הללא לא גברא העלם אלא לפירה
 31 ורביה. ואמר שנתן רב אבא בעד רבי יוחנן: כל
 32 שדעו מנוול על פירה ורביה - אסור לו לישא
 33 משהו: פירוש: כל שהוא מנוול על פירה ורביה
 34 - משום 'לשבת יצרה, חתן עבד. אבל ארביה
 35 ורבי דהא לי מייחדי. ולפי זה בשפחה נמי שייך
 36 בה שתי. הוא דלא לית כפינה במניה שפחה וציה בת
 37 חורין אלא היכא דתנוה בה מנוול הפקר - היינו
 38 משום חין דלא מפקינא אפרו רובי - שגאם גם
 39 לאחד תרשינא לא תקיים.

40 **בופני** את רבו ועשה אותו כן חורין - ואם
 41 תאמר: לא מיתיים לאדם חורין -
 42 שיהב חבירו? דהכי אמר בפרק קמא דרשב
 43 (רא) בני הדיקת פת ונתנו לו זמור: דהקא
 44 דתם אמרין: דהא, משום פתויה, שהדיק בפק
 45 לחשיבה. אבל אבא לרא פשע - לא, וכן בפרק
 46 בתרא דערובין (קג.) אמר: כהן שעלה לו יבול
 47 וחדר וחתכו לו גשינו, וקעבד שבות כדי
 48 שיהב חתכו בעבדותו. וכן ברש"י "מיתן שחתי"
 49 (פסחים טזא.) אמר: מחוסר פירה בערבי פסחים
 50 שעבאי פפרוהו אחר מנין של בין הערבים. ועשה
 51 דפס שבי כהן כרת דהוה דהשלמה. אלא -
 52 קא עבד כתי בעד חתכו עשה דהשלמה, כדו
 53 בפסח. וציה שפחה וציה בת חורין דכפי את
 54 רבה (ניסח פ"ג.) משום דתנוה בה מנוול הפקר. אף
 55 על גב דהם פושעים - כיון שהיהוה מותר
 56 איתריהם משלתון לזנות חשיבי כאנוסים. חרות
 57 דמנחה דרביש שאני. **דבול** - ובלתי מיהו שיה
 58 עריפא - ברש"י איתוהו קומתו (בבלי מנא) ו
 59 ובפרק ד' טישות' (ברכות בבב) פליגי רבי
 60 עקיבא ורבנן בספק מעילה, ומשמע דלכולי
 61 עלמא קדשא עריפא. הכא שאני, משום דעיקר
 62 קדשא מנוויה שיה נפקא לך. **מה** - לשהא בו -

1 בת חורין אינו יכול - לישא, מפני צד שבו. לא תורה הארץ, לא
 2 על תורה - להיות ריקנית. ברא איתו. כי אלא לשבת - להיות בה ישיבו, יצרה.
 3 **גמרא** קנה - והיו חציו בן חורין. והפדה לא נפרתה - דגבי שפחה חרופה איכא
 4 דררשי ליה בפדיה ואינה פדויה לקמן, ובמסכת ברכות (יאא.) ציה שפחה

5 וציה בת חורין, וסתם פדייה - בספק ובטוח
 6 כסף. **חופש** לא נתן לה - היינו שטר, דגמר
 7 'לזה' ידה' אטשה. מה ספק בין כולו בין חציו
 8 כדילפי מהדורה לא נפרתה'. מה אשה
 9 לתצהי לא - אין אשה מתגרשת במנולה
 10 לחצאין. רבנן סברי גידיה שוה עדיף - דלא
 11 שבקינן גידיה שוה ורולפינן מהיקש. ורבי סבר
 12 היקש עדיף, דכי איכא מילפח מהיקש ומגויה
 13 שוה - שבקינן גידיה שוה ורולפינן מהיקש. דבולי
 14 עלמא גידיה שוה עריפא - דכיון דמקרא,
 15 לדרוש - חזי ליה כמאן דכתביה גנופה דרשא,
 16 דהא אפאי יתירא. ואי כולו לאו גנופה נמי, ואין
 17 להשיב עליה, כיון דמסיני גמרינן לה, דאין ארם
 18 דן גידיה שוה עוממו - אידי עריפא מהיקש.
 19 שכן אינה יוצאה בבסק - לפיכך אינה מתגרשת
 20 לחצאין. תאמר בשפחה שיוצאה בבסק - הלכך
 21 כיון נפקא בשטר - תצא אף לחצאין. דברה תורה
 22 כי - ולעולם בשפחה גמורה שיוצאה לא קט
 23 - וגמר 'לזה' ידה' אטשה. בשטר חזאי דפליגי
 24 הדר פריך: נטמ בחך מתניתא שטר נקט
 25 דקא. דאילו בבסק - דרבי הכל קנה. נישא
 26 תרתי תיובתא דרב ויבא בתנייה - דהא, דאמר
 27 בשטר רב מודה ויבא חציו הפליגי, ועת
 28 דאמר רב יוסף דבבסק פליגי - וברייאיה דקא
 29 דבבסק שטור רבנן קנהו. לחוריקי כחן רבי -
 30 דאפילו שטור, דאיכא למגמר 'לזה' ידה'
 31 אמר, דלא תיפוק לחצאין - פליגי. לחוריקי
 32 כחן דרבנן - דאפילו בבסק, דאיכא למדרש
 33 'והפדה לא נפרתה' - פליגי. יכול לכל -
 34 כשולה פרייה, ונתאריסה לעבד עברי, קרא
 35 משתעי, וקאמר דלא יזמורו מנחמ ניאוף -
 36 תלמוד לומר 'לא נפרתה'. אי לא נפרתה יכול
 37 לכל - דלא נפרתה כלל, ואפילו הכי מחיבי
 38 אשט אביאיה יורה חאייל ותמידיה לעבד
 39 עברי, שטורר בשפחה. אין לי אלא בבסק -
 40 דאמרנן ביה דנפקא לחירות. בבסק מגן -
 41 שיראנה לחירות. אין לי אלא חציו חופש. וכל
 42 שכן כולו. או כולו בשטר - אבל חציו בשטר
 43 עדיין לא למדנו שאם שורר חציו - יא
 44 חציו בן חורין. בשלמא שורר יוסף ליתר
 45 דאיתובת - ואוקימנא בדרחן דבתריוויה
 46 פליגי: האי מגן - דאמר דבתריוויה נפקא
 47 לחצאין - רבי דהא. אלא לרבה - דאמר בשטר
 48 פליגי: אבל בבסק דרבי חולקי - רישא -
 49 דקניי בבסק לחצאין - דרבי הכל וסיפא -
 50 דקניי אף בשטר לחצאין - רבי דהא. ולא רבנן
 51 דבת ליה בתריוויה קנה, ורבנן אפילו עליה
 52 בעלמא אשטר ולא אבסק. הוא מתניתא מידא
 53 איתו אמרה. ולא גרסינן ונסיב לה אליבא
 54 דתנאי. מוקים לה - דבשכחת חציו עבר וחצו
 55 בן חורין בבסק. ודבריה הכל
 56 של

אף על גב דגרייה שוה מופנה היא, דילפינן מינה מילי טובא, מכל מקום כיון דאיכא למפרך - שבקינן לה משום חופש.

בבבד

בבבד

1 **בעבד** של שני שותפין דברי הכל - ואם התמו: הוא לרבי אליעזר דברפי' דר'חובל" בבא
 2 קטא (ב.א.) אינו יכול לשחרר חלקו, כמו שני יוצא בשן ועין, דרבינן עבדו המייחד
 3 לו. מוקף הוהם אליביה דהא דאמימר: איש ואשה שוכרו בבבסי מלוה - לא עשוי ולא
 4 כלום. וקאמר תהם: חצינו עבד וחציו בן חורין. וכן עבד של שני שותפין (ופירוש: אליביה דרבי
 5 אליעזר) - אין ויצאן בראש איברום וש' לומר:

6 דשותפין דהתם היינו לן גוף וזה פירות, כמו
 7 מוכר עבד וארס פוסק עמו על מנת שישמשו
 8 שלשים יום, ויהי דומיא דאיש ואשה. אבל כשיש
 9 לו גוף ופירות - יכול לשחרר חציו. הוא דקאמר
 10 הוהם חצינו עבד וחציו בן חורין - היינו תלמידי
 11 אחרונה. ואם התמו: הוא דאמימר גופיה ליה
 12 לעיל לוד לישנא דמפקד עבדו ש' וכן תקנה
 13 בשטרו ויש לומר: דהש' דאי מפקיע האיסור,
 14 דברמינתו לעיל. כל שאש איסורא לטא מנובא.
 15 **הא** דאמר חצי חצי - פירש בקונטרס: שכתב
 16 בשני אחד "חצי בכסי לך", ובשני אחרת
 17 ואפילו מסר בבת אחת - לא קנה. דהלכתא ד
 18 פלוני הוא דכתב לתריויהו, ואיכא שיהו. וקשה
 19 לרבינו שמואל: הוא דקאמר "כל בכסי" -
 20 משמע שמשפר בשטר שחציו שנתן ליה לא נתן
 21 ליה. אלא הבל נתן לשתיהו ועד: דאמרינן בן
 22 אבא כולו לאמר חצי - משמע דקאמר כולו
 23 קנה. אבל חצי, אפילו פירש ש'ל אחד נתון
 24 לשתיהו, אלא הכל - אפילו הכי לא קתו ונראה
 25 לרבינו שמואל: דרבה לטעמיה, דאית ליה בפרק
 26 רבי קדושין (ב.ב.) ובמי שחזרתיא: דהשתובן
 27 ג'א: כל שאין בזה אחר זה - אפילו בבת אחת
 28 אינו. ובהו אחר זה לא קנה - כיון דשיעור, ולא דמי
 29 באם מוכר חציו ותכלה וקנת קשה לפירושה: דאם
 30 כן, כי אמר כולו - נמי לא ליקני בבת אחת, כיון
 31 דבהו אחר זה לא קני. כמו במקדש שני
 32 אחיות ואין מקדושתו, כן בהו אחר זה לא
 33 תפסי קדושין בשניהו. אלא דאי לא שייך "כל
 34 שאינו בזה אחר זה" אלא היכא שראשון מנוע
 35 אית השני מלודו, כמו בשתי אחיות שמונעים
 36 קדושתו הראשונה מלודו קדושת השני. אבל
 37 הבא, הוא דלא קני שני בזה אחר זה - לאו משום
 38 דלא חזי לקנות, אלא משום דכבר שחלקו הנתון,
 39 ודאי לו בתן כלום. מדי דהוה אנתון כל בכסי
 40 לשניו וכתב לכל אחד "למשנת נתנתין לך במתנה",
 41 היכה לתן בבת אחת - דקנו כל הבסיס. ואין
 42 לדמות לתמו הראוי וקנה, ואיתיה לחצאנא,
 43 דבאמר התם אמעשה. **מ"א** - איריאי חצי אפילו
 44 כולו נמי - הבא ליכא לשנייה: תנא סיפא לגלוי
 45 ארשא, שדישטא ובשטר אחר אין חלוק בין
 46 אמר חצי חצי לאמר כולו. **י"ם** של רבו לרבו -
 47 היינו בעצמו ארשונה. ולמשנת אחרונה מעשה
 48 ידיו שלה, דבסמון מרדכי ליה לענעבט גט שחרור.
 49 וימודו נפקא מינה אף במשהו אחרונה. כגון כשל
 50 קטן: ותא מבי שחרוריה חבירה לפניה - מיד
 51 וכה העבד בעצמו, הוה ליה מעובד גט שחרור,
 52 ואין יכול להקנות לבנו אלא מה שיש לעצמו. ב'
 53 אבא טפי - לאו ושמא תקנה לבנו קודם שחזרו ורצה הוה
 54 לשחרר חלקו.

1 של שני שותפין - רבי דאין לו בו אלא חציו - אפילו רבנו מרדו דקנה כי שחררה
 2 לפניה, דהא לא שייך מיד. והוי כאשה, דנפקא מיניה לגמרי. מהלוקת - דרבי ורבנן.
 3 ותנה יצאו - דרבינן דנפקא בוליה מיניה, כי אשה. אבל שחרר חציו - ומכר תחילה
 4 חציו, או בבת אחת. הוהבט נכסי לשני עבדיו - שכתב שני שטרות. וכל בכסי ליה, וכל
 5 נכסיו ליה, ודיכה בשלח אחד בבת אחת
 6 לשניהו, דפלגי, דלא קדם אחד לחבירו. והן
 7 שותפין או את זה, שיש שלכ אחד וזה בחצי
 8 חבירו. **הא** דאמר כולו - מקמיא - כגון בחצי
 9 שני שטרות כדפרישה, ובכל אחד כתב "כל
 10 נכסיו לפלוני עבדיו" ומרדו רבנן, דכיון דדיכה
 11 להם בבת אחת, ונפק כולוה מיניה - קנו.
 12 ובתרייתא - דאמר חצי חצי, בשטר הוהבט כתב
 13 "חצי נכסי לך" וכן בשני לחבירו, לפיכך לא קנו,
 14 הוה ליה בכל אחד שטרות חציו ונתינו חציו.
 15 ולא מכינתא בזה ובסת ליה, והדר מסר ליה -
 16 דלא קנו. רבי מסר לקמא - שיהי פלגיה ולא
 17 קנה. וכו'. לשני. אלא אפילו מסר לשניהו כאחת
 18 - לא קנו. דכיון דרבינו נכסיו כתב בכל חד -
 19 דלמאן לא פלגא כתב לתריויהו, ואיכא שיהו,
 20 מרדתיני סיפא - דבריייתא. ואם אמר חצי חצי
 21 לא קנו - וסלקא דעתין דרבי קאמר: ואם אמר
 22 חצי חצי - לא קנו. כפולל דרשאי דאמר
 23 כולו - ואפילו הכי לא קנו. בשטר אחד - לא
 24 קנה. כגון "כל נכסי לפלוני ופלוני עבדיו",
 25 דבתוכי "לך" - ליה ליה ולחבירוהו, אף שתי
 26 נשים מתורשהו בנת אחד, ואין שני עבדיו
 27 משתחררים בנט אחד. **מ"א** איריא - דפרש
 28 סיפא דרשאי, דאמר חצי חצי כדאמרן. הכי
 29 קאמר - כלומר, לאו פרשי מקמפשא. אף בשני
 30 שטרות לא קני - ומשום שיעור. באם בבת
 31 אחת - ותרייהו בדאמר כולו, והא דקתני קנו
 32 - שמסר שני השטרות בבת אחת, והא דתני לא
 33 קנו - בזה אחר זה. כגון בשנינו מעיקרא - בתוך
 34 לישני כולוה. דקרי' ליה עבדיו - בשטר גופיה
 35 דקתני "כל נכסיו לפלוני ופלוני עבדיו" - שמת'
 36 מיניה. לא שחררניהו ליהוה, וטועה, דסבר רבי
 37 דהא לתת להם שטר נכסיה בלא שחרור. יכול
 38 דקתני כל שהוא - דכתב: חוץ מן הקרקע כל
 39 שיהו. לא יצא מן חורין - דלא דיעני' חזי קרקע
 40 שיהי, ובכל כל שהוא אמרינן: הוא שיהי. ובכין
 41 דרקקשתו לא קנה - נולפה נמי לא קנה. דלא
 42 פלגינן דברא. והואל ובהו דירובא אקני ליה
 43 גופיה ובסיס, ונפלא דירובא לא איתקיים -
 44 אידך פלגא נמי לא מקיים. ורבי שמעון - סבר
 45 פלגינן, והואל הוהבט קרקע בשורא - קרקעת
 46 הוה קנה, ולא קנה. אבל הוה עצמו, דליכא לספוק
 47 בשורא - קנה. חצי מאחד מרובא - דכיון כולו
 48 פירש שורא, שיהוה. היינו איתו שרייה,
 49 ולדידה לא חשיב ליה אלא אחד מרובא. גתו
 50 שור - מאתחיתן קאי: נמי שחציו עבד ב' או
 51 ומרובא בעלמא וכו'. וי' של רבו לרבי - אם
 52 ביום של רבו גתו וחבל בו - פחת דמיז לרבו.
 53 שור משלם נוק. דהיינו פחת דמיז. איסורא לא
 54 קאמינן: ודתייהו לחצאנא. אבל כל ב' ב' ב' ב'
 55 ממוז, כי חזכי ורובאנתו מלחיה מימיה - כן כל זכית
 56 שבח ממוז. המית - בשור המועד קאי, דגבי
 57 עבד נתון שלשים כסף. דהיינו קנס. דאפילו אינו
 58 עבד דרבי - נתון שלשים טלע. וגבי בן חורין נתון כופה. דהיינו דמי הדרון.
 59 וחצי

ישור אינו משלם את הלוואה ויש שהענין הוא שחוקר או שואל סוס מחבירו אפילו חוק בפשיעה, ותנבלט ריהב ממלאכתו, כיון וסופו לחזור לתרופאות, ודכי ודכי דרשין "אישי בעמיטה" ולא שור בעמיטה, הכי נמי דרשין "אישי בעמיטה" ולא אישי בשור. ואין לחלק בין שומרי הלאם הנזיק, מודפיין בבבא קמא (ר:ט). וחו דתמו חנם והשואל כו'!

אם דראיק שור הוא איש דפרסי בריש "בתנקה" (סנחרין פרב): הכדשה באבגים ודכי בני דלא מדיחב - הינו בהבמשה דלא הדרא. ורבינו חם אומר: דלא שיק שבת אלא בארם, רשבתו לא היו בכלל פרב - דמושם שבת לא פחתי דשמו כל כך, אבל שור - פשיטא דרשבו בכלל נוק הוא, דפחתי דמוי. ומתחלה בשדות שנין ארתו כמה דמוי פחותה לנמכר.

מאי לאו במשנה אחרונה - ולעיל לא בעי לאוקמה דא דנתון חצי קנס לרבו למעשה אחרונה, דקנס - לרבו, מעשה ידיו - לעצמה. והא דנמוש שור שם של רבו - חצי דמוי למעשה ראשונה כדפרשית לעיל, כי הכי דלא לפשט בעיא דהבא, **חבלו** ביה אחרני היכי ליה לריבא - אף על גב דנעשה ידיו לעצמה, כיון דקנס פרב - וחבלה נמי לרבו, דמה לי סקילה בלו ומה לי סקילה פלגא.

הואיל

ומרש שמאי הוא - אומר רבינו חם: דחיישנין כמי ומצאנו כתיב, ואמר לו "עבדי אתח", אבל בשן ועין - לא חיישין, ודיל קרי ביה ור הוא. **מעוקב** גט שרורו אובל כי הך - בעיא לא אתאי אליבא דריש לקיש דריש פרב ברתא דבריות (כ"ב), ודמסקין אבול ררבו שמתנון קו גמליאל דמרעכט גט שרורו אובל בתרומה. אי נמי שי, חלקי: דרתם במעוקב גט שרורו ע"י דפקט אובל בתרומה, כגון שרורו בשהת, כדפרשית לעיל, ודבא אידי בבבא קמא דחצי בן חורין.

הרי

אלו אובלים בתרומה - והא דאמרין בפרק פ"ד דבבבא קמא (פ"ד) גבי עשהה חתם ופריש אחד מהם ובשל - והלך שותקי, שמשתיקין אותו כדון כדנהג, ומרמזי "והיה לו ודרעי אחריו" - שיהא זרעו מוחס אחריו. והא אמרין בפרק "בטיאל על האדנסה" (בבבא ק"ט), אדמסקין מוחס אחריו - דוכן ובני יונר רבנן - בנות, בנישואין לא גורא אי נמי, הבא - לאחד שנולדו אי, בתרומה.

עבד

שמכור רבו לקנס כו' - מכר קנס של עבד לא מביעאי איה, אפילו לרבי מאיר לא קני, דהא לא עבדי דאיה, כדאמרין, וכל שכן לרבנן, אלא במכור רבו לקנס מביעאי ליה, דילמא אפילו לרבנן קני להו, כגון דמי לפירותיו, כדאמרין: והא קאי שור, דלא קני עבד, או לרמא אפילו לרבי מאיר לא קני, והא קני לפירותיו דקל, שפירותיו יוצאים מנוף הרקל ועבדי דרתו, אבל קנסא - מעלמא אתי, ולא עבדי דרתו, מ

וחצי כופר - דער חרות, לוישי - ולקמן פרקי יורשין מנאי מליה? זכמה - אביה. וסופה לחזור - ושתימון ליה כמה דמוי פותחיה בכך למכור בשוק, ואם יום של רבו היה - יתן הכל לרבו, ואם יום של עצמו היה - הכל לעצמו, תניחא לאבי - דאמר בבבא קמא (פ"א) בארם שחבל כחברו בענין. הן נתן לו שבת מירוח ושבת קטנה

שבת גדולה וכן פחת מירוח למכור בעבשו בשוק, וזוהו נוק, והלכה קרי ליה שבת - שפחה דמוי של בעבשו אינו אלא משום שבת, שאינו ראויע עשות מלאכה בשבת, וזמן שתחזור יהי, אלא לשמור קישואים דידי ראו, לאוד שיקל ממנו באם הדמכה קצת. ושבת קטנה - היינו באילו הוא שומר קישואין, שנתן לו כל ימי חלווה שישכמו במטה מחמת חוליו, הוא שישמור קישואים, שפי - חרש ושיק רין כולו במכה ו - מייחדי שור לעיל, וכיון שלא בקל קראת גומר, יום של רבו - לרבו, יום של עצמו - לעצמו, שכתב של כל יום רובם - ואין כאן פחת דמים, הואיל וסופו לחזור, אלא לפי שבת של כל יום יתן לו, כל ימי נפילתו למוטה יתן וכו' ארם שלם, לפי מלאכה שהיה רגיל בה, ושישמרו ויהא ראו לשמור קישואין - ישמור קישואין, וזה יתן לו פחת השכר, הא שור הוא - כלומר, הארס שחבל קר אינו משלם נוק אלא שבת - שור שומר למרתי, הדמשה דברים גבי ארם כתיב, ולא עבי שיה, דבכתיב (ויקרא פ"ד) "איש כי יתן מום מעותר" - ולא שור בעמיטה, **אביעתי אימא** - הא דאמרן רעל גום רבו לרבו - כגשבהת ארם, ואביעתי אימא - לעולם בשור, וכאבי, דאמר שיק ביה דין נוק, דרפקשתיה מניה לרובא, וך מפיכא - בעלמא היא, ואניה לא משנה ולא ברייתא, ויטרא - רבא אמר לך דהא מצינא ארם לא סביא ליה, מעוקב גט שרורו - מחוס גט שרורו, כל כן דאמרין בהו דינאו ליהדות ואין לרבו לעילום אלא שריכיק גט שרורו, כגון מקדשי, ומפקי, ומי שחצי בן חורין, דתגן, כופין את רבו, ש"י לו קנס - שלשים כסף לרבו, אם גאז שור, מאי לאו בפשעה אחרונה - לאוד שחורו בית הלל לחרותו דכופין את רבו, ואפילו הכי - שקל קנס דער עבדות, לזמן שנלא נכתב הגט. במשנה ראשונה - דליח ליה כופין, וארן גמור הוא, חפלו - רב שני של עבד כנעני, ואחר כך סימא את עינו, יוצא כשני - לחרות, וקא שקלא דנתון צריך גט שחרורו, וכי סימא עינו קודם גט - נתון לו דמי עינו כדן חורין, נפלו - עשרים וארבעה ראשי אברים האמורין במסכת נגעים (פרק 1 משנה 1) לעין שאינו משמאן ממש חותם ראשי אביעתי של דים ורגלים, והא חותם, ראשי ארבעת האין גמור, והיה, שון משופשין לכאן ולכאן ואין נגזין ריאה לבחן בתא חתה, ולא קרינא ביה "לכל מראה עיני הבה" (ויקרא ע"ג), **רבי יוצא** בתן לחרות - דמזומין שבעלזן ון, ואנן חורין, כשן ועין, ואחרתו בכלל ופרט וכלל, בפרק קמא דקדושין (כ"ב), הכריזין - דעת המביא, איז גראה ולא אתפרש מאן ינענה, והא קריא דישנין - בקידושין (שם), אובל סחייכא - אם עבד כחו הוא, קנין כנסא אמר ר'הנאנו - א

תרומה, אובלין בתרומה - שניהם ממה נפשך: דהו כחו ודך כחו, וחולקין חלק אחד - ביבמות ופריש, חלק כאוחר, שאין נתנין ליהן חרותו מנאי ליה בלא דו, ולקנס אין חולקין תרומה לעבד כנעני בנורן אלא אם בן רבו עמו, דלמא אתי למכור בתו דהו, ומסקי ליה ליתוסין, ותשתא לא אתי לאמוקנתו. והא מבעי נש שרורו הו, ואין לרבו רשות עליו, דלא ידע הו מניעיה עבד, וריכין ששחרורו זה את זה, וקתני ספא: הגדילו התערבותו - ממשרתין זה את זה, וקתני: אובלין בתרומה, שטביר רבו - לאחד, לקנס - שאם ינענו שור - היא קנסו שלו, אבל לשאר דברים - לא מכור, מכור - לקנס מיהא, או לא מכור - ואם נגז - קנסו לרבו ראשון, ואין ארם מקנה דבר של אב לעולם, תביע רבי מאיר - דאמר: ארם מקנה דבר שלא בא לעולם; האמר לאשה: היא את מקודשת ל כלשאתתריי כו' (דרושין ט"א), פיות דקל - המוכר פירות דקל דעו שלא יצטנו, דפליגי בה ברב הלמא

והא דן נתמן אליבא דרבי מאיר.

מ"ו איבא עבדא דלא מודבן לקנסא, ואם תאמר: כי אמר נמי דאינו מוכר - תמצא ליה: מי איבא עבדא דלא מודבן לקנסא, שיוכל למכרו כולו למגרי? ויש לומר: דלא תמצא קונים שקידושו למגרי. אפילו לא יצטרכו לפנסו, שיוכל למגרי. עשה עמי ואני נר - מכל מקום משנמיני איניש לקנות, שלא היא רגיל אצלם, אבל אם מכרו לקנס - מכור, ומגן דובגי ליה. ועוד יש לומר: דאפילו מוכרו כולו למגרי - אינו מכור, דהא אינו שוה כלום, ואינו מוכרו אלא לקנס - ולקנס אינו מכור.

אם תמצא לומר התקדשי לחצי מקדשת - וגבי אשה קאמר: אם תמצא לומר "חצי" מקדשת לר - אינה מקדשת, הוי מצי למימר איפכא - אלא האמת נקט, דהכי מספק בפרק קמא קדושין (א.ו.) **ו**א"י מתרת קדושי לאו קדושין יורשין מנא ליה - אמרת דמה תולה וירושן קדושין? והלא בנו מן הפניה יורשו, כדאמר (בבבא גב.) רבי עשה כדניס שפירש אחד מן הבעל - ודלדל שותקי, שמשנתקן אותו מנכסי אביו, משום דלא ידעין אבהו מנו, ואפילו בו ממזר מערה ולא תפיס בה קדושין, תגן בפרק שני דיבמות (בבבא ג.) הוינו נה לכל דבר - הדינתי יורשו, והבא אי תפסי בה קדושין - ברע טפי, דאיתו צד עבודת ומשקמנו באשת איש כדאמרנו (בבבא ג.) (שם מה.) ויש לומר: דסבר התלמוד דאם אינה ראוה בר קדושין - תפיס בה אין בו מתיחס אחריו, ולא דמי לעיתוי, והבא - אין בו קדושין לעלמא, אבל האי רלאו בר קדושין הוא בשום מקום - אין דבן מתיחס אחריו, ואין

דלמא עובד, בבית דין, קודם היולדת עדים, ומודה בקנס - פטור. ויליד בית מה תלמוד לומר - לומר, אבל תלמוד תרומה יולדת ביתו הם יאכלו בלחמנו. יליד בית - בן שפחה. אילו - בן ארל כתיב אלא "קנין כסף הוא יאכל בו". אף קנין כסף אף על פי שאינו שוה כלום - כגון עשרה מוכה שחוק, פי **איבא עבדא דלא מודבן** - בפרשתה, לקנסא

שלא יתנו שור טעול שלשים כסף. **נפרשה** - שאם משלמין עליו קנס, דגבראי תוקלא הוא, והא חוי למיקם קמיה - לשרתו. אף על פי שנתנהו רגלו למעלה כן הארכיבאו, או נקיב קרום הגחם - ראוי לשרותו קל כמבולל - דמאיס, והוי נמי טרפה, דלאו בר קנסא הוא בקדושין אמרינן: "התקדשי לחצי" - מקדשת, "חצי" מקדשת לר - אינה מקדשת, כאב מי ליה קדושין וא לא? אמר רבא: "אמר רבא: כלמינה אי בעית למפשט מוקמינא לן "התקדשי לחצי" מקדשת - לא למי, דהתם בר חורין הוא, וחויא לבוליה, והכי קאמר לה אי בעינא - נסיבנא אתרתיי בחורין. אבא האי - לא חויא לפלטא דעבודת דריה, ואם תמצא לומר חציין מקדשת לר אינה פקדשת - ובעית למפשט הא מניה, דכי הדין מקדשת אשה אינה מקדשת, והאיל דלא מצעין למימר דהכי קאמר לה, דהתניב אחריתא בהדי, ארתתא לא חויא לתרי, ואשתבה דפלגא הוא קדוש - הכא נמי חצי איש שקדש בו הוה קדושין - לא למי דרתם שייך בקנינו, דהוה ליה לקדשה לכולה. אבא יאזי - לא שירי מירי, דכל מה דחוי למעבר עבר, כשעשאו טריפה - דהוה ליה כמנאן משלמין דרוב כלי ליה לפנשיה, ועדי כופר הוא כן - דבשלמא קנס דלא כתיב ביה מיתה, אלא גיחה שאמרי אמר עבר יגח חסר"ו וגי (שמוט בא) - איבא לוקמינה כשעשאו טריפה אבל בכופר של בן חורין כתיב "והמית איש או אשה, ראוי לפלו" - לפלטא לאו בר קנסא הוא אלא בר כופר. ואין לומר, שדרי מיה, וירושם כי לו שיבנו, וזאת הוה חובה במה שבידו, ולעולם בשמות והכי קאמר, נתון חצי קנס לרבו, וחצי כופר ראוי לעתון לירושיו, אם היו לו וירושין איש קדושין עליה - והעמיד מתורגמן לפניו לחזור ולדרשה, והמכשלה הואת - כלומר, כך התחיל בדרשא: מראק כתיב "והמכשלה הואת תחת יריך" באנשי ירושלם שפסקו תורה מהא, והיו שאלין לאריהם "שמלה לך קנין תחת, והמכשלה הואת תחת יריך", כלומר, דברים שמוכסין בשמלה של שק, כך אשתה בקי בתן, אלא על ותודה עליה, "והמכשלה הואת" - דברי תורה שאין אדם עומד על אמתיותו עד שישלם בתן לחרות טעתי ויכלמתו, והוא נתן לב ומכין - וחתתי יריך הן, אף אני בשלתי בדראתא, וזאתו בן, ואם לחשך אדם לופי - תשובה לדרב זה מאותה ששנינו במסכת כריתות (יאא.) "ופרה לא נפרתה" דשפחה חרופה אינו זו - וזו פרהה אינה פרהה, חצייה שפחה חרופה בת חורין המאורסה לעבד לופי - והוא הדין לכל ישראל, אלא אוראת דבלתא נקט, משום דעבד עברי מותר בשפחה. **אלמא** בת איתרוס היא? **ו**אם לחשך אדם לופי - וכי סבור אתה שדן אירוסין ממש? כלך אצל רבי ישמיאל - דאמר התמה דבריה תורה כלשון בני אדם, ובשפחה נבעית שלא נפרת כלל משתעתי קרא. המאורסה לעבד עברי - וכי שפחה נבעית מגורה בת קדושין היא? הא המורה בעלמא הוא, עם הדומה לחמור. מיוחדת - וגזירת הכתוב היא דמיוחדת עלה אשם, והאילו ייחודה לעבד עברי המותר בה. והורה ונתקדשה לשמעון, אחיו, ובחיי ראובן, וראובן לא גירשה.

שקדוש בת חורין, מהו? אם תמציא לומר בן ישראל שאמר לבת ישראל "התקדשי לחצי" - מקדשת, דחויא לבוליה, הא - לא חויא לבוליה; ואם תמצא לומר בן ישראל המקדש חצי אשה - אינה מקדשת, דשייך בקנינו, והא עבד - לא שירי בקנינו, מאי? **הא שמעו:** המית בו שמעיו עבד וחציין בן חורין, נתן חצי קנס לרבו וחצי כופר לירושיו; והא מתרת קדושיו לאו קדושין, ירושין מנא ליה? **א**מר רב דאמר בר אבהו: כשעשאו מרפה, **ו**אמר "ורשו" - נפשיה, אמר רבא, שתי תשובות דברבי: בתר ד"ורשו" קנינו; ועוד, כופר הוא, **ו**אמר ריש לקיש: כופר אין משתלם אלא לאחר מיתה! אלא אמר רבא: ראוי לפולל ואין לו. **א**מר רבא: כשם שהמקדש חצי אשה אינה מקדשת, כך חצייה שפחה וחצייה בת חורין שנתקדשה - אין קדושיה קדושין, דרש רבה בר רב הונא: כשם שהמקדש חצי אשה אינה מקדשת, כך חצייה שפחה וחצייה בת חורין שנתקדשה - אינה מקדשת. **א**מר ליה רב חסדא: מי דמי? התם שירי בקנינו, הקא לא שירי בקנינו. הדר אוקוס רבה בר רב הונא אמורא עליה, ודרש: "והמכשלה הואת תחת יריך" - אין אדם עומד על דברי תורה אלא אם בן נכשל בתן, אף על פי שאמר: המקדש חצי אשה אינה מקדשת, אבל חצייה שפחה וחצייה בת חורין שנתקדשה - קדושיה קדושין; מאי טעמא? התם שירי בקנינו, **ה**א לא שירי בקנינו, אמר רב ששתי: כשם שהמקדש חצי אשה אינה מקדשת, כך חצייה שפחה וחצייה בת חורין שנתקדשה - אין קדושיה קדושין; ואם לחשך אדם לופי: אילו היא שפחה חרופה? זו שחצייה שפחה וחצייה בת חורין המאורסה לעבד עברי, אלא בת איתרוסי היא! אמור לו: כלך אצל רבי ישמיאל, שהוא אמר: בשפחה נבעית המאורסה לעבד עברי, וישפחה נבעית בת איתרוסי היא? אלא מאי אית לך למימר? מאי מאורסת - מיוחדת, הקא נמי מאי מאורסת - מיוחדת. אמר רב חסדא: חצייה שפחה וחצייה בת חורין שנתקדשה לראובן ונשתחררה, והורה ונתקדשה לשמעון, ובתו שנייהם - מתיבימת ללו, ואין

רבי ישמיאל - דאמר התמה דבריה תורה כלשון בני אדם, ובשפחה נבעית שלא נפרת כלל משתעתי קרא. המאורסה לעבד עברי - וכי שפחה נבעית מגורה בת קדושין היא? הא המורה בעלמא הוא, עם הדומה לחמור. מיוחדת - וגזירת הכתוב היא דמיוחדת עלה אשם, והאילו ייחודה לעבד עברי המותר בה. והורה ונתקדשה לשמעון, אחיו, ובחיי ראובן, וראובן לא גירשה.

1 ואין אני קורא בה את שני מתיבס - ואם תאמר: ובהא מאי פיקעא אית אשת שני
2 מתיבס? הא אמרין בפרק "ארבעה אחין" (ביבמות לאב) דזיקת שני ביבמן דרבנן, גזירה
3 שגמא יאמר שתי יבמות הבאות מבית אחד מתיבמות, והו לא שייך בהו וזו לומר: דהתם
4 במאמר דרבנן היא זיקת שני ביבמן דרבנן, אבל בעלמא - הוי דאריזתא. **מה** נפשך אי
5 קודשי ראוהו כו' - פירש בקונטרס: מדינת

פלוגתא דאמוראי דלעיל משפאק ליה די מניירו
6 הו קדושין, וקשה: דרב הסודא נפתי פשיטא את
7 דהו קדושין, ורבה רב הונא נמי חור בו כותב
8 דבוי רב הסודא ונראה מתיבמות ליה אי גמרי
9 קדושי ראשון, אי פקעי. **גמרו** קדושי ראשון
10 - והא דאמרין בפרק קמא דקדושין (ו'א): בהמה
11 של עני שותפין, הקדושי חציה וזו לוקחה, ו
12 הקדושי חציה כו' - הא לא הקדושה - לא גמרי!
13 שאני תתם דאפשר שתרעה וזו חציה דמיה
14 הקדש חציה חלוין, אבל הכא, דאי אפשר שתתא
15 חציה ומקדשה, ר'בי יקח איש אשה' כתיב, לא
16 חצי אשה - מסתבר לשימור או גמרי, או פקעי. והא
17 על גב דהתם מרמי למקדש חצי אשה - לא קשה
18 מיה, דמיתני שפיר דהכי דאיבא תעת אחרת -
19 לא פשיט בבולה. אי גמי, איבא למימר: דבהמה
20 של עני שותפין ששייר בקניניה קעת, שרירי במתא
21 היתה בת הקדש - לפיכך לא גמרי, אבל הכא -
22 חציה שותפה לא היתה בכלל קדושין.
23 **אבל** אם כתב עליו אוו חו שחרורו - ואם
24 תאמר: ומקדשה, ר'בי יקח איש אשה' דלמפקד
25 עבדו - אין לו דאקדושיא דאיבא גביה לא
26 מצוי מקני ליה, וכאן משמע דיש לו תקנה בשטרי!
27 ועל כדרך לא משחרר ליה עד שירבה, דאי
28 לאחור חילי השחרור - הובי מיה ליה ומסר ליה
29 לגוי להשתעבד בנ' ודין וקטני דלא זמרי למפקד,
30 דגוי לא קני ליה אלא למעשה ידיו, ואכתי פש
31 ליה גבי שטרא ממתא דקני ליה לנסח ולחולות,
32 ולא הפקיעו מתיבס דעני ארעו שכתוב לו גט
33 שחרור, **הא** לגמא - מירש בקונטרס: ר'בי עבד
34 קבע לו זמן, שאם לא יפדה - היא נופח חלות
35 לגוי, ומעביש משתעבד בו, ובין דמולול
36 בתקנתא דרבנן - קנסיה, אף על גב דלא מטא
37 זמניה, וגבי שדה איירי דקבע ליה זמן לפירי,
38 שאם לא יפדה עד הזמן - יאכל הפירות משם
39 ואילך עד שיפריע, הלכך אפילו מטא זמניה - אין
40 לו אלא פירות. ותימיה בין דע רלא מטא זמניה
41 אין לו פירות - מה שייך לומר פטור מן המעשר?
42 ועוד, דהוה ליה מתיבס, אידי ואידי בין מטא
43 זמניה בין לא מטא זמניה, ומתקבל לא מטא זמניה
44 - משמע דלא מתוקמא דהיא דמעשר אלא בלא
45 מטא זמניה ונראה לפירש: הא לגמא דאי פירא,
46 כמו "ואם טעא הוא פירא", דגבי עבד, אף על גב
47 דלא מטא זמניה - הנהן בבית הגוי, ומתקבעו גי
48 המצות, ומשום הכי יוצא לחירות, אבל בשדה -
49 אין לו לישראל אלא פירות, והשדה ברשות הגוי
50 ופטורה.

1 **ואין אני קורא בה אשת שני מתיבס, מה נפשך?**
2 **אי קדושי דראובן קדושין - קדושי דישמעון לאו**
3 **קדושי, ואי קדושי דישמעון קדושין - קדושי דראובן**
4 **לאו קדושין, איתמר: חציה שפחה וזקניה בת חורין**
5 **שנתקדשה לראובן ונתתהרהר, וחורה ונתקדשה**
6 **לשמעון, רב יוסף בר הווא אמר רב נחמן: פקעי**
7 **קדושי ראשון רבי, וזיא אמר רב נחמן: גמרו קדושי**
8 **ראשון, אמר רבי יוצא: פוותיה ידיו מסתפרא,**
9 **דכתבי: "לא יומתו כי לא חופשה", הא חופשה -**
10 **יומתו, אמר ליה אבוי: ולתנא דבי רבי יאשיא, אמר**
11 **דאמר: בשפחה פנענית המאורסת לעבד עברי, הכי**
12 **נמו דכי חופשה וימתו? אלא מאי אית לך למימר**
13 **שחופשה וחורה ונתקדשה, הכא נמו - שחופשה**
14 **וחורה ונתקדשה, אמר רב הונא בר קמינא אמר רבי**
15 **יצחק: מעשה באישה אחת שחציה שפחה וזקניה**
16 **בת חורין, וקפו את רבה ועשאה בת חורין, קמא?**
17 **קרבי וזמין בן ברוקה, דאמר: על שניהם הוא אומר**
18 **ויבך אתם ואתם אלהים ויאמר גוי' פרו ורבו ומלאו**
19 **וגו'?** אמר רב נחמן בר יצחק: לא, מנתה הפקר
20 נהנו בה, **משנה** המוכר עבדו לגוי או לחוצה
21 לארץ - יצא מן חורין. **גמרא** תנו רבנן: המוכר
22 עבדו לגוי - יצא לחירות, וצריך גט שחרור מרבו
23 ראשון, אמר רבן שמעון בן גמליאל: במה דברים
24 אמורים - שלא פתב עליו אונו, אבל פתב עליו אונו
25 זהו שחרורו. מאי אונו? אמר רב ששת: דכתב
26 ליה הכי: **לכשתברכה ממונו אין לי עסק בך, תנו**
27 **רבנן: לזה עליו מן הגוי, פיון שעשה לו גוי נמוסו -**
28 **יצא לחירות, מאי נמוסו? אמר רב הונא בר יהודה:**
29 **נשקו מתיב רב ששת: הארסין, והחכירות, וארסין**
30 **כתיי אבות, וגו' שמשבן שרדו לישראל, אף על פי**
31 **שעשה לו נמוסו - פטורה מן המעשר, ואי חלקא**
32 **דעקבד נשקו, שדה בת נשקו היא? אלא אמר רב**
33 **ששת: זמן - קשיא זמן ואזמין - לא קשיא: הא**
34 **דמטא זמניה, הא דלא מטא זמניה - אלא גבי עבד**
35 **דמטא זמניה צריכא למימר? אלא, אידי ואידי דלא**
36 **מטא זמניה, ולא קשיא: הא לגמא, והא לפירא.**

בשלוח

1 ואין אני קורא בה את שני מתיבס - לומר: חציה היתה לזה וחציה לזה, ומכא שניהם
2 הוא באה, ואמרין ביבמות (לאא), שלשה אודן נשואין שלש נשים נכריות ומת אחד
3 מהם, ועשה בה השני מאמר, ומת - וזולתן ולא מתיבמות, שאמר "ומת אחד מהם" וגו'
4 (דברים כה), מי שעליה זיקת יבם אחד, ולא שעליה זיקת שני ביבמן, והו על ידי מאמר
5 אלא יצתה מתיקת יבום חופצה כולה, ובמקדשה

6 חל עליה זיקת יבום השני, אבל הכא - לא זיקת
7 שנים עליו, דהוי מניירו קדושין גמורים, דאידי
8 אלו כלום, ומורה, מניירו משום פלוגתא דאמוראי
9 דלעיל משפאק לן די מניירו דהו קדושין, והשאת
10 דמתו ליה - מתיבמת לזוי ממה נפשך כו',
11 וחורה ונתקדשה לשמעון - ולא משום אוזו
12 נטק ליה, פקעי קדושי ראשון - אפילו למאן
13 דאמר מקדשת - בא השחרור והפקיעה,
14 ומקדשת לשני, שרירי נשתנה גופה, והיא לא
15 כקטן שנולד, נמרו קדושי ראשון - על ידי
16 השחרור גמרו, דעני עבשו הבוי עליה באשם
17 ומלקות היה, אפילו מיהו, ומבאן אוילך - הבא
18 עליה מבייתה, לא יומתו כי לא גוי' - ומתקבן
19 עלה בחציה שפחה וחוציה בת חורין, וכסבירא ליה
20 דהכי קאמר: אינן חייבין מיתה משום אשת איש
21 - כי לא חופשה לאחרי קדושין, הא חופשה
22 לבתר הכי - וימתו, דהוי לא אשת איש גמורה,
23 הכי נמי - דהא חופשה ברה אריסין - וימתו
24 וכי קדושין ראשונים כלום הוין? אלא מאי אית
25 לך למימר? דוקא דקראי בת שמיטה, אל
26 חופשה וחורה ונתקדשה - ממתא, אבם ינאבא עם
27 אחר, כרבי יוחנן בן ברוקה - במסכת יבמות,
28 על שניהם הוא אויב כו' - דאשת נמי מפקדה
29 אפריה ורביה, מנת הפקר חיו ונתנו בה -
30 נבונה, ולא היתה מיוחדת, לאדם ולא היתה
31 משמרת עצמה, **משנה** יצא לחירות - אם
32 ברח מן הגוי, או שקדוהו בית דין לפירות,
33 כדאמר רב דקנטים אקוסי לפירות, וכשפטר
34 לגוי, לא ישתעבד לו, ונתן למכור הוא, וחילא
35 דהפקיע מן המצות, וכן לחוצה לארץ יצא
36 לחירות, מפני שהוציא מארץ לחוצה לארץ,
37 ובגמרא מפרש את מי קנסו, אם את הלוקח או
38 את המוכר. **גמרא** אונו - שטר, לבשתברה
39 מן הגוי אין לי עסק בך, נמוסו - לקמן מפרש.
40 יצא לחירות - דהיא כמכירה, וקסודו רבנן,
41 נשקו - תוחם וסומן עבודת שותפין לעבדים
42 בעזרתיהם, הארסין - ישראל שעשעה ארס
43 לגוי בקרקע הגוי, וקסבר: ש עקן לגוי בארץ
44 חופשה מיד מעשר, ארס - מעשר, ולשליש
45 ולרביעי, הכירות - שקבלה מן הגוי בכך וכך
46 חסין לשנה, וארסין בתי אבות - כלומה:
47 ארסות קבועה ועומדת מאבות, שהיו אבותיו
48 של ישראל ארסין בקרקע או לאבותיו של גו
49 זה - אפילו הכי לא הדי כקרי לישראל, אלא
50 של גוי דאף, ועסור מן המעשר ישראל זה
51 בתלוק, ואף על פי שעשעה לו - לישראל נמוסו,
52 זמן - אם לא פרתחין לזמן פלוני - היא חלות
53 לך, קשיא זמן ואזמין - דגבי עבד חשיב לה
54 מכירה, וגבי שדה הוא אלא, **דמטא זמניה** - דהו רבני עבד, אלא נבי עבד דמטא זמניה - כלשון קשיא הוא, הא לגמא - הא על בן זמן
55 לו עד אותו זמן - היא נופח חלות לגוי, ומעביש והה משתעבד בו, ובין דלול בתקנתא דרבנן, דאסרו למכור עבד לגוי - קנסיה, והא על גב דלא מטא זמניה, וגבי שדה - דקבע
56 לו זמן לפירות: עבשו לו תאכל הפירות, ואם לא אפרע לך ליום פלוני - אבול פירות עד שאפרע משותין, הלכך, אפילו מטא זמניה - לאו מכירה היא, וכן שכל בדלא מטא
57 זמניה.

1 הכי רשית; ואיכתי אבא בשלוח על מנת לשכנו ולא משכנו - הא שרדה - בגן
 2 שלוח הוה ישראל; על מנת שאם לא אפרע לזמן פלוני - בא ומשכני מרקעו זה,
 3 והוא שלך; והא דקתי פטורה מן המעשה - כל זמן שלא בא ישראל, ומשכני, דאף
 4 על גב דמטא זמניה - דהיא בחוקת גוי, ואם היה ישראל נוטל חלק בפריות - פטורה
 5 מן המעשה. ונבא עבד כי האי גזתא בקטורה רבן

6 לישראל, ואף על פי שלא משכנו הגוי עדיין
 7 בעבד זה - פטורה, הואיל ועבד זמנו ולא פירע
 8 בנאו - והוה לעבד. בחובו - שיהיה לו - שיהיה לו עליו,
 9 ישראל, והוא לא מברר לו, ולא לוח עליו.
 10 מירקין - בשעה שישראל מופקדן להריגה,
 11 ואמר לגוי: שם אקקע וזו עבד זה, והינני. לא
 12 יצא לחיות - דאונס הוה, ולבא בקנסיה.
 13 חיוב לעשר - עליה, דהיי במבר. באנפתי -
 14 הפסד. דקא משתישי ליה - דהיי גזתא מהם.
 15 שפוע חובו. הילתיך - נענין עישה - חיוב
 16 במעשה. מיהו גבי עבד - קנסא משום מהם.
 17 היא, וזה לא מבר מרעתו אלא שאל לרעו
 18 גבא, ואמאי נקנסיה פרתה - מציק עליו.
 19 עליות, ומברר לו בדמי אנפיתו שהלל עליו.
 20 היה לו לפייס - דברב אורח. ולא פייס - ומסור
 21 לו מרעתו. לשלשום יום - ולאורח שלשום יחזור
 22 אליו. לפיהנה גוי - וקא סלקא דרתיך לעבד
 23 בעבדו דהמקל עד מילי, ולשגב. הוין
 24 משלאתו - גופו קמיך ויך ובלבד שלא
 25 שתעבדו בו, ולא מברר אלא להשיאי לפטותו
 26 ללוחה, דהשתא לא מפקע מנצות לחלל
 27 שבתות. אי נמי, מברר למלאכותו פרין משבתות
 28 וימים טובים, מהו. לגוי תישב - שקבל עליו
 29 שלא לעבד בעבדו היה, ואוכל בלילות. עישה
 30 מיסא - מתנינא. חזא - מתקב בעיא. פיש
 31 בבכילתו. במשנה הסודרה לך, לידע מה
 32 נשבו. ומברר ביתו לגוי - בארין גיהיא בקרקע
 33 קרא לא תחנני - לא תחן להם גיהיא בקרקע
 34 (עבדה זה האבא). וכתב - לו שם. ופיקלה
 35 בערבותא שלחן - לחתמהו, אף על פי שהשיבות
 36 היה להם. ורשמי - את דלא מברר ביה -
 37 דילמא אתי לזמני ביתה, ומהו פילי ביה -
 38 דלא טל ליה לאומי בשביל בלא מהו, ולא עבדי איש
 39 דמנבא. אתי לבויני - וגורקין באה אטו מכירה
 40 דלמא, לא פטוסי. שלח ליה רבי אמי -
 41 לחתך ובע מיניה. מיני אמי בני נתן אבא תורה
 42 - הוראה זו לישראל. קונסים אורי - לפדות
 43 מני חיינו. וקא רבי יוחנן - דלא קנסין ליה -
 44 כולי האי, ונחמא אמי. עד עשה - אלמא
 45 בתוך קדוסי חזא במכירה דידהו - לא קנט
 46 כולי האי, אן מוכרין בתמה נסה גיהיא משום
 47 שאלה ושכיתו וסנינו, משכבט עמוד זה
 48 (טו,ט). שאני עבד - כלומר, לעולם אינא
 49 רעבד דקא, ושאיני עבד כו. או לא דוקא -
 50 דאי בעו מיניה ספי - קנסין ליה עד דפריק
 51 ואוראא דמלתא הוא דנקט. עד טאה - וקא
 52 סלקא דעתא הוא דהוין לעבד. שאני עבד איהו
 53 הדי ליה - כלומר, דילמא תריוודה דקא, ועבד
 54 דהיינו עשנא את סודרו כולי האי - דלא הדי
 55 למשיב בתר דפריק ליה, דהא נתן יצא לחיות.
 56 ופריקני, אלא בהמה מאי עשנא קנסין ליה כולי
 57 האי משום הדרתה ליה לקנסיה מפי פה - מברר
 58 דמיה דהיך לך לקנסו יחרו מן העבר, וכו' - ואל
 59 הואיל ושנמט משום הדרתה ליה תוה - וקא
 60 כאן אלא כר דמיה, ואתה קנסו מעשרה עד
 61 מנאה; ארי לו בחיורו זה, מילתא לא שביחא היא
 62 שביחוריה ליה. מהו ישיבא אבא - לפרות. אם תיפצי לוי - דך דמעביט לך בכבודתך בךו הצורם אוון הכהנר, ועבר משום 'כל מום לא יהיה בר' דארמיין חתם. לא שיחט
 63 עלמתי, ומבעיא לך; ערם זמנו, מהו שיבטו בני אחיירי? ואם תימצו לומר בהדיא דקנסו - וזהו דהבא לא מייפשי לך מינה, דהתם קא עבד אבהו איסורא דארמייתא, אבל מברר עבדו
 64 לגוי - איסורא דרבנן הוא דעבד.

1 בשלוח על מנת למשכנו כר - פירש בקונטרס: שאם לא אפרע עד זמן פלוני - בא
 2 ומשכני מרקעו זה, והוא שלך. וכל זמן שלא בא ישראל ומשכני - דהיי בחוקת
 3 גוי, וגבי עבד כי האי גזתא בקטורה רבנן לישראל, הואיל ועבד זמנו ולא פירע, ואף על פי שלא
 4 משכנו עדיין. וקשה: ודחה ליה למערי. אידי דמטא זמניה ליה רבא דהא דתאא לשניו
 5 שנורא גזתא, ואי דמטא זמניה רבא דהא דתאא לשניו

6 זמניה. והא דאשקינו: גבי עבד דמטא זמניה
 7 יצרכא למער - בשלוח על מנת למשכנו ולא
 8 משכנו, דסלקא דרתיך: כיון דלא משכנו עדיין לא
 9 יצא לחיות - קא משמע לך, והואיל וברו
 10 למשכנו - דהייא לחירות.

11 **המברר** עבד רשע עליוהו - פירש שם: המברר
 12 עבד רשע עליוהו, ומכרו לו באונס
 13 דמים שהעליל. וקשה: ודאי שייך עד לזו לחון
 14 מכירה, ולשנא שיהיה לו פייסם ולא פייס לא
 15 משמע הכי. תוה: דמדמי למכור לשלשום יום?
 16 ונראה דהפריגנא עבדו לעבד על כורתה, אלא
 17 שנתן לו דמים. לכך פריך דאמאי יצא לחירות?
 18 כיון דהיי בעל כורתה, כמו גבא בחובו ומשני:
 19 הדין לו לפייס, דכיון דנתן דמי - דאי היה
 20 מתפייס דברב מוטע, ומדמי לו עליו למכור
 21 לשלשום יום, דאורי שגמור מלאכות דרב
 22 לחירות לישראל, וישראל מחזיר לו הדמים.

23 **ובותב** ומעלה ישראלם שלחם - פירש
 24 בקונטרס: אף על פי דהיחבשה הוא
 25 לזה. וקשה: ודשרתו העולין בערבותא של גוים
 26 משכנינו, ולא מפלגנין ביה כהתחלה ביה לדעבד
 27 ומנשר רבינו חסד. אף על גב דנראה בנקים
 28 הגוקח - שרי הבא. דהויא דפיק קמא דעבדה
 29 וזה (א,א). והולבין לירי של גוים ולקוחים מן
 30 דבהמה ועבדים - מפני שהוא גומל מידם, ומעלה
 31 בערבותא של גוים - החתם נמי מקיים דתוק,
 32 ומתפרסם דהבר שמתנה לעבדו זה, ואפילו
 33 חרי שרי.

34 **או** לאו דוקא - פירש בקונטרס דלא קנסין ליה
 35 כולי האי, ונחמא קאמור. וקשה: דאם כן איזה
 36 שיעור דהייב דאמרי לך עד דהיא דקנסין אורי
 37 עד עשהה דנמא ביה דהוא שיעורא ונראה
 38 לפרש: או לאו דוקא - אלא אפילו ביה נמנאה
 39 קנסין ליה עד דפריק, כענין שפירש בקונטרס
 40 ב'ביאב דארמיר', ומייתי מבתמה דקנסין אותו עד
 41 עשהה ברמיחא - אלמא לאו דוקא, דהוא דהוין
 42 טפי, כדקאמר הבא: עד מאה גבי עבדים, והוא
 43 דהוין דהבא לאו דוקא.

44 **התם** איסורא דאריותא - ובפרק 'כל פסולי
 45 המוקדשין' (מכרות ד,ה) גבי צרם אוון
 46 הכהנר, קאמור דליבא לעיפשי מהבא, דשאני
 47 עבד דרמפק על ליה מנצות. אם כן הוה מצי למימר
 48 הבא: אם תימצו לומר דהתם לא קנסו - ודא
 49 קנסו, משום דמפקע ליה מנצות. וכן הוה הוה
 50 מצי למימר איפכא, כי הבא.
 51 נטיבאי

1 **מירי** דהוה אמקדש אחותו - ולפי האמת יש לחלק, דלא שייך התם למימר "אדם ידעי"
 2 כמו במקדש אחותו, והא רב קאמר דמכורה ויראה. **דלא** לניבול ליתו - והא
 3 דהניא בפרק "נערה" (כתובות נבא.) נשבת והוה מבקשין ממנה עד עשרה ברמיה, פעם
 4 ראשון - פרה. שאני אשתו, דהיא כנפוי ותר מבחו דהבא, ועל עיננו לא תיקני שלא יתן
 5 כל אשר לו בעד נפשו. ורבי יהושע בן גוניא
 6 דפרקיה ליהואו תימק במתן דרבה בדינקוד
 7 (כתובות נחא.) - לפי שהיה מופלג בחכמה. אי
 8 נמי, בשעת חורבן הבית לא שייך "ולא ליגבר", אמר

1 ורב ענן - דלא ידע ביה מנייהו אמר ברייתא דלעיל - לא הוה שמע ליה דלפטוש
 2 מינה. ואי משמואלא - ואם תאמר: לפטוש מדשמואל דאמר: אינה מכורה כל עיקר,
 3 אלמא: כיון דלאו מבר הוא - מעות חזרין. מפאי דאינה מכורה ומעות חזרין דילמא
 4 אינה מכורה - לענין דפרישה ליעיל, ומעות מתנה. רב אמר: מעות - של קידושין -
 5 חזרין, דאדם ידע דפשיט קידושין ופוסק
 6 באחורו, וגמי ותתן לשם פקדון. יאני חותי -
 7 במניתי העבר דקנסת לוקחך. חורא - חור
 8 הכותל שהעכבר נכנס לחוכו, וניצול מפני
 9 הרודף. חורא מנא ליה - הניגבה. היבא דאיבא
 10 איסורא - והנה העבר ביד הלוקח. אבתייה -
 11 להשיבו בחוקה. הכי נרטינן: פסקענא ליה מינך
 12 מרדכי אחי ברבי אישיה. לא ישבו בארצך -
 13 בשבעה אומות כתיב. אי אונינו - אל
 14 תרואדוהו ממנינים להשיבו לעבודה ורה שלו.
 15 הכי נרטינן וקשיא ליה לרבי אישיה. כבוד
 16 בעיזי חזקא לארין - כאן הוהוה הכותב כבוד
 17 דין, שאם מכור - לא ניטרוהו ללוקח, אלא יצא
 18 לדתות. הכי נרטינן: קשיא ליה לרבי אחי ברבי
 19 אישיה. מקשר סימני ליה - אשר יתפרש מעמך
 20 מן ארץ ישראל להרואנו לחזקת לארץ, כמו
 21 "אשר הציל אלדום מאבניו" (בראשית לא.)
 22 שביח מחוזה לארין - רדינו אישיה. ויצל
 23 אלקיך - לארץ, על מנת לשחררו - והודיע
 24 הכתוב לבית דין שיפכוהו שלא להשתעבר בו.
 25 הרי עמך קני לך מקבשי - בלשאקך. וכי
 26 זכין ליה הוה לא משחרר למפרע. ומהבא
 27 אמרין בביבא (גכג.) דרבי רבינא מאר סברא
 28 ליה, דאמר: אדם מקנה דבר שלא בא לעולם.
 29 לבי בותא - שחלה הדין, ורב סודא נמי
 30 בבבל הוה. שחלה ליה - כן תעשה לכל אבידת
 31 אחרך. דשפעע ליה קריא - פשטיה קריא הכי
 32 משמע ליה טפי, ולא אינן שומעין דלרבי
 33 בחכמים, להכי לא שחל ליהו כרבי. דהנתיב את
 34 - כלומר: מכירין אנו כן שחידא אתה ולא
 35 תשקך. **משנה** מפני תקנת שבויין - בגמרא
 36 מפרש ליה. **גמרא** מפני דוחקא דציבורא הוא
 37 - אן לו דרוק העבר ולתבאוי ליה ענית
 38 בשכל אלו. ודלא ניסחו עינן
 39 נפשיתו וליגברו ליתוהו טפי. מפני שבמרחץ
 40 אותן ביזק. ונפקא מינה - אם יש לו בא עשר
 41 או קרב שרדעה לפורונו בדמים הרבה, ולא
 42 יפילוהו על הצבור. בתלמוד אלפי ריני -
 43 אלמא: משו דוחקא דציבורא הוא. דליבא
 44 אלא חד - שבי. נתא קמא דישי תהיקן
 45 העולם כולו, שטא יקצפו על השבויים
 46 הנתדית לבא, ויתנום בשלשלאות ובתריצים.
 47 ורבי שמעון לא היש אלא אם כן יש שבויין
 48 אחרים עמו, שטא יקצפו השבאין ליתקן
 49 בסיורין. כדן קדושין בדיניהו - מניסוח
 50 הקדשה בידתין בשחית תוחתה, ותרואת סבור
 51 שאין האור שולטת בתו, שצדקנותי הן. אד
 52 מאילף מצטיא - שהווא צדיק. אמר ליה - רב
 53 עיליש להוואו גברא. מאי קאמרה - הדיא
 54 עורבא. כינה פתילא - כינה נמשלה. דרבי
 55 "ינתן תמתי" (שם השיריים ה.) סדון להדיא -
 56 נועתה ידח בבת הבסא. עדי גורבין - אלו
 57 השבאין אנשיתו הן. ותרעידו גבוין -
 58 השבאין אנשיתו שבטורדנא, בעליוהו
 59 כלומר: כשם שהם יודו בעליו - כך אלו
 60 בעליוהו, אין אנו צריכין עד להם. עדי - אלו,
 61 כמו "עדא אמרה" - זאת אומרת (פסחים נבג.)

1 **מעות חזרין, משמואל אמר:** מעות מתנה. אמר ליה אביי לרב יוסף: מאי הוית דקנסין
 2 ללוקח? נקנסיה למוכרי! - אמר ליה: לאו עקבא גנב אלא חורא גנב. - אמר ליה: אי
 3 לאו עקבא, חורא מנא ליה? - מסתברא, היבא דאיבא איסורא התם קנסין. הווא עקבא
 4 דערק מחוזה לארין לארין, אול מריה אבתייה, אתא לקמייה דרבי אמי. אמר ליה: נכתוב
 5 לך שטררא אדמייה וכתוב ליה ניפא דחורוהיא, ואו לא, מפקנא ליה מינך, מרדכי אחי
 6 ברבי אישיה; דתניא: "לא ישבו בארצך בן דתמיו או תר" - וגו' יכול מניו שקיפול
 7 עליו שלא לעבוד עבודה ורה הכתוב מדבר? תלמוד לומר: "לא תסגור עבד אל אדוניו
 8 אשר יציל אלוך מעם אדוניו", מאי תקנתו? - "עמך ישב בקרקע" וגו'; וקשיא ליה לרבי
 9 אישיה: האי "מעם אדוניו" - "מעם אביו" מיבעי ליה! אלא אמר רבי אישיה: במוכר עבדו
 10 החוזה לארין הכתוב מדבר; וקשיא ליה לרבי אחי ברבי אישיה: האי "אשר יציל אלוך"?
 11 "אשר יציל מעמך" מיבעי ליה! אלא אמר רבי ברבי אישיה: עקבד שפירח מחוזה
 12 לארין לארין הכתוב מדבר. תניא אידך: "לא תסגור עבד אל אדוניו" - רבי אמר: בלוקח
 13 עבד על מנת לשחררו הכתוב מדבר. היכי דמי? אמר רב נחמן בר יצחק: דכתב ליה
 14 הכי: "לבשאקך הרי עצמך קניי לך מעבדשוי". רב הסדא ערק ליה עבדא לבי בותא,
 15 שלח להו: הדרוה נהיל. שלחו ליה: "לא תסגור עבד אל אדוניו". שלח להו: "וכן תעשה
 16 לחמוזי וכן תעשה לשמלחתי וכן תעשה לכל אבדתי אחיך". שלחו ליה: "וכתובי לך
 17 תסגור עבד אל אדוניו!" שלח להו: הווא עקבד שפירח מחוזה לארין לארין, וכתבתי אחי
 18 ברבי אישיה. ומאי שנא דשלח להו כדרבי אחי ברבי אישיה? משום דמישחיהו כרבי.
 19 אפי' אידכס ליה תמרא בי בותא, שלח להו: שדרוה לי. שלחו ליה: שלח סימנא. שלח
 20 להו: דחורא פריסיה. שלחו ליה: אי לאו דתמני את - לא הנה משדרנא ליה נהיל,
 21 אפו כולי תמרי לאו פריסיהו חזרין ניהו? **משנה** אין פודין את השבויין יתר על כדי
 22 דמיהו, מפני תיקון העולם; ואין מבריתין את השבויין, מפני תיקון העולם; וכן שמעון בן
 23 גמליאל אומר: מפני תקנת השבויין, **גמרא** איבעיא להו: האי "מפני תיקון העולם" -
 24 משום דוחקא דציבורא הוא, או דילמא משום דלא לגרבו וליתוי טפי? תא שמע, דלוי בר
 25 דרנא פרקא לברתיה בתלסר אלפי דינרי וקב. אמר אבוי: ומאן לימא לן דברצון תקמים
 26 עבד? דילמא שלא ברצון תקמים עבד. ואין מבריתין את השבויין, מפני תיקון העולם;
 27 רבן שמעון בן גמליאל אומר: מפני תקנת שבויין". מאי בעייהו? איבא בעייהו, דילמא
 28 אילא תה. בנתייה דרב נחמן בקדרא פתיהו. קשיא ליה לרב עיליש, תניב: "אדם
 29 ארך מאלף מציאתו ואשה בכל אלה לא מציאתו". הא איבא בנתייה דרב נחמן! ורנא להו
 30 מילתא ואשתפתי, ואישתבאי איהו נמי בפדיתיהו. ויבא חד הוה יתיב גביה גברא גברא
 31 דהוה ידע בלישנא דציפורי, אתא עורבא וקא קרי ליה, אמר ליה: מאי קאמר? אמר ליה:
 32 "עיליש ברה, עיליש ברה", אמר: עורבא שקרא הוא ולא סמיכנא עליה. אדהכי אתא וינה
 33 וקא קריא, אמר ליה: מאי קאמרה? אמר ליה: "עיליש ברה, עיליש ברה", אמר: נסת
 34 וישאל ביונה מתילא, שמע מינה מתרחיש לי ניסא. אמר: איול אחיו בנתייה דרב נחמן, אי
 35 קיימן בהתקנותיהו - אהרדניהו. אמר: גשו, כל מילי דאית להו סדרן לתרדי בבית הפסא,
 36 שמעניהו דקאמרון; עדי גורבין ויתרעדו גורבין, לימא להו לשבוייהו דליתרקינהו מהבא, דלא
 37 ליתו אינשין ולישמעו ולפקדונן. קם ערק, אתא איהו ויהואו גברא, לדידיה איתרחיש ליה
 38 קדרא בקשפים. **משנה** ואין לוקחין ספרים, תפילין ומזוזה מן הגוים יותר על כדי דמיהו,
 39 מפני

1 ליתקניהו מהבא - שירדקוהו מכאן. איהו והוואו נבא - רב עיליש, והוואו האש והגבין בלשון העפורה. עבר מברא - מעבר
 2 תבנים, ולא יוכלו להשיגו עד.
 3
 4
 5
 6
 7
 8
 9
 10
 11
 12
 13
 14
 15
 16
 17
 18
 19
 20
 21
 22
 23
 24
 25
 26
 27
 28
 29
 30
 31
 32
 33
 34
 35
 36
 37
 38
 39
 40
 41
 42
 43
 44
 45
 46
 47
 48
 49
 50
 51
 52
 53
 54
 55
 56
 57
 58
 59
 60
 61
 62

1 **אמר** לו קורין בו – פירש בקונטרס: דהוה לה ספק ספיקא: דמנא ישראל חבוב, ואפילו
 2 חבוב גוי – שגמא חבבו למכור ישראל, ולא לשם עבודה זרה. ואין נראה: דרב נחמן
 3 קאמר: חבבו גוי – יגו, והיינו אפילו חבבו למכור ישראל, לדקמן מפרש טעמא – משום כל
 4 שאנו בקשרה אינן בחתיבה, אלא טעמא דאמר לו קורין בו – משום דאיבא למתלי טפי
 5 ישראל, חבבו גוי, ואין דרך גוי לחבוב.
והא דהניא גב, דהוה חבב דאן ר' יוחנן – היה מצו
 6 למיטר דרבן שמעון בן גמליאל הוא. דבעי בחיבה
 7 לשמה: כד דיארם בסמוך. אלא מיתו תנא דאריי
 8 בה דייקא. **כל** שפירשיה ושנו בחתיבה –
 9 מכאן אומר רבינו הם דאין אשה אגודת לולב
 10 ועשה ציצית. כיון ולא מפקדה. ואין נראה, דהא
 11 מדרסלין בריש "התחלת" (מנחות מבג.) ציצית
 12 גבי, דרדש "ובי ישראל ועשר ולא בגום" –
 13 מכלל דאשה כשרה. ואמרין נמי: סוכת גבך
 14 כשרה. בפרק קמא דסוכה (ת. דורא.) ח' ספס
 15 תורה ותפילין ומוזות ורבינו "וקשרתם...
 16 ותבנתם" ודרשין הכי. **עד** שעבדם לשמן –
 17 כרבן שמעון בן גמליאל קיימא לך. דבעי עיבוד
 18 לשמה. כדמוכח בהדיקמן (גיטין נ"ב.) דהווא
 19 דאגא לקמיה דרבי אבהו. אמר ליה: רבי תורה
 20 שחבתה. גולץ שלו לא עבדתים לשמן. ומסיק
 21 דנאמן אתה להפסיק שקרב, ואין אתה נאמן
 22 להפסיק ספק תורה. והא דאפילו גוי רבא
 23 בפיך (גמרא אר"ה. סנהדרין מחג.) בחתיבה. א"י
 24 מילתא. והא. ומקו דהם פלונייהו בפלוגתא
 25 דרבן שמעון בן גמליאל ורבנן – לא כמו מפרש
 26 שם בקונטרס, קרימא מילתא היא – רבן
 27 שמעון בן גמליאל, דבעי עיבוד לשמן. דאם בן
 28 אשה אי הלכתא אהלכתא. וקיימא לך כרבא לגב
 29 קבא בר מיעיל קבם. ולא מפרש רבינו תם:
 30 דאבי כרבאן. קלא בעי עיבוד לשמן. דאי בשא
 31 הגנות שמחזקי הקלפס ומשטרטין אותם לשמן,
 32 כיון דהומתה מילתא היא – רבא – כרבן שמעון בן
 33 גמליאל, אלא בעי עיבוד לשמן ודאי בחבוב
 34 ואף על גב דאמרין ב"התחלת" (מנחות מבג.)
 35 דרב כרבא ושהואיל כרבן שמעון בן גמליאל
 36 הלכתא רבא בארסי – היא חבב הלכתא כשמואל.
 37 ואף על גב דאמר ליה תבא חבב לרב כשמואל
 38 יהודה: האי תכלתא היכי עבידתו לה אמר ליה:
 39 מיתין לו דם הלזון כשמים. והמנין לה ביריה.
 40 שהטלין פורתא כביעתא וכשמינן לה באורא.
 41 והטין להדיא ביעתא, וקלין להאי אורא
 42 בנורא. משום דבניעין בעיה לשמן קורי לומר:
 43 דאבי לא כביעך, דאדיו לא בעי על עיבוד ולא
 44 טויה ולא כביעה לשמן. **מעלין** בבידוק על
 45 כן טרפסין. מתוך פירוש הקונטרס משמע דקאי
 46 גם סטרפסין. וקצת טימה: דאין משה הלחמד
 47 סטרפסין שהרמן קצתו הולעתו כדי טרפסין כגון
 48 בתפילין ומוזות; לכך נראה דקאי אתפילין
 49 ומוזותו **עִיבּוּד** – לשמן עבי בחיבה לשמן לא
 50 בעי – קשה: דלמא בחיבה לשמן דהא לא בעי,
 51 דהטומאה לשמן קאי. אלא סתם עיבוד תורה –
 52 לאו לתפילין קיימו; ולא מסתבר דפרך מעיבוד
 53 לעיבוד, דהמקרא: בחיבה לשמן לא בעי –
 54 משמע דמכתיבה פריך.
א

1 **מפני תיקון העולם. גמרא** אמר ליה רב פהויה לרב
 2 **אשי:** יתר על כד דמיתו הוא דאין לוקחין, הא
 3 **בבדי דמיתו לוקחין,** שמעו מניה: **ספר תורה** שפגמא
 4 **כד גוי – קורין בו? – דילמא לגבוי.** אמר רב נחמן,
 5 **נקמינו: ספר תורה שפגמנו מין – ישראל, חבבו גוי –**
 6 **יגנו נמצא כד מין – יגנו, נמצא כד גוי – אמר לה:**
 7 **יגנו, ואמרי לה: קורין בו.** **ספר תורה שפגמנו גוי, תני**
 8 **היא: ישראל, ותניא אידך: יגנו, ותניא אידך: קורין**
 9 **בו? – לא קמיא: סתם החשבת גוי לגבוייהו, רבי, והא**
 10 **היא, דאמר: הם מחשבת גוי לגבוייהו, רבי, והא**
 11 **דתיניא יגנו – היא תנא הוא, דתיני רב המנצא בריה**
 12 **דרבא מפשונאי: ספר תורה, תפילין ומוזות שפגמנו**
 13 **מין ומוסרו, גוי ועבר, אשה וקמן, ובתי ישראל**
 14 **מוסר – פסולין, שאמר: "וקשרתם... ותבנתם", כל**
 15 **ששגנו בקשריה ושגנו בכתיבה, וכל שאינו בקשריה**
 16 **אינו בכתיבה; והא דתיניא קורין בו – היא תנא הוא,**
 17 **דתיניא: לוקחין ספרים מן הגוים ככל מקום, ובכד**
 18 **שיהוה כתובין כהלקח, ומעשה בניו אחד בצידן**
 19 **שהיה פותב ספרים, והתיר רבן שמעון בן גמליאל**
 20 **ליקח ממנו. ורבן שמעון בן גמליאל, עיבוד לשמן בעי,**
 21 **כתביה לשמן לא בעי? דתיניא: צפו, רבא, או שפגמה**
 22 **עליהו עור בהמה טמאה – פסולות, רבי בהמה**
 23 **מותרה – בשחות, ואף על פי שלא עיבדן לשמן,**
 24 **רבי שמעון בן גמליאל אומר: אפילו עור בהמה**
 25 **מותרה – פסולות, עד שיעבדן לשמן! אמר רבה**
 26 **בר שמואל: בגר שחור לסורו. – לסורו? כל ששן**
 27 **דהויה ליה מין? אמר רב אשי: שחורו לסורו משום**
 28 **יבאה. תנו רבנן: מעלין בדימיהו עד כדי מרפסין. מאי**
 29 **מרפסין? אמר רב ששת: אימוריה. התייא מיעיבה**
 30 **דימיהו תייתא דתפילי לקמיה דאפי, אמר לה: יחבב**
 31 **לי ריש ריש בחמרי? אפילו ויהרא שקלא שרתניהו**
 32 **בתי, אמר: לא אבעי לי לחלוניהו באפה בלי**
 33 **היא. משגנה המוציא את אשתו משני שם וע – כד**
 34 **יתור, משום נרד – לא יתור, רבי יהודה אומר: כל**
 35 **נרד שיעדו בו רבים – לא יתור, ושלא יעדו בו רבים**
 36 **יחור, רבי מאיר אומר: כל נרד שיערך חקורת**
 37 **חכם – לא יחור, ושאינו צריך חקורת חכם – יחור.**
 38 **אמר רבי אלעזר: לא אסרו זה אלא מפני זה. אמר**
 39 **רבי יוסי ברבי יהודה: מעשה בצידן, כאחד שאמר**
 40 **לאשתי "קולם אם איני מנרשד", וגרשה, והתירו**
 41 **לוי החמים שיחזרה, מפני תיקון העולם. גמרא**
 42 **אמר רב יוסף בר מניומי אמר רב נחמן: והוא שאמר לה "משום שם רב מוציא",**
 43 **משום**

1 עריך. וברביך לא היה לחוש לקלקול, לפי שאינו יכול לומר: אילו הייתי יודע שחכם יוכל להתייר לא הייתי מנרשך. דאנן סהדי אין אדם רוצה שתחבובו אשתו בבית דין בפני
 2 חכם, לילך לבית דיני ולישאל על נדה. אלא מפני נרד שאינו צריך חכם, וכעל יכול להפר – אסרו את כולן, שלא יאמהו אילו הייתי יודע שיהיה יכול להפר – לא הייתי מנרשך.
 3 מעשה בצידן בו – בגמרא מפרש מאי קאמר, ומה אשמעתי. מפני תיקון העולם – בגמרא מפרש. **גמרא** והוא שאמר לה – בשעת נרשך. בג

קפא   **גיטין. השולח – פרק רביעי דף פז עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזליץ)"**   **תוספות**

אמר לה הכי מצבי מקלקל לה – נראה לדעתו שכן אינה כי אם לעז בעלמא, ולא יסדיה
 ממש וטג בעל ובניה ממורים. הוא לא אמר "על מינת" – דאף על גב דבבבא רובתי נזיני
 גילוי דעת, כמו שגרסא ברדתה דהאשה שפגל¹ (כתובות ע"א), וכן אלו אימטריכו ליה וזי
 דפרק "אלמנה יגונת" (שם ע"א) – הכא ליכא לזימרא, הלכך רבינו מאיר תניא בפלו,
 לכך נראה דלא אחי אלא ללבו בעלמא, שחינאי
 עליה לער לרי לחייהו, אף על גב דבבבא שבת
 לאחר – שריא ליה, רזנת דשגג הוא, לכך אמרו
 חכמים דלא יחזיר, דהשתא שוב לא יצטרא לעל.
 הדין פריש: דאפילו יאמר "אילו הייתי יודע" ר' **שלא**
 אינו נאמן, דכיון וידוע שאסור להחזיר, ולא חש
 להתחיל ולבדוק אחר הדברים – ויגלה ברעתו
 שלא היתה חביבה עליו. ולרבי מרבי דיעבד תניא
 בפלו, כי לא בפליה למילתיה – אף על גב דליכא,
 הוא דקאמר רבי מאיר: כל נדר שצריך חקירה
 חכם אל יחזיר – היינו בדכפליה למילתיה, ולא
 בפליה לתמאיה, דאי פלפלה לתמאיה – אף קמילל
 מזה שלא יחזיר, ודכפלה איכא מקוללא
שלא יהו בנות ישראל פרוצות בו – יתי רתי
 לישני דרב ויקח אליבא דתנא קמא פליגי,
 לדמשבא קמא סבר: כיון דקתינו במתניתין שם
 משום שם רע, והתם אין שייך פריצות, דמה לה
 לעשות אם נומציאן שם רע עליה אלא טעמא
 משום לקלקלא הוא. ולישנא חתרא סבר,
 דבנמציא שם רע אל מצבי מקלקל לה דכיון
 דמשום שם רע נגרישה – דעתו ככל ענין לרשה,
 אפילו היא טיהל וכן נגרישה, וטעמיהא דוד
 טעמיה יהו בתריושו, וטעמיהא אתי שפיר דמתיז
 תניא כלישנא קמא מרדכי מאיר אנטא קמא, דלא
 מיהות אלא דשיך במוציא שם רע משום לקלקלא,
 והוא הדין לתנא קמא, ואם התמיר ללישנא תרמא
 דרב יסק, טעמיה משום פריצות – אנא לן
 דפליגי רבנן עליה דרבי יהודה, וסברי דער
 שדוד רביש של ר' הפריה דקאמר. ורבנן כי
 היינו ברי דר' לומר: דקד סוגיא תניא כלישנא
 קמא, טעמיה משום לקלקלא. אי נמי: דאקמיר
 רבנן – היינו רבי מואר דברי אלעזר דאבירי לא
 אסור צריך בו, דקסברי טעמיה משום לקלקלא,
 ואפילו בתרדי דברים קאמר רבי אסור לאל מפני
 שאינו צריך. דאי ברביס אסור משום פריצות –
 הנה ליה למיסר לא ידע בו רביס ואזי מפני וידע
 בו רביס, ולא מפני שאין צריך.

ביון דאמר מרבי דהוקה וכן – ואם התמיר
 בלאו הכי בני חילה שביעה: הוא הדין
 נבעה דלטל את הפגזא, רמתיב (דברים כ) – לא
 תחיה כל נשמה! ואף על גב דארמיתין בחיובטימי
 דשביעת פרק ששי, אמר רבי שמואל בר תנמי:
 שלש דרונגונמות שלח ידועע לארץ ישראל עד
 שלא יכנסו לארץ; מן שהוא רוצה לפנות – יפנה,
 להשלים – ישלים, והשאת מלחמה – עישה
 מלחמה. גרש פינה הדין לאפראקא, ונבעות
 השלמה, שבאמר (ויחשיב ז) וכי חשילמי יחשיב
 נבעת את ישראל, שלשים ואחד מלכים עשו
 מלחמה תפלו – היינו קודם שעברו את הירדן,
 עשו ע"ש שלא יכנסו לארץ, אבל משבסו – משמע שלא היו יכולין להשלים, ולכן הוצרכו להשלים ולומר: "מרבי דהוקה באגרי". ויש לומר: ועל כן בדרך בן ארבעה חילשים חביב: לא תהיה כל נשמה! וכו' – זאם לא תשלים עמך" וכו' ורג' מעייה העממי' וגו' – לא תחיה כל נשמה. ואם תמיר, מן טעמיה דרבי יהודה: הוא שביעה משום הזאנ' ועל: לרבי יהודה אף נדר וציוחם בארץ חביב (שמות כג) – לא ישבו בארצך" וגו' וזהו ליה נבעה לבעל את נדמתו. ועל כן בדרך משום הטעם הוא, דבארמי
 רבנן ויש לומר: דקסברי רבי יהודה דאי איתא דיש לו הפרה – לא היה בדבר חילול השם, ואם התמיר, בלא חילול השם נמי אין יכולין להחונן כיון דבאין לתהנין, דבארמיתין לעיל (המא),
 "לא ישבו בארצן כי חזיטאו אורח לך" יכול בניו שקיבלו עליהם שלא לעבוד עבודה זרה, וכו'. ובארמין נמי פריק: אילו בארמין (טוטה לה'ב), וכתבו תיובת מלמטה, למען אשר לא ילמדו אתכם
 לעשות" וגו', אל למדת שאם חזרון בתחובה – שמנקלק אתך, והוא קא שבעא אמות חתובי ויש לומר: דאי חילול השם, נוד שלא היו יכולין להחונן – והו יבליק לנרשן משריהם.
 לעשות" וגו', אל למדת שאם חזרון בתחובה – שמנקלק אתך, והוא קא שבעא אמות חתובי ויש לומר: דאי חילול השם, נוד שלא היו יכולין להחונן – והו יבליק לנרשן משריהם.

משום נדר אי מוציאה – בתחאה אסור רבנן להחזיר, ואי לא אמר – מתור להחזיר.
קסברי – ר' נתן, כמצינו – דמתניתין משום לקלקלא, שלא לקלקלה על בעלה לאחר
 שתנשא לאחר, ואמר: אילו הייתי יודע שהדברים בדיקין, או שהנדר יש לו הפרה –
 אפילו היה נותני לי מאה מנה לא הייתי מנרשך. וכן אמרתי בשעת גירושך, שמפני כך
 אני מוציאה, ובשרשתיך היה בדעתי להחזיר
 אם ימוצא לך דברים טובים וטג, ובניה
 מן השני ממורי. לופיך אומרים לו קודם
 גירושך: יהי ידוע שלא תחזירה עולמית, ושוב
 אני נאמן לומר בך, שבין שידע ושאסור לו
 להחזירה אפילו לא תנשא לאחר, ולא חש
 להתחיל ולבדוק אחר הדברים – ויגלה ברעתו
 שלא היתה חביבה עליו. ואי לא מצבי מקלקל
 לה – שהיה לא אמר שמוציאה משום שם רע.
 וכן אמר לו מצבי לקלקלה משניט – לא אסור לו
 להחזירה עד שלא ינסת, וצריך שיאמר בו –
 חקת חכמים דמוציאה שיאמר לה בו, ומודה, כן
 אמר כן לא אמר – לא יחזיר. קסבר טעמא –
 דלא יחזיר – משום קסא הוא, שלא ידו בנות
 ישראל בו. ונמצא דברים בדיקין – של שם רע,
 והוא הדין לענין נדר – והדמה: אומיבי לו –
 קודם גירושך. וכיון דלא חש וגרשה – חו לא
 מצבי לקלקלה, דגלי דעתיה דלא חביבה עליו
 כוליה הוא, פאי טעמא דרבי יהודה – האם נדר
 שהנדר רביס – לו הפרה. ולא הבנו –
 בנבעותם חתובי. נבעתו להם – והוא להו
 אפילו אשתו אשתותיה, או לאו משום הדרד
 ברביס, ורבנן – דאמר דיש לו הפרה, להם –
 לא משום דאין לו הפרה הוא, דאפילו הפרה
 לא צריך, דמי חילה שביעה: חילול כלל הלא
 טענת היתה משום קושיעת השם – שלא
 יאמר רחמים: עברו על כבודתך, יום שנים
 רביס שלשה – גבי זבה דרשין חכי, בשילוח
 נדה, קוד – עשהה, רמתיב בני מרגליס (ממבר
 ד) "לעה הערשה" – יצא היושע וכלה, ארס
 רוצה שתתבא – כלומא, אינו מקסר בכך.
 הדין, לכך, צריך חקירה חכם – מצבי לקלקלה. שאי
 טעמא – לעיל מיהא בנדרים שאמר הדין קדתי
 שבעת הרב – לולי אף אסור מוסקין אל בגדנים
 שנדה היא אבל נדר הוא – שגרשה. יחזיר
 – אם יצאה, דליכא למישח לקלקלא.
 מאי

נחמן אמר: שלשה, רבי יצחק אמר: עשרה, רב נחמן אמר: שלשה, ימים – שנים,
 שבעים" וכו'. **שלשה, רבי יצחק אמר: עשרה, דקתיב "עדה"**, רבי מאיר אומר: כל נדר
 שצריך" וכו'. **תנא, רבי אלעזר אומר:** אף אסור צריך אלא מפני שאינו צריך: **במאי**
קמיפליגי? רבי מאיר אומר: אדם רוצה שתתנהא אשתו בברי דין, ורבי אלעזר סבר: אדם
אדם רוצה שתתנהא אשתו בביית דין, אמר רבי יוסי ורבי יהודה: מעשה בצידון" וכו'.
מאי תנא דקתנא מנעשה? חסורי מיחפרא וחכי קתנא: פגזה דברים אמורים – משגדרה
היא, אבל נדר איהו – יחזיר, ואמר רבי יוסי כרבי יהודה: מעשה נמי בצידון, פאהך שאמר
לאשתו "קודם אם איני מגרשיך" וגירשה, והתירו לו חכמים שתחזרה, מפני תיקון העולם.
 מאי

רב נחמן בר יצחק אמר שלשה – נראה דעל דעת רביס לא בעי אלא שנים, דבפרק "שבעת הדיינין" (שבועות ט"א) כשאמר להם משה לירשאל: הווי וידעם שלא על דעתכם אני מבטע

[דף ט' ע"ב]

אמר רבי יהיה בר אבא: בערימה של קישואין ודלועין היא מתניתא.

היו שני עיגולין, אחד מקצתו טמא, ואחד מקצתו טהור, מהו שיתרום מזה על זה? ייבא כהדא: היו לפניו שני ברבים, אחד הפריש ממנו מקצת תרומות ומעשרות, ואחד הפריש ממנו מקצת תרומות ומעשרות מהו שיתרום מזה על זה?

תלמידוי דרבי הוויא רובה שאלון לרבי הוויא רובה, ואמר לון: הכסיל חבק את ידיו ואכל את בשרו (קהלת ד, ח).

רבי לעזר בשם רבי הוויא רבה: אין תורמין ומעשרין מזה על זה.

הרי שהביא מינין הרבה בקופה, וכרוב מלמעלן וכרוב מלמטן, ודבר אחר באמצע – אין תורמין ולא מעשרין מזה על זה. הדיא דתימא בשאין שם חלל. אבל אם יש שם חלל – תורמין ומעשרין מזה על זה.

כל בית הגיתות – אחד. כל בית הגרנות – אחד. תני, אמר רבי יודן: והוא שתהא תופסת הגורן באמצע. עד כדון חיטין. אפילו קשו? ואפילו תבן? רבי חגי בעי קומי רבי יוסי: הנה טמא באמצע? אמר ליה: והיינו נושוד.

חברייה בעין קומי רבי יוסי: היתה מפה באמצע? אמר לון: והיינו חמשה שקין בגורן! דתני: חמשה שקין בגורן –

[דף י' ע"א]

תורמין ומעשרין מזה על זה. תני, רבי אילעאי אומר משום רבי ליעזר: תורמין מן הטהור על הטמא בלה. ביצה? כבש זיתים בטומאה והוא רוצה לתורמן בטהרה – מביא משפך שאין בפיו כפיצה וממלא אותו זיתים, ונותנו על פי הבית, ונמצא תורם מן המוקף.

למה לי פחות מכפיצה, אפילו כפיצה? לא פירורין אינון? שלא וטמא זיתים הרבה.

אמרו לו: אין לך כל לח קרוי לח, אלא יין ושמן בלבד.

היאך עבדה? קורה אחת לשני בורות. שני קורות לבור אחד. ניקח קורה אחת לשני בורות. אלא שני קורות לבור אחד, לא מתוד שנטמאו מקצתן נטמאו כולן? רבי לא בשם רבי לעזר: תיפתר, שהיה בלבו לעשותו תפוסה אחת, ונמלך לעשותו שתי תפוסות.

אמר רבי יוסי בי רבי בון: הדיא דתימר, בשנטמא משישלה ומשיקפה שכבר נראו לתורמן בטהרה. אבל אם נטמא עד שלא שילה ועד שלא קיפה – לא בדיא.

רבי טובי בשם רבי יאשיהו בי רבי ינאי: הלכה כרבי ליעזר. רבי יצחק בר נחמן בשם רבי הושעיא: הלכה כרבי ליעזר. רבי הונא רבי חנניא: אין הלכה כרבי ליעזר. רבי יוסי בי רבי בון, רב יהודא בשם שמואל: אין הלכה כרבי ליעזר. אתא עובדא קומי רבי אימי, ולא הורי. אמר: תרין כל קביל תרין אינין.

[דף י"ע"ב] אמרין ליה: והא רבי יצחק בר נחמן הורי! אפילו בן לא הורי.

תמן תנינן: התורם את הבור ואמר: "הרי זו תרומה על מנת שתעלה בשלום" – שלום מן השקבר, שלום מן השפיכה, אבל לא מן הטומאה. רבי שמעון אמר: אף מן הטומאה.

אמר רבי יוסי בן חנניא: בטומאת מבולי יום היא מתניתא. אמר רבי אילא: שכן מבולי יום מצויין בין הגתות. אמר רבי יוסי: אין למבול יום מנע אצל טבל.

תני, אמר רבי יודן: במה דברים אמורים? בתרומה גדולה שהיא צריכה לתרום מן המוקף. אבל בתרומת מעשר, אפילו שאר כל הדברים – שלום הן.

היה תורם תרומה ותרומת מעשר כאחת – אינה שלום. יהודה כרבי אומר: לא עלתה על דעתו של זה לעבור על דברי תורה להקדים תרומת מעשר לתרומה גדולה.

מתיב רבי אבא בר מפל: והא תנינן אין תורמין מן הטמא על הפהור! הנע עצמה, שתתם ואמר לא עלתה על דעתו לעבור על דברי תורה! אמר רבי בא בר

[דף י"א ע"א]

מפל: אם אמר את בן – נמצאת מכריחו מן הקלה ומכניסו להמורה. טבל – בעון מיתה. מהור שאכל את הטמא – אינו אלא בעשה.

תני בשם רבי יוסי: אם תרם מן הטמא על הפהור, בין בשוגג בין במזיד – מה שעשה עשוי. רבי פנחס בעא קומי רבי יסא: עד דדון פסבור בהו שהן מהורין. היה יודע שהן טמאין וסבור שמוותר לתרום מן הטמא על הפהור? אמר ליה: יאות! רבי סבר כרבי יודא. ברם כרבי יוסי – היא הדיא היא הדיא.

מתניתא – בכלים גדולים, אבל בכלים קטנים – מערים עליהן ומטבילין.

ותני רבי הושעיא: ממלא הוא אדם פלי טמא מן הבור ומערים עליו ומטבילו. ותני נפל דליו בתוך הבור, נפל פליו לתוך הבור – מערים עליהן ומטבילין.

תרין אמוראין. חד אמר: בכלים שננטמו באב הטומאה.

[דף י"א ע"ב] וחרנה אמר: בכלים שננטמו בולד הטומאה.

מתיב מאן דאמר בוולד הטימאה ל'מאן דאמר באב הטימאה: ואפילו בהול מעין הערב שמשו! אמר ליה: ברוצה להשתמש בהן חולין במהרה.

רבי ירמיה, רבי זעירא בשם רבי חייא בר אשי: אשה פיקחת מדיחה כוס כן, קערה כן, תמחוי כן, נמוצאת מרפצת ביתה בשבת.

רבי שמואל בשם רבי אבהו: בשוגג – באיסור. ובמזיד – באיסור. אמר רבי יוסי: מתניתא אמרה כן! המעשר והמכשול בשבת, שוגג – יאכל. מזיד – לא יאכל. בשוגג – באיסור. במזיד – באיסור.

תני: המכשול בשבת, שוגג – יאכל. מזיד – לא יאכל; דברי רבי מאיר. רבי יהודה אומר: בשוגג – יאכל למוצאי שבת. במזיד – לא יאכל עולמית. רבי יוחנן הסנדלר אומר: בשוגג – יאכל למוצאי שבת לאחרים ולא לו.

[דף י"ב ע"א]

במזיד – לא יאכל, לא לו ולא לאחרים. שמואל – ברבי יוחנן הסנדלר. רב כד הוה מזרי בבכורתיה – הזרי ברבי מאיר. בצייבורא – ברבי יוחנן הסנדלר.

אמר רבי שמעון בר ברסנא: ברבי ישמעאל בנו של רבי יוחנן כן ברוקה הזרי לזן.

דתני רבי ישמעאל בנו של רבי יוחנן כן ברוקה: כל דבר שחייבין על ודונו פרת ועל שנגתו הטאת, ועשאו בשבת, בין בשוגג בין במזיד – אסור, בין לו בין לאחרים לא יאכל. וכל דבר שאין חייבין על ודונו פרת ועל שנגתו הטאת ועשאו בשבת, בשוגג – יאכל למוצאי שבת לאחרים ולא לו. במזיד – לא לו ולא לאחרים.

בעון קומי רבי יוחנן: את מה את אמר? אמר לזן: אני אין לי אלא משנה! המעשר והמכשול בשבת, בשוגג – יאכל, במזיד – לא יאכל.

שמע רב הסדא ומו: הותרו שבתות? לא כן אמר רב הונא בשם רב, ותני רבי חייא כן, כראשונה היו אומרים: השוכח תבשילו על גבי פירתו בשבת, בשוגג – יאכל, במזיד – לא יאכל. נחשדו שהיו מניחים מזידים, ואומרים: "שכיחים היינו" – ואסרו להם את השוכח. ואת אמר הכא חכין?

אמר רבי הילא: נחשדו להיות מניחים, ולא נחשדו להיות מבשילין. קנסו במניה, ולא קנסו במכשול. חזרו לומר: כל תבשיל שהוא מצטמק ויפה לו – אסור. מצטמק ורע לו – מותר.

איזה תבשיל שהוא מצטמק ויפה לו? כרוב, ואפנין, וכשך טרוף. אמר רבי תנחום בר עילאי: אף ראשי לפתות וראשי קפלומות עשו אותן בתבשיל שהוא מצטמק ויפה לו.

ביצים מה הן? רבי יוסי בשם רבי ישמעאל, רבי ירמיה, רבי חנינא בשם רבי ישמעאל בי רבי יוסי: אבא עלה לביתו, ומצא שם ביצים – ואמר. חמין – והתיר.

רבי שמואל בר נתן בשם רבי חמא בר חנינא: אני ואבא עלינו לחמת גדר, והביאו לפנינו ביצים קטנות כחוררין וטעמון יפה כפינקריסין.

תני: לא תמלא אשה קדירה עסמיות ותורמסין ותתנם לתוד התנור ערב שבת עם השיכה. ואם נתנם – אסורים למוצאי שבת עד כדי שייעשו.

רבי אהא אומר במזיד ברבי מאיר. רבי יוסי אומר בשוגג ברבי יהודה. אומר רבי מנא: יאות אומר רבי יוסי! הנומע בשבת, בשוגג – יקיים, במזיד – יעקור. בשביעית, בין בשוגג בין במזיד – יעקור.

רבי יהודה אומר: חילוף הדברים. בשביעית, בשוגג – יקיים, במזיד – יעקור. בשבת, בין בשוגג בין במזיד – יעקור, מפני שהנניית שבת עליו. וכאן, מפנין שאת אומר: "המתן למוצאי שבת עד כדי שייעשה" – כמי שלא נהנה מחמת שבת כלום.

[דף י"ב ע"ב]

מה טעם דרבנן? נחשדו על השביעית ולא נחשדו על השבתות. דבר אחר, מונין לשביעית ואין מונין לשבתות.

היאך עבדא? נטע פחות משלשים יום לפני שביעית ונכנסה לשביעית, אין תימר חשד – אין כאן חשד. אין תימר מונין – יש כאן מונין.

נטע פחות משלשים יום לפני מוצאי שביעית, ונכנסה שמינית, אין תימר חשד – יש כאן חשד. ואתיא כמאן דאמר מפני מונין. ברם כמאן דאמר מפני החשד – קנסו שוגג מפני מזיד.

הלכה ב' מתני' אין תורמין מומין על שאינו מינו. ואם תרם – אין תרומותו תרומה.

כל מין חיטים – אהד. כל מין תאנים וגרונרות ודבילה – אהד. ותורם מזה על זה.

כל מקום שיש בהן – תורם מן היפה. וכל מקום שאין בהן – תורם מן המתקיים. רבי יהודה אומר: לעולם הוא תורם מן היפה.

ותורמין בצל קטן שלם, ולא חצי בצל גדול. רבי יהודה אומר: לא כי, אלא חצי בצל גדול.

וכן היה רבי יהודה אומר: תורמין בצלים מן בני המדינה על הכופרים, ולא כופרים על בני המדינה, מפני שהוא מאכל פוליטיקים.

גמרא רבי יוחנן בשם רבי ינאי: זה אחד מן שלשה מדרשות

[דף י"ג ע"א]

שֶׁהוּן מִחֲנוּרִין בַּתּוֹרָה. כָּל חֶלֶב יִצְהָר, וְכָל חֶלֶב תִּירוֹשׁ וְדָגָן.

מִהֵן גַּן קְיָמִיּוֹן? אִם לְלַמֵּד שֶׁהוּן תּוֹרְמִין מִן הַתִּירוֹשׁ עַל הַדָּגָן, וּמִן הַדָּגָן עַל הַתִּירוֹשׁ, הַתִּיבוֹן: הֲרֵי תִירוֹשׁ וְיִצְהָר, הֲרֵי שְׁנֵי מִינֵי אֵילָן וְאֵין תּוֹרְמִין וּמַעֲשָׂרִין מִזֶּה עַל זֶה:

דַּוּ אָמַר: מִהֵן תִּירוֹשׁ וְיִצְהָר שֶׁהוּן מִיּוֹחֲדִין שֶׁהוּן שְׁנֵי מִינֵי אֵילָן – אֵין תּוֹרְמִין וּמַעֲשָׂרִין מִזֶּה עַל זֶה, וְאִם אֵין מִרְבֵּה שְׁנֵי מִינֵין שְׁבַדְדָגוּ, שְׁנֵי מִינֵין שְׁבַתְבוּאָה – שְׂאֵין תּוֹרְמִין וְלֹא מַעֲשָׂרִין מִזֶּה עַל זֶה.

כָּל מִין חֵיטִים – אֶחָד. לְבָן צְרִיכָה, אֲפִילוּ מִן אֲגָדוֹן עַל שְׂמַתִּית, וּמִן שְׂמַתִּית עַל אֲגָדוֹן.

כָּל מִין תְּאֵנִים וְגִרוּגְרוֹת וְדְבִילָה – אַחַת, וְתּוֹרְמִין וּמַעֲשָׂרִין מִזֶּה עַל זֶה. תְּנִי: תּוֹרְמִין תְּאֵנִים עַל הַגִּרוּגְרוֹת בְּמִנְיָן, וְגִרוּגְרוֹת עַל הַתְּאֵנִים בְּמִידָה. אֲבָל לֹא תְּאֵנִים עַל הַגִּרוּגְרוֹת בְּמִידָה, וְלֹא גִרוּגְרוֹת עַל הַתְּאֵנִים בְּמִנְיָן.

רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אָמַר: סְלֵי תְּאֵנִים וְגִרוּגְרוֹת – מִין אֶחָד הֵן וְתּוֹרְמִין וּמַעֲשָׂרִין מִזֶּה עַל זֶה. אָמַר רַבִּי יִשְׁמַעְיָאֵל בִּי רַבִּי יוֹסִי: אֲבָא הִיָּה נּוֹמֵל עֲשֶׂר גִּרוּגְרוֹת מִן הַמוֹקְצָה עַל תְּשֻׁעִים תְּאֵנִים שְׁבַכְלָלָה.

רַבִּי יִרְמְיָהוּ סָבַר מִימַר: אֶת רוּאָה אֶת הַצֶּמֶק כְּאֵלוֹ תַּפְחָה, וְנִסְכּ סִלִּין כְּפֹה דְאֵינּוּן.

רַבִּי יוֹנָה וְרַבִּי יוֹסִי הֲרִיִן אָמְרִין: דֶּרֶךְ הַתַּפְּחָה לְצִמוּק, וְאֵין דֶּרֶךְ הַצִּמוּק לְתַפּוּחַ, וְנִסְכּ סִלִּין רַבְרָבִין בְּתַאנְיָא.

[דף י"ג ע"ב]

אָמַר לוֹן רַבִּי אֶהָא: בֶּן רַבִּי אֵילָא רַבְכוּן הָוִי בְּהַ. תַּמּוֹן תְּנִינָן: כְּבִיצָה אוֹכְלִין שֶׁהִנְיָהוּן בַּחֲמָה וְנִתְמַעְטוּ. בֶּן פְּזִית מִן הַנְּבִילָה וְכַעֲדָשָׁה מִן הַשְּׂרִיז. פְּזִית פִּיגוּל. פְּזִית נּוֹתֵר. פְּזִית חֶלֶב – הֲרֵי אֵילוֹ מְהוּרִין.

דְּרוּמָאֵי אָמְרִי: וְהוּא שֵׁיחָא פְּזִית מַעֲיָקְרוּ. רַבִּי יוֹחָנָן וְרַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן לָקִישׁ תְּהִיחוּן אָמְרִין: וְאִם עַל פִּי שְׂאֵין פְּזִית מַעֲיָקְרוּ.

תַּמּוֹן תְּנִינָן: אָמְרוּ לוֹ: אִם הִיא הִיָּתְהָ חֲסִירָה אוֹ יִתְיָרָה. מַנִּי "אָמְרוּ לוֹ"? רַבִּי מֵאִיר!

פְּעָמִים שֶׁהַשְּׂאוֹר יָפָה וְהוּא תַּפּוּחַ. הָא אֵילוֹ סוּלְתָה, הִיָּתְהָ צְמוּקָה. וְעַכְשָׁיו שֶׁהוּא שְׂאוֹר יָפָה וְהוּא תַּפּוּחַ – אֶת רוּאָה אֶת הַתַּפּוּחַ כִּילוֹ צֶמֶק וְנִרְאִית חֲסִירָה.

וּפְעָמִים שֶׁהַשְּׂאוֹר רַע וְהוּא צֶמֶק, הָא אֵלוֹ סוּלְתָה, הִיָּתְהָ תַּפּוּחָה. וְעַכְשָׁיו שֶׁהַשְּׂאוֹר רַע וְהוּא צֶמֶק – אֶת רוּאָה אֶת הַצֶּמֶק כִּילוֹ תַּפְּחָה וְנִרְאִית יִתְיָרָה.

על דעתיה דרבי ירמיה, דרומאי ורבי יוחנן ורבי שמעון בן לקיש – שלשתן אמרו דבר אחד בתיורה.

על דעתיהו דרבי יונה ורבי יוסי (ודרומאי) – שלשתן אמרו דבר אחד בהסירה.

אילין דבר פטי בשלזין אורז, אנשין מתקנתה יתיה. חברייא סבריין מימר: ייסב חיי לז' לקביל מבשיל. אמר לזן רבי יוסי: אף אנא אמר בן? למה? שדרכו לתפות.

הַלְכָה ג'

מתני' ותורמין זיתי שמן על זיתי כבש. ולא זיתי כבש על זיתי שמן.

ויין שאינו מבושל על המבושיל. ולא מן המבושיל על שאינו מבושל.

זה הכלל: כל שהוא בלאים בבכירו – לא יתרום מזה על זה, אפילו מן תיפה על הרע. וכל שאינו בלאים בבכרו – תרום מן תיפה על הרע. אבל לא מן הרע על תיפה. ואם תרום מן הרע על תיפה – תרומתו תרומה, חוץ מן הזנין על החיטין שאינן אוכל.

והקישות והמלפפות – מין אחד. רבי יהודה אומר: שני מינין.

גמרא אמר רבי יוחנן: דרבי יהודה היא!

ואמר רבי יוחנן: מהלפא שיטתיה דרבי יודה! דרבי יהודה מתיר

[דף י"ד ע"א]

מפני שהוא משביח!

רבי לעזר אומר: אינה מוחלפת. תמן – בכחן. וכאן – בבקלים.

רבי אלעזר ורבי יוחנן. חד אמר: מפני שממעטו משותיו. וחד אמר: מפני שממעטו ממידתו. ולא ידעין מאן אמר דא, ומאן אמר דא.

מן מה דאמר רבי יוחנן: מהלפא שיטתיה דרבי יהודה. ואמר רבי אלעזר אינה מוחלפת, תמן בכחן וכאן בבקלים. הוי: רבי יוחנן דהוא אמר מפני שממעטו משותיו.

רבי יודא בן רבי אימי בשם ריש לקיש: מפני שממעטו משותיו.

מתניתא פליגא על רבי יוחנן ואף משאינו מבושל על המבושיל. וכל שבין מהמבושיל על שאינו מבושיל! אמר רבי אימי לא תני רבי יוחנן.

אמר רבי בון בר ברתא בשם רבי: **ולא תשאו עליו חטא** (במדבר יח, לב). ממה שהוא בנשיאת עון, אתה יודע מה שעשה עשוי. הא דבר שהוא אוכל – מותר.

מתניתא – דרבי ישמעאל ברבי יוסי! דאמר רבי ישמעאל בי רבי יוסי משום אביו: תורמין מן תימן על החומץ, אבל לא מן החומץ על תימן. עבר ותרם – תרומתו תרומה. רבי אומר: וין וחומץ שני מינין. אין תורמין ולא מעשרין מזה על זה.

אמר רבי יהושע בן לוי: מסתברא יודה רבי לדבר תורה. מה טעמא דרבי? שאם אומר את בן שפותר לתרום מן תימן על החומץ, אף הוא סבר מימר שפותר לתרום חומץ על תימן.

הקישות והמקפפון – מין אחד. רבי יודא אומר: שני מינין. רבי יודא – בדיעתיה. ורבנן – בדיעתן. דתנינן תמן: הקישות והמקפפון – אינן בלאים זה בזה. רבי יהודא אומר: בלאים.

הדרן עלה אין תורמין

[דף י"ד ע"ב]

פֶּרֶק שְׁלִישִׁי

הלכה א' מתני' התורם קישות ונמצא מרה, אבטיח ונמצא סרוח – תרומה, ויחזור ויתרום.

התורם חבית של וין ונמצאת של חומץ, אם ידוע שהיתה של חומץ עד שלא תרמה – אינה תרומה. ואם משתרמה החמיצה – תרי זו תרומה. ואם ספק – תרומה, ויחזור ויתרום.

הראשונה – אינה מדמעת בפני עצמה, ואין תיבין עליה חומש. וכן השנייה.

נפלה אחת מהן לתוך החולין – אינה מדמעתן. נפלה שנייה למקום אחר – אינה מדמעתן. נפלו שתיהן למקום אחד – מדמעת בקמנה שבשתיהן.

גמרא התורם קישות כו'. ניהא אבטיח ונמצא סרוח. אלא קישות ונמצא מרה, לא מעיקרא היא מרה?

אמר רבי יוחנן: עשו אותן כספק אבל.

רבי יונה בעי: ולכל הדברים עשו אותן כספק אבל? מטמא מומאת אוכלין, ושורפין אותה בטומאה, ותיבין עליה חומש ולוקין עליה חיין לחומה, עירב בה – נעשה חמור גמול.

תמן אמר רבי יוחנן: כבר שנטמא כספק רשות היחיד, ומגעו ברשות הרבים – טמא. והכא – מהור, שהן שני ספיקות.

תני בשם רבי יוסי: אין לה מר בקישות אלא תוכו. כיצד הוא עושה? מוסיף על החיצון שלה ותורם.

רבי בבבמיין בר לוי בעי: דבר שאפשר לה לעמוד עליו, חכמים הלוקין עליו? אלא על עיקר בדיקתה הלוקין.

תָּרַם חֲבִית וְנִמְצְאָת מְגוּלָה, אֲכַפְיִית וְנִמְצְאָת נָקוּר – תְּרוּמָה וְיִחְזוּר וְיִתְרוֹם.

רַבִּי יוֹדֵן בַּר פִּזִּי, רַבִּי שְׁמַעוֹן בְּשֵׁם רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֹוִי

[דף ט"ו ע"א]

לֹא אָמְרוּ אֵלָּא נָקוּר. אֲכַל לְכַתְחִילָה – אָסוּר לְתְרוֹם.

רַבִּי יַעֲקֹב דְרוֹמְיָא בְּעֵי קוּמֵי רַבִּי יוֹסִי: לֹא מִסְתַּבְּרָא בְשָׂרָא: אוֹתוֹ נִזְקַר? אָמַר לִיה: יוֹדֵעַ הוּא אִם הִטִּיל בּוֹ אִירֶס? חֲבַרְיָא בְּעוֹן קוּמֵי רַבִּי יוֹסִי: מַה בֵּינָה לְטָמְאָ? אָמַר לֹוִי: טָמֵא – בְּעֵינֵי הוּא, שְׁנַגְרָמָה טוֹמְאָה. בְּרַם הֶקְא – עֶפֶר הוּא.

רַבִּי יַעֲקֹב בַּר אֲהָא בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן: הִלְכָה בְּדַבְרֵי רַבִּי. רַבִּי חֵיִיא בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן: דְּרַבִּי הִיא.

רַבִּי בָּא בַר פִּהּוֹן בְּעֵי קוּמֵי רַבִּי יוֹסִי: לֹא בִּן אָמַר רַבִּי חֵיִיא בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן: רַבִּי וְחֲבִירֵי – הִלְכָה בְּרַבִּי וְאָמַר רַבִּי יוֹנָה: וְאִפִּילוּ רַבִּי אֲצַל רַבִּי אֶלְעָזָר בְּרַבִּי שְׁמַעוֹן! אָמַר לִיה: בְּגוֹן דְּתַנִּי לָהּ רַבִּי יִשְׁמַעְיָאל בִּי רַבִּי יוֹסִי מִשׁוּם אָבִיו, וְאָמַר רַבִּי יוֹסִי בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן: רַבִּי יוֹסִי וְחֲבִירֵי – הִלְכָה בְּרַבִּי יוֹסִי: דְּלֹא תִסְבּוֹר לְמִימַר: אוּף הֶקְא בּוֹ, לְכֹן צְרִיכָה מִימַר: הִלְכָה בְּרַבִּי.

רַבִּי זְעִירָא, רַבִּי יַעֲקֹב בַּר אִידִי בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן: רַבִּי מֵאִיר וְרַבִּי שְׁמַעוֹן – הִלְכָה בְּרַבִּי שְׁמַעוֹן. רַבִּי שְׁמַעוֹן וְרַבִּי יְהוּדָה – הִלְכָה בְּרַבִּי יְהוּדָה. וְאִין צְרִיף לֹוִמַר: רַבִּי מֵאִיר וְרַבִּי יְהוּדָה – שֶׁהִלְכָה בְּרַבִּי יְהוּדָה.

רַבִּי בָּא, רַבִּי יַעֲקֹב בַּר אִידִי בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן: רַבִּי מֵאִיר וְרַבִּי שְׁמַעוֹן – הִלְכָה בְּרַבִּי שְׁמַעוֹן. רַבִּי שְׁמַעוֹן וְרַבִּי יְהוּדָה הִלְכָה בְּרַבִּי יְהוּדָה. וְאִין צְרִיף לֹוִמַר: רַבִּי מֵאִיר וְרַבִּי יְהוּדָה וְרַבִּי שְׁמַעוֹן – הִלְכָה בְּרַבִּי יְהוּדָה. וּמִינָה אֵת שְׁמַעוֹן: רַבִּי שְׁמַעוֹן וְרַבִּי יְהוּדָה – הִלְכָה בְּרַבִּי יְהוּדָה.

בִּיצֵד הוּא עוֹשֶׂה? נוֹתֵן שְׁתִּיתָן לְפָהּ, וְחִבְהוֹן נוֹתֵן לוֹ דְּמֵי אַחַת מֵהוֹן. אֵיזָה מֵהוֹן נוֹתֵן לוֹ, דְּמֵי גְדוּלָה אוֹ דְּמֵי קַטְנָה? מִן מַה דְּתַנִּינוּ: מִדְּמַעַת בְּקַטְנָה שְׁבִשְׁתִּיתָן, הִדָּא אָמְרָה: דְּמֵי גְדוּלָה נוֹתֵן לוֹ.

הִלְכָה ב' מַתְנֵי הַשּׁוֹתֵפִין שֶׁתְּרָמוּ: זֶה אַחַר זֶה, רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמַר: תְּרוּמַת שְׁנֵיהֶם תְּרוּמָה. וְחֲכָמִים אוֹמְרִים: תְּרוּמַת הֶרְאִשׁוֹן – תְּרוּמָה. רַבִּי יוֹסִי אוֹמַר: אִם תְּרַם הֶרְאִשׁוֹן בְּשִׁיעוּר – אִין תְּרוּמַת הַשְּׁנֵי תְרוּמָה. וְאִם לֹא תְרַם הֶרְאִשׁוֹן בְּשִׁיעוּר – תְּרוּמַת הַשְּׁנֵי תְרוּמָה.

בְּמַה דְּבָרִים אָמוּרִים? בְּשֵׁלֵא דִיבַר. אֲכַל אִם הִרְשָׁה אֵת בֶּן בֵּיתוֹ, אוֹ אֵת עַבְדּוֹ, אוֹ אֵת שִׁפְחָתוֹ לְתְרוֹם – תְּרוּמָתוֹ תְרוּמָה.

בִּיטֵל, אִם עַד שֵׁלֵא תְרַם בִּיטֵל – אִין תְּרוּמָתוֹ תְרוּמָה. וְאִם מִשְׁתַּרְם בִּיטֵל – תְּרוּמָתוֹ תְרוּמָה. הַפּוֹעֲלִין – אִין לָהֶם רְשׁוּת לְתְרוֹם, הוּיִן מִן הַדְּרוֹכוֹת שֶׁהֵן מְטַמְּאִין אֵת הַנֶּת.

[דף ט"ו ע"ב]

גמרא מה אָנן קַיְמִינִי? אם בְּמִמְחִין – אַף רַבִּי עֲקִיבָא מוֹדָה. אם בְּשֵׁאִינֵן מִמְחִין אַף רַבְּנָן מוֹדִיין!
אֵלָּא כִּי אָנן קַיְמִינִי: בְּסַתָּם. רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר: סַתְּמוֹן אֵינֵן מִמְחִין. וְרַבְּנָן אֹמְרִין: סַתְּמוֹן מִמְחִין.

עַל דַּעֲתִיּה דְרַבִּי עֲקִיבָא סָאָה שֶׁל רֵאשׁוֹן הַצִּיָּה תְרוּמָה וְהַצִּיָּה טָבֵל – מְבוּלָה לְכַל. סָאָה שֶׁל שְׁנֵי
הַצִּיָּה תְרוּמָה וְהַצִּיָּה טָבֵל – מְבוּלָה לְמַעֲשָׂרוֹת. לֹא צוֹרְכָה דְלֹא. הַצִּי סָאָה שֶׁל שְׁנֵי, מֵהוּ שֶׁתִּפְטוֹר
הַצִּי סָאָה שֶׁל רֵאשׁוֹן?

[דף ט"ז ע"א]

נְשַׁמְעִינָא מִן הֵדָא: אַרִיסְטוֹן אֵייתִי פִירִין וְשִׁיר גוֹ שָׁקָא וְתֵרַם. אֵתָא עוֹבְדָא קוּמִי רַבִּי יוֹסִי וְאָמַר:
חֻזְקָה עַל חֵבֶל תֵּרַם.

מַה, בְּשִׁיעוֹר תּוֹרָה אוֹ בְּשִׁיעוֹר חֻבְרִי? אֵין תַּעֲבָדִינִיה בְּשִׁיעוֹר תּוֹרָה – לִית רַבִּי יוֹסִי בְּרַבְּנָן. אֵין
תַּעֲבָדִינִיה בְּשִׁיעוֹר חֻבְרִי – רַבִּי יוֹסִי בְּרַבְּנָן.

וְלִית הֵדָא פְּלִיגָא עַל דְרִישׁ לְקִישׁ? דְרִישׁ לְקִישׁ אָמַר: אֵין אָדָם מִבְּטַל שְׁלִיחוֹתוֹ בְּדַבְרִים! תִּפְתַּר, בְּגוֹן
שְׁאֹמֵר לִיה: לָךְ וְקִבְע בְּצַפּוֹן, וְהִלָּךְ וְקִבְע בְּדָרוֹם.

אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: הִדְרוּכוֹת מִבִּין שְׁהִילְכוּ בְּהוֹן שְׁתֵּי וְעָרַב – מִטְּמְאִין אֵת חֶבֶר מִיָּד.

וְהִתְנִי: הַפּוֹעֲלִין שֶׁתִּרְמוּ אֵת חֶבֶר – אֵין תְּרוּמַתֵּן תְּרוּמָה. וְאִם הָיָה חֶבֶר קָמֵן, אִי שְׁהִי אֲהָרִים
מְשַׁכְּשְׁכִין בְּהוֹן – תְּרוּמַתֵּן תְּרוּמָה. מִפְּנֵי שְׁאֲהָרִים מְשַׁכְּשְׁכִין בְּהוֹן. הָא אִם אֵין אֲהָרִים מְשַׁכְּשְׁכִין בְּהוֹן
– אֵין תְּרוּמַתֵּן תְּרוּמָה. מֵהוּ בְּדוֹן? כָּאן בִּינִין. כָּאן בְּשִׁמּוֹן. וְלֹא הִיא יִין הִיא שְׁמֹן? יִין – טוּמְאָתוֹ
מְצוּיָה. שְׁמֹן – אֵין טוּמְאָתוֹ מְצוּיָה.

תְּנִי: מֵאֵימְתִי תוֹרְמִין אֵת הַעֲנָבִים? מִשְׁהִילְכוּ בְּהוֹן שְׁתֵּי וְעָרַב.

מֵאֵימְתִי מִטְּמְאִין אוֹתָן? בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים: מִשְׁוֹצִיא אֵת הַשֶּׁנִּי. וּבֵית הֵלֵל אוֹמְרִים: מִשְׁוֹצִיא אֵת
הָרֵאשׁוֹן.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי: הִלְכָה כְּבֵית שְׁמַאי. וְהַרְבִּים נִהְגוּ כְּבֵית הֵלֵל.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן: נִרְאִין דְּבָרֵי בֵּית שְׁמַאי – בְּשַׁעַת מְקַדְשׁ. וְדְבָרֵי בֵּית הֵלֵל – בְּזִמְנֵי הַזֶּה.

וְחֻבְמִים אוֹמְרִים, לֹא בְּדַבְרֵי זֶה וְלֹא בְּדַבְרֵי זֶה. אֵלָּא מוֹצִיא תְרוּמָה וְתְרוּמַת מַעֲשֵׂר וּמִטְּמְאִין אֵת
חֶבֶר מִיָּד.

מֵאֵימְתִי תוֹרְמִין אֵת הַזֵּיתִים? אֵית תְּנִי תְּנִי:

[דף ט"ז ע"ב] מוֹשִׁיטְהֵנוּ. וְאֵית תַּנְיֵי תַנְיֵי מוֹשִׁיטְעֵנוּ. נִיחָא לְמוֹאן דְאָמַר מוֹשִׁיטְעֵנוּ. לְמוֹאן דְאָמַר מוֹשִׁיטְהֵנוּ, לֹא בִן אָמַר רַבִּי יוֹחֲנָן: הַדְרֻזְכוּת מִבִּינֵן שְׁהִילְכוּ בְהֵן שְׁתֵּי וְעַרְב – מִמְּפֹאֵין אֶת הַבוֹר מִיַּד! אֲלֵא: בָּאן בְּיִין, וְכֹאן בְּשָׁמֹן. וְלֹא הִיא יִין הִיא שְׁמֹן? מַה בֵּין יִין מַה בֵּין שְׁמֹן? יִין – טוּמְאָתוֹ מְצוּיָה. שְׁמֹן – אֵין טוּמְאָתוֹ מְצוּיָה.

אָמַר רַבִּי הִיֵּיא בַר אֲדָא: בָּאן וְכֹאן הַטוּמְאָה מְצוּיָה. אֲלֵא שְׁהַטוּמְאָה מְצוּיָה בְּיִין יוֹתֵר מִבְּשָׁמֹן. תַּנְיֵי רַבִּי יוֹסִי בִּי רַבִּי יְהוּדָה אֹמְרִי: אִם רָצָה – מְכִיא זֵיתִים וְנוֹתֵנָן תַּחַת הַמָּמְלָה, וְהוֹלֵךְ וְכֹא עֲלֵיהֶן. אָמְרוּ לוֹ: לֹא דוֹמִין זֵיתִים לְעֵנְבִים. עֲנִיבִים – דִּיהוּת וְנוֹתְקוֹת אֶת הַיִּין. זֵיתִים – קָשִׁין וְאֵינָן נוֹתְקִין אֶת הַשְּׁמֹן.

הַלְכָה ג'

מתני' האומר: "תְּרוּמוֹת הַכְּרִי זֶה בְּתוֹכוֹ, וּמַעְשְׂרוֹתָיו בְּתוֹכוֹ, וְתְרוּמוֹת מַעְשֵׂר זֶה בְּתוֹכוֹ" רַבִּי שְׁמַעוֹן אֹמֵר: קָרָא שֵׁם. וְחֻכְמִים אֹמְרִים: עַד שְׂאִימֵר: "בְּצַפְנוֹ" אוּ "בְּדְרוֹמוֹ". רַבִּי אֲלֵעָזָר חֲסִמָּא אֹמֵר: הָאֹמֵר: "תְּרוּמוֹת הַכְּרִי מִפְּנֵי עָלְיוֹ" – קָרָא שֵׁם.

רַבִּי אֲלֵעָזָר בֶּן יַעֲקֹב אֹמֵר: הָאֹמֵר: "עֵישׂוֹר מַעְשֵׂר זֶה עֲשׂוֹי תְרוּמוֹת מַעְשֵׂר עָלְיוֹ" – קָרָא שֵׁם. הַמְקַדִּים תְּרוּמָה לְבִיבּוּרִים, מַעְשֵׂר רֵאשׁוֹן לְתְרוּמָה, וּמַעְשֵׂר שֵׁנִי לְרֵאשׁוֹן, אִף עַל פִּי שֶׁהוּא עוֹבֵר בְּלֹא תַעֲשֶׂה – מַה שְׁעֲשֶׂה עֲשׂוֹי. שְׁנָאֲמַר (שְׁמוֹת כב, כח) מִלֵּאֲתָךְ וְדַמְעָךְ לֹא תֵאָחֵר. וּמִנֵּין שְׁיִקְדָּמוּ הַבִּיבּוּרִים לְתְרוּמָה? זֶה קְרוֹי תְרוּמָה וְרֵאשִׁית, וְזֶה קְרוֹי תְרוּמָה וְרֵאשִׁית! אֲלֵא, יִקְדָּמוּ הַבִּיבּוּרִים, שֶׁהֵן בִּיבּוּרִים לְכֹל, וְתְרוּמָה לְרֵאשׁוֹן שֶׁהוּא רֵאשִׁית. וּמַעְשֵׂר רֵאשׁוֹן לְשֵׁנִי שֵׁשׁ בּוֹ רֵאשִׁית.

גמרא רַבִּי יוֹסִי בַר בּוֹן בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחֲנָן: אֲתֵיא דְרַבִּי שְׁמַעוֹן בְּבֵית שְׁמַאי. בְּמָה דְבֵית שְׁמַאי אָמְרִין: קִדְשׁוֹ מְדוּמְעִין – בֶּן רַבִּי שְׁמַעוֹן אֹמֵר: קִדְשׁוֹ מְדוּמְעִין.

עַד בְּדוּן, בְּאֹמֵר "בְּתוֹכוֹ". אֹמֵר "בוֹ" מַהוּ?

נִשְׁמַעְנָא מִן הֵדָּא: "מַעְשֵׂר שֵׁנִי שְׁבַחֲפִץ זֶה מְחוּלָל עַל הַמְּעוֹת הַלְלוּ!" וְלֹא קָבַע לוֹ מָקוֹם. רַבִּי שְׁמַעוֹן אֹמֵר: קָרָא לוֹ שֵׁם. וְחֻכְמִים אֹמְרִים: לֹא עָשָׂה וְלֹא בָלוּם, עַד שְׂאִימֵר: "בְּצַפְנוֹ" אוּ "בְּדְרוֹמוֹ". הֵדָּא אָמְרָה: הִיא "תוֹכוֹ" הִיא "בוֹ".

דְּבַרִּי חֻכְמִים? רַבִּי זְעִירָא בְּשֵׁם רַבִּי אֲבָדוּמִי דְחִיפָה, בְּשֵׁם רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן לְקִישׁ: וְנַחֲשֵׁב לְכֶם תְּרוּמוֹתְכֶם וְהִרְמַתֶם. מַה הִתּוֹרֵם – בְּמִסּוּיָם. אִף מְחַשְׁבָּה – בְּמִסּוּיָם.

אָמַר: "תְּרוּמוֹת הַכְּרִי הַזֶּה" "וְזֶה בְּזֶה" אָמַר רַבִּי יוֹחֲנָן: מָקוֹם שְׁנִסְתִּימָה תְרוּמָתוֹ שֶׁל רֵאשׁוֹן – שֵׁם נִסְתִּימָה תְרוּמָתוֹ שֶׁל שֵׁנִי. רַבִּי יִצְחָק בְּרַבִּי

מִסְכַּת פְּלִים מְצִיעָא פָּרָק שְׁנַי

א. טבעת שהיא חוגר בה את מתניו, ומקשר בה בין כתפו - טהורה. ואין טמא אלא טבעת של אצבע בלבד. טבעת, בין חקוקה ובין שאינה חקוקה - טמאה, ומצפה - טהורה. אמר תלמיד אחד מתלמידי גליל העליון לפני רבי אליעזר: שמעתי שחולקין בין טבעת לטבעת. אמר לו: שמא לא שמעת אלא לענין שבת, שהיציא בחקוקה - חייב, ושאין חקוקה פטור. מחט, בין נקובה ובין שאין נקובה - טמאה, ומצפה - טהורה. עוד אמר תלמיד אחד מתלמידי גליל העליון לפני רבי אליעזר: שמעתי שחולקין בין מחט למחט. אמר לו: שמא לא שמעת אלא לענין שבת, שהיציא בנקובה - חייב, ושאין נקובה - פטור.

ב. שלשלת דוסקאות - הרי זו טהורה, ושל משוחת - הרי זו טמאה, מפני שממתיח בה את אהליו. ושל קופלאות ושל שאר כל הכלים, המשמש את הטמא - טמא, והמשמש את הטהור - טהור. שלשלת הסיטונות - טמאה, מפני שהיא עשויה לכפיתה של בעלי בתים, אם התקינה לשמירה - טמאה. רבי יוסי אומר: אחד החוט, ואחד השלשלת, ואחד המשוחת. הרי שנים או שקשר חלזון בראשה - טמאה.

ג. קנה מאזנים של סרוקות יש בו אונקיות ואין בו אונקלאות, יש בו אונקלאות ואין בו אונקיות - טמא. פרשו - טהור, וכשהוא מחברן - חבור לטמאה ולהזאה. דלוסקת הנעול, וכן קלוסטרטא הנעולה - חבור לטמאה ואין חבור להזאה. טורטיני שיש בה בית קבול מעות - טמאה, ואינו טמא אלא המשמש את הצרף. הכיפים שלו של מתכת, בין מקבלות ובין שאין מקבלות - טמאה. ושל עץ, ושל עצם, ושל זכוכית, מקבלות - טמאות. ושאין מקבלות - טהורות. חברה לקנה, וקנה לטורטיני - כלו חבור אחד. פיקטו שיש בה בית קבול שמן - טמאה. בית קבול נר - טהורה, ואינו

מטמא אלא המשמש את הצרף, תמירות שלה של מתכת, בין מקבלות בין שאין מקבלות - טמאות, ושל עץ, ושל עצם, ושל זכוכית, מקבלות - טמאות. ושאין מקבלות - טהורות.

ד. מנורה שיש בה בית קבול שמן - טמאה. בית קבול נר - טהורה. ואינו טמא אלא המשמש את הצרף. ומסמר שהוא תולה בו את המשפכים - טהור. והמשפכים טמאין, ואין חבור לו. אקונביאות שבמגדלים, שבקנפות, והסופין והסטיין שלהם - הרי אלו טהורין, שאינן עשויות אלא לנוי. אנקלי של שדה - טמאה, ואם היתה באה במדה - טהורה. אמר רבי יהודה: מפני מה של רוכלין שלפניו טמאה? מפני שהוא תולה בה, ושל אחריו - טהורה, מפני שהיא עשויה לשמירה. כסוי טני של מתכת, של בעלי בתים, רבן גמליאל מטמא וחקמים מטהרין. ושל עץ - טהור. הריה משקע עד חציו ועד שלישו - טמא, מפני שהוא ככסוי קבאי, פחות מכן - טהור, מפני שהוא ככסוי קמטרא. ומפני מה דלת שבמגדל של רופאים טמאה? מפני שהוא נותן עליה איספלינאות, ותולה בה את המספרים. רבי יוסי ברבי יהודה אומר: מפני שהוא מעצב עליה את התינוק. אמרו לו: אם כן, תהא טמאה מדרס.

ה. ואלו הן גולמי פלי מתכות שהן טהורין: כל שהוא עתיד לשוץ, ולגרר, ולכרפב, לשבץ, ולהקיש בקורנס. היו מחסרים כן, אוגן ואזן ויד - טהורים. מחסרים כסוי - טמאין. ואלו הן היתוכים: אלו שהחונני מנער בהן את הקדרה. אלו הן הפרכין: אלו הקבוע בקירוס, גולת חנוני שכלה מסמרים, אפילו כלם של עץ ואחת של מתכת - טמאה, ושל בעלי בתים, אפלו כלם של מתכת ואחת של עץ, שלא נעשית אלא לשמש עם הקרקע. רבי שמעון בן יהודה אומר משום רבי שמעון: מסמר הגרוע - טהור, שלא נעשה אלא לשמש עם הקרקע. אמר רבי נתן: לא נחלקו רבן גמליאל

טמאה. מלמעלה - טהורה. רבי שמעון בן גמליאל אומר: כלי עץ אין מקבילים טמאה עד שתגמר מלאכתה, וסאה - משיקשר בה את המשיחות כל גולמי כלי עץ טמאים חוץ משל פרחשע, מפני שהם מחסרים שליקה. רבי יהודה אומר: העושה כלים מגפו של זית - טהורים, מפני שהן מחסרים שליקה, וממירים את מה שבָּהֶם.

מסכת כלים מציעא פרק שלישי

מ גא, הפידון¹, והניקון², והפגיון³, והקסדא⁴, והמגפים⁵, שנחלקו - הרי אלו טהורים. שריון⁶ שנחלק לארכו - טהור. לרחבו, אם משמש מעין מלאכתו ראשונה - טמא, ואם לאו - טהור. ומאימתי טהרתו? משפלה ואינו משמש מעין מלאכתו. בלה ונשתיר ממנו רבו מלמעלה - טמא, רבו מלמטה - טהור. ספת הימנו⁷ ועשה חוליא לתכשיט - טמאה.

ב. מספרת של פְּרָקִים⁸ - הרי זו טמאה בפני עצמה, וזו טמאה בפני עצמה. וכשהוא מחברם - חבור לטמאה ואין חבור להזאה. מספרת שנחלקה לשנים - רבי יהודה מטמא מפני שהוא כבתחלתו. בתחלה, חותך בה את הסבך ועכשיו חותך בה את הסבך; וחכמים מטהרים.

ג. מכתב⁹ שנטל הכותב שלו, טמא מפני המוחק. נטל המוחק שלו, טמא מפני

וחכמים על תלוי מגרדות של אוליירין שהוא טהור, שלא נעשה אלא לשמש עם הקרקע, על מה נחלקו? על ספות של מתכת של בעלי בתים העשויה כמפה, שרפן גמליאל מטמא, מפני שעבדים מתגרדים בה. וחכמים מטהרים. אמר רבי יהודה: לא נחלקו רבן גמליאל וחכמים על טבלא שנחלק לשנים, ואחד מהן גדול כשנים בחברו, שהגדול טמא והקטן טהור, על מה נחלקו? על שאין אחד מהן גדול כשנים בחברו, שהשנים שוין, שרפן גמליאל מטמא וחכמים מטהרים.

ו. מסמר שעקמו לו להיות פותח ונועל - טמא. התקינו לשמירה - טהור. התקינו למנועול או למחרים - טהור. נתנו בחרמש שלא ישמט, המסיט - טמא. ורבן שמעון בן גמליאל מטהר. נתנו ברחים של יד או ברחים של חמור - טמא. צינורות התופסות את הרחים מלמעלה - הרי אלו טהורות, שאין עשויות אלא לחזוק. הסדור והסדן של מתכת - טמאים. משקלות שנשתברו, אף על פי שמחזירין ושוקל בהן - טהורים. יחד מהן לחצאי ליטרין, שלישי ליטרין, רביעי ליטרין - טמאים. ואלו הן גולמי כלי עץ שהן טמאים: כל שהוא עתיד לשוף, לגרד לכרכב, לטול בטונס. היו מחסרים כן, אוגן, אגן ויד - טמאים. מחסרים חטיטה - טהורים. סאה שהוא עתיד לגדל מלמטה -

1 נשק העשוי כמזוז; 'הרמח הקטן אשר הוא ביד הפולכים ברכ העתים' (רמב"ם פרוש המשניות כלים יא, ח).
 2 הברזל שבתוך הרמח.
 3 'סבין שיש לו שתי פיות' (רבי עובדיה ברמנורא בכורות ה, ג)
 4 בובע נחשת שנותנים אנשי הפולחמה על ראשם (שם כלים יא, ח).

תוֹסֵפֶתָא

הַשְּׁלֵם

הכּוֹתֵב. נחֶלֶק לְשָׁנִים וְנִשְׁתַּוְּרוּ בְּכּוֹתֵב עַד שְׁמַגִּיעַ לְקִשְׁרֵי אֲצִבְעוֹתָיו. וּבְמוֹחֵק, מְלֵא פֶסֶס יָדוֹ – טְמָאָה. פְּחוֹת מִכֵּן – טְהוֹר.

ד. מִכְּחוּל¹⁰ שְׁנִטְלָה הַזְּכָר שְׁלוֹ, אִף עַל פִּי שְׁהִיָּה הַמְּקַבֵּל שְׁלוֹ מְלֵא חִלּוּדָה – טְמָא. נִטְלָה הַמְּקַבֵּל שְׁלוֹ, אִם הִיָּה הַזְּכָר שְׁלוֹ מְלֵא חִלּוּדָה – טְהוֹר. מִפְּנֵי שֶׁהוּא סוֹרֵחַ אֶת הָעֵינַי.

ה. זוּמָא לִיסְטְרִין¹¹ שְׁנִטְלָה כְּפָה – טְמָאָה מִפְּנֵי מְזֻלָּג. נִטְלָה מְזֻלָּג – טְמָאָה מִפְּנֵי כְּפָה. נִחְלָקָה לְשָׁנִים, אִם מִשְׁמֶשֶׁת מַעֲיָן מְלֵאכְתָּהּ רֵאשׁוֹנָה – טְמָאָה. וְאִם לֹא – טְהוֹרָה. מְרָדָה, נִטְלָה הַרּוּדָה – טְמָא מִפְּנֵי הַצְּנֻנָּת. נִטְלָה הַצְּנֻנָּת – טְמָא מִפְּנֵי הַרּוּדָה. נִחְלָקָה לְשָׁנִים, אִם מִשְׁמֶשֶׁת מַעֲיָן מְלֵאכְתָּהּ הַרֵאשׁוֹנָה – טְמָאָה. וְאִם לֹא – טְהוֹרָה. מְרָדַע שְׁנִחְלָק לְשָׁנִים, וְנִשְׁתַּוְּרָה בְּחִרְחוּר¹² עַד שְׁבַעַה טְפָחִים, וּבִדְרָבָן עַד אַרְבַּעַה טְפָחִים – טְמָא. פְּחוֹת מִכֵּן – טְהוֹר. וְאִם מִתְחַלָּה עֲשָׂאוֹ לְכֵן, אֲפִלּוּ פְּחוֹת מִכֵּן – טְמָא. וּבִקְרָדָם, אִף עַל פִּי שְׁנִטְלָה חִסּוּמָה – טְמָאָה.

ו. מִגְרָפָה שְׁנִטְלָה פִּיהָ¹³ וְנִשְׁתַּוְּרָה בְּהָ כַּמְלָא הַסִּיט עַל פְּנֵי כְּלָה – טְמָאָה. נִטְלָה כְּלָה. אָמַר רַבִּי נֶתָן בֶּן יוֹסֵף בְּזוֹ בֵּית שְׁמַאי מְטַמְּאִים וּבֵית הַלֵּל מְטַהְרִין. הַאֲזַמְלָה שֶׁל רוּקְנִי¹⁴ – הַאֲזַמְלָה טְמָא בְּפָנָי עֲצָמוֹ. כִּשְׁהוּא מְחַבְּרוֹ – חִבּוּר לְטְמָאָה וְאִין חִבּוּר לְהַזְאָה. מַחֲטָה שֶׁל מוֹכְסִין¹⁵ שְׁנִטְלָה עֲקָצָה – טְמָאָה מִשּׁוּם חוֹרָה. נִטְלָה חוֹרָה – טְמָאָה מִפְּנֵי עֲקָצָה. נִחְלָקָה לְשָׁנִים, אִם מִשְׁמֶשֶׁת מַעֲיָן מְלֵאכְתָּהּ רֵאשׁוֹנָה – טְמָאָה. וְאִם לֹא – טְהוֹרָה. הַסִּיף וְהַסִּפִּין שְׁהֵעִלוּ חִלּוּדָה – טְהוֹרִים. שֶׁפֶן וְהַשְּׁחִיזָן – חִזְרוֹ לְטְמָאָתָן רֵאשׁוֹנָה. שְׁפוּפְרָתָהּ שֶׁל זְהָבִין, וְשֶׁל זָגָגִין, וְשֶׁל נִפְחִים, וְשֶׁל עוֹשֵׂי כְּלֵי זְכוּכִית שְׁנִחְלָקָה לְאַרְכָּה – טְהוֹרָה. לְרַחֲבָה, אִם מִשְׁמֶשֶׁת מַעֲיָן מְלֵאכְתָּהּ רֵאשׁוֹנָה – טְמָאָה, אִם לֹא – טְהוֹרָה. כְּלָבוֹס¹⁶ שֶׁל סְפָרִים¹⁷, וְשֶׁל רוּפְאִים, וְשֶׁל עוֹשֵׂי כְּלֵי זְכוּכִית, שְׁנִחְלָקָה לְשָׁנִים – טְהוֹרָה. וְשֶׁל נִפְחִים שְׁנִחְלָקָה לְשָׁנִים – טְמָאָה, מִפְּנֵי שֶׁהִיא כְּתוּחָתָהּ. בְּתוּחָהּ חוֹתָהּ בְּהָ אֶת הַגְּחָלִים, וְעַכְשָׁו חוֹתָהּ בְּהָ אֶת הַגְּחָלִים. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: מִפְּנֵי שֶׁהוּא

הִרְחֵת בְּאֲשֶׁר הוֹסְרָה כְּפָה וְיִשְׂאָר הַבַּיִת יָד שְׁלָה דוּמָה לְקַרְנָם. רַמְבַּ"ם פְּרוּשׁ הַמִּשְׁנָיוֹת (פְּלִים יג, ד).

¹⁴ רוּקְנִי – הָעֵינַי שֶׁהַמַּפְסֶלֶת קְבוּעָה בּוֹ קְרוֹי 'רוּקְנִי'. וְאִם נִפְלָה הַכְּרָזָל שְׁפוּסֵל וּמְחַלֵּק, וְנִשְׂאָר הָעֵינַי לְבִדּוֹ בְּלֵא הַכְּרָזָל, טְהוֹר (רַבִּי עוֹבְדִיָּה בְּרַמְטְנוּרָא פְּלִים יג, ד). וְכַתֵּב בְּחִסְדֵי יְהוָה: כְּרָזָל שְׁנוֹתָנִים הַנֶּנְגָרִים בְּתוֹךְ עֵינַי לְהַחֲלִיק הַנֶּסְרִים.

¹⁵ הַגְּרָא גְּרָם: שֶׁל מִתְנֵית.

¹⁶ צִבְתָּה.

¹⁷ כְּעֵינַי כְּלֵי מִלְקָטָה שֶׁהַסְּפָרִים לּוֹקְטִים בּוֹ אֶת הַשְּׁעָר.

הַחֲקוּק בְּשִׁעוּהָ וְלִהְיוֹתָהּ כְּדֵי שִׁיחָה רֵאוּי לְחוּר וְלִכְתֹּב בּוֹ (רַבִּי עוֹבְדִיָּה בְּרַמְטְנוּרָא פְּלִים יג, ב).

¹⁰ רֵאוּשׁוֹ אֶחָד חֹד כְּעֵינַי זְכוּרָת לְכַחוּל בּוֹ אֶת הָעֵינַי, וְרֵאוּשׁוֹ הָאֲחֵר רַחֵב לְנִקּוּת בּוֹ אֶת הָאֲזָן (שָׁם).

¹¹ רֵאוּשׁוֹ אֶחָד כֶּף עֲשִׂיוֹ לְקַבֵּל אֶת הַזְּהָמָא מִן הַקְּדוּרָה וְלִהְיוֹתָהּ, וְרֵאוּשׁוֹ הָאֲחֵר כְּעֵינַי מְזֻלָּג לְהַעֲלוֹת הַבְּשָׂר (שָׁם).

¹² תְּרַחוּר – כְּלֵי עֲשִׂיוֹ כְּמִין מְרָה שְׁחוּפְרִים בּוֹ אֶת הַקְּרָקַע, וּכְרָזָל שְׁלוֹ כּוֹחֵד טְפִי לְחַתּוֹךְ בּוֹ הַשְּׂרָשִׁים שֶׁלֹּא יַעֲכֹבוּ אֶת הַמַּתְרָשָׁה.

¹³ מִגְרָפָה. הוּא אֲשֶׁר יִנְיַעוּ בּוֹ הַתְּכַשִּׁיל בְּקְדוּרָה אֲצֵל בְּשׁוּלֵי וְיִקְרָא תְּרַחַת אֲשֶׁר יַעֲרֹכוּ בּוֹ הַבְּנָאִים הַסִּיט מִגְרָפָה עַל דְּרָף הַדְּמִיוֹן, וְיִדְוַע מִצְוַרַת זֹאת

אלו טמאין. על כֵּן אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ: דְּבַר חֲדָשׁ חֲדָשׁוּ הַסּוֹפְרִים, וְאֵין לִי מָה אֲשִׁיב.

ט. מִסְרַק שֶׁל פִּשְׁתָּן שֶׁנִּטְלָה שְׁנִי, אַחַת מִבִּינֵיהֶם – טְהוֹר. נִטְלָה הֵימְנוּ שֵׁן אַחַת – טְהוֹרָה. רַבִּי שְׁמַעוֹן מְטַמֵּא, מִפְּנֵי שֶׁהוּא כּוֹתֵב בָּהּ. וְאִם הִתְקַיְּנָה לְהִיּוֹת כּוֹתֵב בָּהּ – הַכֹּל מוֹדִים שֶׁהִיא טְמֵאָה. וְשֶׁל צֶמֶר שֶׁנִּחְלַק, בֵּין לְאַרְכּוֹ וּבֵין לְרַחְבוֹ – טְמֵא. שֵׁן שֶׁל זֶהָב – מְקַבֵּלֵת טְמֵאָה וּמְזִינָה עָלֶיהָ בַּמְקוֹמָה, וְיוֹצֵאֵין בָּהּ בְּשִׁבְתָּ.

מִסְכַּת פְּלִים מְצִיעָא פֶּרָק רַבִּיעִי

א. כְּלֵי מִתְכוֹת הַבָּאוֹת בַּמֶּדָּה, כְּגוֹן: הַשְּׂדֵה, הַתְּבֵה, וְהַמְגִדֵל, הַבְּאִין בַּמֶּדָּה – טְמֵאֵין. פְּשׁוּטֵי כְּלֵי מִתְכָּת, כְּגוֹן: הַשְּׁלֶחֶן, וְהַטְּבֵלָא, וְהַדְּלָפְקִי²⁶ שֶׁל מִתְכָּת – טְמֵאִים. וְשַׁעֲרֵן בְּטַפְחָא. כָּלֵל אָמְרוּ! כְּלֵי מִתְכָּת הַמְּחַסֵּר חֲטִיפָה²⁷ – טְמֵא. הַמְּחַסֵּר לְטִישָׁה – טְהוֹר. דְּבָרֵי רַבִּי עֲקִיבָה. וְחֻכְמִים אוֹמְרִים: כְּלֵי מִתְכוֹת שֶׁנִּתְרוּעְעוּ, אִם מִשְׁמָשִׁין מֵעֵין מְלֹאכְתָּן רְאוּשָׁנָה – טְמֵאֵין. וְאִם לֹאוּ – טְהוֹרֵין. כִּיצַד? דְּלֵי כְּדֵי לְמֵלְאוֹת בּוֹ לְשִׁתּוֹת. הַמֵּיחִים – כְּדֵי לְהַחִים בּוֹ לְשִׁתּוֹת. וְהַקִּיתוֹן –

²³ הַכְּלֵי אֲשֶׁר יִתְחַבֵּר עָלָיו הַפִּשְׁתָּן בְּעַת הַטְּוִיָּה.

²⁴ שְׁפוּד שֶׁל בְּרוֹל (רִשׁוֹי לְתַהֲלִים קַה, יח).

²⁵ קָנִים שְׁמוֹתֵפְצִלִים מֵחַם גְּנָפִים דּוֹקְרִים, וְהֵיוּ עוֹשִׂים הַקָּנִים מַעֲיָן וְהַגְּנָפִים מִמִּתְכָּת.

²⁶ הַדְּלָפְקִי – כְּלֵי עֵץ שֶׁמְשִׁימִין בּוֹ צְלוֹחִיוֹת וְאִשִּׁישׁוֹת וְאוֹכְלִין וּמְשָׁקִין, וּמְפַנֵּן כְּשֶׁנּוֹטְלִין וּמְשִׁימִין עַל הַשְּׁלֶחֶן (רַבִּי עֻבְדִּיהָ בְּרַמְנוֹרָא כְּלִים כב, א).

²⁷ בְּלִשׁוֹן 'חֲמִיבָה' הֵינּוּ שְׂלֵא מְעַבְדֵּי וְלֹא חֲקוּק עָלָיו כְּלוּם.

כִּתְחַלְתּוּ, בִּתְחִלָּה מִנְקַב בַּהּ אֶת הַגְּחָלִים וְעַלְשׁוּ מִנְקַב בַּהּ אֶת הַגְּחָלִים. דְּיוֹסְטוֹר¹⁸ – טְמֵא. נְחָלֵק לְשָׁנִים – טְהוֹר. דְּיוֹפִי¹⁹ – טְמֵא. נְחָלֵק לְשָׁנִים – טְהוֹר. הַמְּסַמְרוֹת וְהַסְּנִיפִין שָׁבוּ – חַבּוּר לְטְמֵאָה וְלַהֲזָאָה.

ז. הַמְּטְרִיד²⁰ שֶׁנִּפְרָץ וְנִטְלָה עוֹקְצוֹ – טְהוֹר. נְחָלֵק לְשָׁנִים, וְנִשְׁתֵּיר בּוֹ טַפַּח – טְמֵא. חֲפִי פּוֹתַחַת²¹ – טְהוֹרֵין. קָבֵעֵן בְּפּוֹתַחַת – טְמֵאִים. שְׁבַגְל²², אֶפְלוֹ קָבֵעֵן בְּפּוֹתַחַת וְנִתֵן בְּדֶלֶת – טְהוֹרִים.

ח. טְבַעַת שֶׁל מִתְכָּת וְחוֹתֵם שֶׁלָּהּ שֶׁל אֱלֹמוֹג – טְמֵאָה. רַבִּי נַחֲמִיָּה מְטַהֵר, שֶׁהִיָּה רַבִּי נַחֲמִיָּה אוֹמֵר: בְּטְבַעַת הוֹלְכִין אַחַר חוֹתְמָהּ. בַּעַל – אַחַר סְמִלוֹנֵיו. בְּקוֹלֵב – אַחַר מְסַמְרוֹתָיו. כְּסֵלֶם – אַחַר שְׁלִיבוֹתָיו. בַּעֲרֶסָה – אַחַר שְׁלִשְׁלוֹתָיו. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר מִשׁוּם רַבִּי יוֹסִי: כְּסֵלֶם – אַחַר הַעוֹמְדִים. וּבְקוֹלֵב – אַחַר הַשְּׁלוּבִין. וּבְמִשְׁפַּךְ – אַחַר הַקְּעָרָה. הַאֵימָה²³, וְהַחֲפוּי, וְהַטַּס שֶׁעַל גְּבֵי שָׁנִים – טְהוֹרֵין. הַשְּׂרִתוּעָה²⁴, וְהַדּוֹקְרָן²⁵, וְהַמְּעַדִּיר, וְהַמְּלָקוּט שֶׁל כּוֹבְסִין, שֶׁנִּטְלָה אַחַת מִשְׁנֵיהֶן וְעָשָׂה שֶׁל מִתְכָּת – הָרִי

¹⁸ דְּיוֹסְטֹר – כְּלֵי שֶׁהוּא בַּעַל שְׁנֵי צְדָדִים, הֵינּוּ שְׁנֵי

הַתִּיכוֹת נִפְרָדוֹת וּמְחַבְרוֹת.

¹⁹ דְּיוֹפִי – כְּלֵי שֶׁהוּא כְּעֵין קַשׁ שְׁמוּיָנִיקוּם בּוֹ וְעִישׁוֹי כְּעֵין הָאוֹת ד', וּמַצֵּד אֶחָד שְׁמִים בְּתוֹךְ הַפֶּה, וְקָצְהוּ הַשְּׁנֵי בְּתוֹךְ הַמִּשְׁקָה.

²⁰ כְּעֵין חֲנִית אוֹ מַעֲדָר.

²¹ 'שָׁנִים הַקְּבוּעִים בָּהּ' (רִשׁוֹי שְׁבַת פֶּא ע"א).

²² וְשֶׁל גַל – וְאִם הַפּוֹתַחַת הוּא אֵינָהּ שֶׁל כְּלִים, כְּגוֹן שֶׁל שְׂדֵה וּמְגִדֵל אֵלֶּא שֶׁל גַל, (כְּמוֹ טְרוּקֵי גְלֵי כְּגוֹן דְּלִתּוֹת שְׁעָרֵי הַחֲצָר אֵף עַל פִּי שְׁחַבְרָן בְּפּוֹתַחַת, הוּאֵיל וְחַבּוּר זֶה בְּדֶלֶת הִיא, וְדֶלֶת בְּנֵין מְחַבֵּר לְקַרְקַע טְהוֹרֵין) (רִשׁוֹי שָׁם).

כְּדִי לְשִׁמְשׁ בּוֹ אֶת הָאוֹרְחִין. סֶפֶל - כְּדִי לְהַדִּיחַ בּוֹ אַחַת מִרְגְּלָיו. נִקְבּוּ קוֹמְקָמִין - כְּדִי לְקַבֵּל חֲמִין. מִיחָם - כְּדִי לְקַבֵּל סֵלְעִים. הַלְפָס - כְּדִי לְקַבֵּל קַתוֹנוֹת. קַתוֹנוֹת - כְּדִי לְקַבֵּל בּוֹ פְרוֹטוֹת. מִדּוֹת הַיַּיִן וְהַשְּׂמֶן - שְׁעוֹרֵן בְּמִשְׁקִין. וְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: בְּפְרוֹטוֹת. נֵר - שְׁעוֹרוֹ בְּשֶׁמֶן. וְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: בְּפְרוֹטוֹת.

ב. מִקָּל שְׁעֵשָׂה בְּרֵאשׁוֹ מִסְמֵר לְהִיּוֹת תּוֹפֵס בּוֹ בְּמִקּוֹם הַדִּישׁ - טַמְא. וְאִם בְּשִׁבִיל שְׁלֵא תְהֵא הָאֶרֶץ אוֹכְלָתָהּ - טְהוֹר. עֵשָׂה בְּרֵאשׁוֹ לְהִיּוֹת מִכָּה בּוֹ - טַמְא. לְנוֹי - טְהוֹר. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בַּר צְדוּק אוֹמֵר: דוֹר אֶחָד - טַמְא. וּשְׁנֵי דוֹרִין - טְהוֹר. פְּרָגוּל²⁸ שְׁעֵשָׂה בְּרֵאשׁוֹ מִסְמֵר לְהִיּוֹת מִכָּה בּוֹ - טַמְא. לְנוֹי - טְהוֹר.

ג. מִסְרָק²⁹ שֵׁישׁ בּוֹ דְרָבָן - הֵרִי זֶה טַמְא. חוֹלֵץ שֶׁל נִגְרָה שֶׁהוּא מוֹצִיא בּוֹ אֶת הַמִּסְמָרִים³⁰ - טַמְא. מִיְנִיקַת שְׁעֵשָׂא לְתַחַת הַדְּלֵת, אֵף עַל פִּי שִׁמְשֵׁתֵּם בָּהּ - טְהוֹרָה. הַיְתָה טַמְאָה וְעֵשָׂא לְתַחַת הַדְּלֵת - טַמְאָה, עַד שֶׁתַּטְהֵר. וּמֵאִמְתִּי טְהַרְתָּהּ? בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים: מְשִׁיחֵבֵל. וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים: מְשִׁיחֵבֵר; דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים: מְשִׁיחֵבֵל וַיַּחֲבֵר. וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים: מְשִׁיחֵבֵל אוֹ מְשִׁיחֵבֵר. רַבִּי יוֹסִי בְּרַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: קִנְתוֹר שֶׁל בְּנָאִי³¹ - טְהוֹר. שְׁלֵא נַעֲשֵׂה אֶלָּא לְשִׁמְשׁ עִם הַקְּרָקַע. כָּל כְּלֵי הַסֵּתֶת - טַמְאִין. וְהַעֲרַעִין³² עִמָּהֶם. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: חוּץ מִן הַעֲרַעִין.

הָאֵמָה, וְהַמְּחֹק³³ שֶׁל מִתְּכַת - טַמְאִין. וְהַמְּצוּפִין³⁴ - טְהוֹרִים. אֶפְרוֹמְבִיא³⁵ - טְהוֹרָה. עֵשָׂה בָּהּ שְׁלֵשֶׁת - טַמְאָה. שְׁלֵשֶׁת שְׁעֵשָׂא אֶפְרוֹמְבִיא - טַמְאָה, מִפְּנֵי שֶׁהוּא כְּכֹלֹנֶס³⁶. שְׁלֵשָׁה דְּבָרִים בְּסוּס: הַשִּׁיר, וְהַפְּרוֹמְבִיא, וְהַכֹּלֹנֶס. וְהַכֹּלֹנֶס שֶׁל סוּס - טַמְא בְּפְנֵי עֲצָמוֹ. הַמְּשִׁיחוֹת וְהַרְצוּעוֹת תְּפּוֹרוֹת בּוֹ - חֲבוּר. וְקַשְׁרוֹת - אֵינָן חֲבוּר. אַנְדְּרִטִין וְחִלּוֹת שֶׁל צוּרָה, וְכֹל שְׂאִינוֹ יוֹצֵא מִשׁוּם מִטְבַּע - הֵרִי אֵלָיו טַמְאִין. אַנְדְּרִטִין שְׁעֵשָׂא בְּתוֹךְ הַבַּיִת. אִם לְנוֹי - טְהוֹר. וְאִם בְּשִׁבִיל שִׁיָּהָא נּוֹתֵן עֲלָיו אֶת הַכּוֹס וְהַקְּעֵרָה - טַמְא. מִפְּנֵי שֶׁהוּא כְּדֹלֹפְקִי. שְׁלֵשֶׁת נֵר - חֲבוּר עַל הַמִּסְרָק. אֵין שֵׁם מִסְרָק - חֲבוּר עַל הַטְּבַעַת. שְׁלֵשֶׁת דְּלֵי גְדוּל אַרְבַּעַה טְפָחִים, וְשֵׁל קָטָן וְשֵׁל עוֹלֵי רְגָלִים - עֲשָׂרָה. קָשֶׁר בּוֹ חֵבֵל אוֹ מְשִׁיחָה, בֵּין מְלַמְעֵלָה וּבֵין מְלַמְטָה, אֶפְלוּ מֵאָה אֵמָה - כָּלוּ חֲבוּר.

ד. מִגְרָה שְׁעֵשָׂה שְׁנֵיָהּ לְחוּר הַדְּלֵת, אֵף עַל פִּי שִׁמְשֵׁתֵּם בָּהּ - טְהוֹרָה. הַיְתָה טַמְאָה וְעֵשָׂה לְחוּרָה דְּלֵת - טַמְאָה עַד שִׁיִּקְבַּעְנָהּ בְּמִסְמֵר. הַפְּכָה בֵּין מְלַמְעֵלָה וּבֵין מְלַמְטָה וּבֵין מִן הַצְּדָדִין - טְהוֹרִים. כִּסּוּי קַבִּיא וּמִיחָם, כִּסּוּי טְנִי וּבֵית הַדִּיּוֹ - טַמְאִין, וְשֶׁאֵר כָּל הַכִּסּוּיִן - טְהוֹרִין.

ה. הַטְּבַעוֹת הַמְּקַבְּלוֹת אֶת הַרְצוּעוֹת - הֵרִי אֵלָיו טְהוֹרוֹת, שְׂאִינָן עֲשׂוּיּוֹת אֶלָּא לְנוֹי. הַעֲשׂוּיּוֹת לְהַכְּבִיד אֶת הַרְצוּעוֹת וְשֶׁהַרְצוּעוֹת תְּלוּיּוֹת בָּהֶן - טַמְאוֹת. בְּרִזָּל שֶׁתַּחַת צוּאֵר

³² כְּלֵי שֶׁל סֵתֶת שְׁעָמוֹ הוּא מְשַׁבֵּר אֶת גּוֹשֵׁי הַעֶפֶר.

³³ אֵמָה שְׁמוֹדְדִים בָּהּ, וּמַחֵק שְׁמוֹדְקִים בָּהּ אֶת גְּדֵשׁ הַמִּדְבָּר.

³⁴ הֵינּוּ שְׁעֵשׂוּיִים מוֹעִין וְרַק מוֹצִיִּים מִתְּכַת.

³⁵ רָסָן שֶׁל בְּהֵמָה.

³⁶ בְּלוֹנֶס הוּא רָסָן שְׁעוּשׂוּיִים לְסוּסִים.

²⁸ שׁוּט שֶׁל מוֹלְקוֹת.

²⁹ ה'חֲסָדִי דוּד' גּוֹרֵם "מַעֲדָר".

³⁰ לְנַגֵּר יֵשׁ מִכְּשִׁיר כְּעִיִן כְּלֵי שֶׁהוּא מְשִׁתֵּם בּוֹ כְּדִי לְחַלֵּץ וְלְהוֹצִיא אֶת הַמִּסְמָרִים מִהַנְּפָרִים.

³¹ שְׁכַט וּמִטָּה שֶׁל בְּרִזָּל שֶׁבְּנָאִים חוֹתְכִים בּוֹ אֶת

הַכֶּתֶל' (רַבִּי עֹבְדִיָה בְּרַטְנֹרָא בְּלִים יד, ג).

בהמה ושעל גבי צנאר בהמה - טמא. מסמר שהוא מחבר בו את הגלגל שלא ישמט - טמאה. ורפן שמעון בן גמליאל מטהר, בזה מודה רבי יהודה לחכמים בכסוי טני של מתכת שעשה בו מראה, נשבר ובטל מתשמישו - טהור. וחכמים אומרים: בין כך ובין כך טמא. מראה שנטשטשה, אם משמשת מעין מלאכתה ראשונה - טמאה. אם לאו - טהורה. נשברה, אם מראה רוב הפנים - טמאה. ואם לאו - טהורה.

ו. רבי אלעזר אומר: כלי מתכת שנטמא, ונשבר, והתיכו - מזה עליו בו ביום, ושונה עליו ברביעי, ושנטמא, והזה עליו ונשבר והתיכו - שונה ומזה עליו בו ביום. רבי יהושע אומר: אין הזאה פחות משלישי ושביעי. רבי נתן אומר, רבי אלעזר אומר: כלי מתכת שנטמא ונשבר והתיכו, מזה עליו בו ביום, נשבר והתיכו, ושנה עליו בו ביום; רבי יהושע אומר: אין הזאה פחות משלישי ושביעי.

ז. מפתח של רכובה שנשבר מתוך רכותו. רבי מאיר מטמא, ורבי יהודה מטהר. ורפן שמעון בן גמליאל אומר: חלוף הדברים. מסננת של חרדל שנחלקה לארפה - טהורה. לרחבה, אם משמשת מעין מלאכתה ראשונה - טמאה. ואם לאו - טהורה. אמר רבי אלעזר ברבי צדוק: לא נחלקו בית שמאי ובית הלל על מסננת של חרדל שנפרצו בה שלשה נקבין מלמטה, זה בצד זה שהיא טהורה, על מה נחלקו? על שנים, שבית שמאי מטמאין ובית הלל מטהרין. קיתון שהוא עתיד לטפח על פיו ולעשותו כצינור - טהור, עד שיטפח את פיו.

מסקת פלים מציצא פרק חמישי

א. כלי גללים וכלי אבנים וכלי אדמה הבאין במדה, רבי מאיר אומר: הרי הן ככלים. וחכמים אומרים: הרי הן כאהלין. רבי נחמיה אומר: קפות גדולות וסוגין הגדולים שיש להן שולים, והן מחזיקין ארבעים סאין בלח שהם כורים ביבש - הרי אלו טמאים,

אף על פי שאין מטלטלין במלואו - מטלטלין במשתיר בהן. וכמה הן? אמה על אמה ברום שלש אמות שהן ישנן שש מאות ארבעים ושמונה טפח, ראיה לדבר ממדת השלחן. רבי יוסי אומר: ביים שעשה שלמה הוא אומר (דברי הימים ב ד, ה): "מחזיק בתים שלשת אלפים יכיל". במקום אחר הוא אומר (מלכים א ז, כו): "אלפים בת יכיל", אי אפשר לומר 'אלפים' שכבר נאמר 'שלשת אלפים', ואי אפשר לומר 'שלשת אלפים' שכבר נאמר 'אלפים', אמור מעתה: אלפים בלח שהם שלשת אלפים ביבש. החזיונות שבטרקלין שבעלי בתים אוכלין עליהן שחלקין כצפרן - טמאין, מפני שהן כטבלא. ומעשה בבעל הבית אחד שהיו לו נצרים בתוך ביתו, והיו שואלין אותן לבית האבל ולבית המשתה, ובא מעשה לפני חכמים וטמאום.

ב. מפני מה ארכות של נחתומין טמאות? מפני שהן מיוחדין לכלי. של בעלי בתים - טהורות עד שיחדום לכלי. רבי שמעון אומר: מפני מה סרוד של נחתומין הפרוץ טמא? מפני שהוא קורץ עליו, ומביא מקרצות לתנור. ושל בעלי בתים, אם התקינו להיות קורץ ומוליך עליו מקרצות לתנור - טמא.

ג. סרוד של צפירה אם יש לו גפים - טמא. רבי שמעון בן אלעזר אומר: אף על פי שאין לו גפים - טמא. ומפני מה יש נפה של סלתין - טמא? מפני שהוא מחזירו לכלי. ושל בעלי בתים - טהור, עד שיחזירוהו לכלי. רבי שמעון בן יהודה אומר משום רבי שמעון: אף של סלתין - טהור, עד שיחזירוהו לכלי. רבי יהודה אומר: של גדלת טמא מושב, מפני שהבנות יושבות בתוכו וגודלות.

ד. כל התלווין הנקובין - חבור ורבי יוחנן בן גורי אומר: אף הסדקין, מוסף עליהן תלוי

יוסי ורבי שמעון מטהרין, שאינו עושה מלאכה בגופו.

ח. רבי יהודה אומר: מרכוץ³⁸ של זמר – טהור, שלא נעשה אלא לשמש עם הקרקע. עשה בראשו מסמר להיות תופס בו ממקום הדיש – טהור. ורבי יוסי ברבי יהודה אומר: מצודת העכברים שיש בה בית קבול – טמאה. הקודר³⁹, והקערה, האנטיל⁴⁰, והתמחוי שנחלקו, אף על פי שמקבלין על דופנותיהן כאלפסין – טהורין. הכפסא, והספסל, והקתורא, והעריסה, שנתפרקו – טהורין. מטה שנתפרקה – כל אבר ואבר טמא בפני עצמו. מודים חכמים לרבי מאיר, שאין חבלים חבור לטמאה עד שיסרג בה שלשה בתים לכל רוח.

ט. עריסה, מאימתי מקבלת טמאה? משתגמר מלאכתה, ואם עתיד לעשות לה עגלה – עד שיעשה לה עגלה. בית הלגינין ובית הכוסות של תמרה שחיסם וקינב מבחוץ, שאף על פי שלא קנב מבפנים – טמא, שכן מקימין. הקנונין הקטנים⁴¹ וכן הקלתות⁴², משיחסום ויקנב. הקנונין הגדולים, והסוגין הגדולים⁴³ – משיעשה שני דורין לרחב שלהן⁴⁴, חוץ מזה שעל גבי האריג. ים נפה וכברה, וכף של מאזנים – משיעשה דור אחד לרחב שלהן, חוץ מזה שעל גבי האריג. הקפה, משיעשה שתי צפירות לרחב שלה חוץ מזה שעל גבי

זיני וסופיני³⁷ מפני שהן מסייעין בשעת מלאכה. תלוי בית הלגינין ובית הכוסות התפור – טמא. קשור וענוב – טהור. רבי שמעון בן אלעזר אומר משום רבי מאיר: כל התלויין טמאים, לא טהרו אלא תלוי נפה וכברה של בעל הבית, אלא בזמן שהוא שני ראשין מצד אחד. פל הבורכות – טהורין. בורף המחרשה – טמאה. וכל החתיכות – טמאות. וחתיכה אלתות – טהורה.

ה. כל הנבלין – טהורין. ונבלי השירה – טמאין.

ו. כל המשקין – טמאין. ומשקה בית מטבחיא – טהורין. ואלו הן משקה בית מטבחיא: הדם, המים, היין והשמן. נטמאו בפנים אף על פי שיצאו לחוץ – טהורים. נטמאו בחוץ ונכנסו בפנים – טמאים.

ז. ספר עזרה שיצא לחוץ – מטמא את הידים. ולא ספר עזרה בלבד אמרו, אלא אפלו נביאים וחזשים. וספר אחר שנכנס לשם – מטמא את הידים. מטפחות בני לוי – טהורות. כיוצא בו בעל הבית שעשה מטפחות לחפות בהן כתלים ועמודין – טהורים. מלבני בני לוי – טהורין. כיוצא בו, בעל הבית שעשה מלבן להיות נותנו ממטה למטה, ומאבוס לאבוס – טהור. יחדו למטה אחת; רבי מאיר ורבי יהודה מטמאין, רבי

³⁷ מיני פלי זין.

³⁸ פלי זמר גדול, ומחמת כבדו, כשהוא מנגן מניח אותו על הקרקע ומנגן (באור הגר"א)

³⁹ מין קערה. (כמו קוד הנבלי במשניות בלים טז, א.)

⁴⁰ נמלה שנוטלים עמה את הידים.

⁴¹ געין קערות קטנות שנקלעות מערכה רכה ודקה (תפארת ישראל בלים טז, ג.)

³⁷ מיני פלי זין.

³⁸ פלי זמר גדול, ומחמת כבדו, כשהוא מנגן מניח אותו על הקרקע ומנגן (באור הגר"א)

³⁹ מין קערה. (כמו קוד הנבלי במשניות בלים טז, א.)

⁴⁰ נמלה שנוטלים עמה את הידים.

⁴¹ געין קערות קטנות שנקלעות מערכה רכה ודקה (תפארת ישראל בלים טז, ג.)

מְחַסְרִים כּסוּיִן - טְמַאִין. שׁוֹפֵר - טְהוֹר.
חֲתוּכוֹ לְקַבֵּל - טְמַא. הַקֶּרֶן שֶׁהוּא מִשְׁתַּמֵּשׁ
בָּהּ וּמְשַׁלְיָכָה - טְהוֹרָה. חֶשֶׁב עָלֶיהָ -
מְקַבְּלַת טְמָאָה מִכָּאן וְלִהְבֵּא. חוֹתֵל שֶׁל
תְּמָרָה שֶׁהוּא עֵתִיד לְאָכוֹל הַתְּמָרָה וּלְזַרְקוֹ -
טְהוֹר. חֶשֶׁב לְהַכְנִיס וְלֹהוֹצִיא בּוֹ מִן הַבַּיִת
וּמִן הַשְּׂדֵה - טְמַא.

ב. כָּל הַכִּלִּים⁵² הַנִּתְפָּרִים בְּמַחַט, כְּגוֹן הַכִּיס
וְאַנְפִּילִיא⁵³ - אֵין מְקַבְּלִין טְמָאָה, עַד
שֶׁתִּגְמַר מְלֹאכְתּוֹ, רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: בְּכִיס
עַד כְּדֵי לְקַבֵּל פְּרוּטָה, וְאַנְפִּילִיא כְּדֵי לְקַבֵּל
אֶת הַבִּקְעוֹת. כָּל הַכִּלִּים הַנֶּאֱרָגִין עַל גְּבִי
מַחַט, כְּגוֹן גְּרוּגוֹתַי⁵⁴ וּמְצוּדָה, כִּיּוֹן שֶׁעָשָׂה
בְּהֵן בֵּית קְבוּל מְלֹאכְתּוֹ - טְמַאִין. הַסֵּל
וְהַפְּחֹלֶץ שֶׁל גְּמִלִים⁵⁵, וּפּוֹפִירָאוֹת⁵⁶ שֶׁעָשָׂן
מִתְחַלְתֵּן מְקַבְּלֵי רְמוּנִין⁵⁷ - טְמַאִים. רַבִּי
שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: פּוֹפִירָאוֹת שְׂאִינָה יְכוּלָה
לְנָטֵל בְּגָפִים⁵⁸ וְלְצַאת בַּפֶּתַח - טְהוֹרָה. חֶמֶת
חֲדָשָׁה, אֶף עַל פִּי שֶׁמְקַבְּלַת רְמוּנִין -
טְהוֹרָה. תְּפִירָה וְנִקְרָעָה - שְׁעוֹרָה בְּרְמוּנִים.
רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: בְּפִקְעוֹת שֶׁל שְׁתֵּי -
מֵאַרְבַּע בְּמִנְהָ שֶׁהוּא אֶרְבָּעִים בְּסַלְע.

53 הוא כּיס גְּדוֹל הַעֲשׂוּי לְקַבֵּל בְּקַעַת בְּשָׁנוּשֵׁאִים
אוֹתָהּ (בְּאוֹר הַגֶּרֶא).

54 סֵל גְּדוֹל שֶׁשׁוֹפִים בּוֹ יוֹן מִנֵּת לְבוֹר (רִשִׁי גִטִּין
נׁו: - הִינּוּ מִסְנַנֵּת).

55 עָשׂוּי כְּעִין מִכְּבֵר מַעֲשֵׂה רִשֵׁת, וְהַנְּקָבִים שֶׁלוֹ
רְחִיבִים (רַבִּי עֹזְבֵידָה בְּרַמְטָנוֹרָא כִּלִּים כּד, ט).

56 אוֹרָג מְקַנֵּים שְׁתֵּי וְעָרַב.

57 שֶׁעָשָׂה נְקָבִים מִתְחַלְתָּה כְּדֵי לְקַבֵּל רְמוּנִים -
טְמַאִים, דְּאִפְלוּ חֵכִי הֵינִי כְּלִי (גְּרִ"א).

58 הִינּוּ שְׂאִינָה חֲזָקָה, וְאִינָה יְכוּלָה לְהַנְטֵל עִם
הַדְּפָנוֹת שֶׁלָּהּ (גְּרִ"א).

הָאָרִיג. הַעֲרַק מְשִׁיעֶשֶׂה בָּהּ צְפִירָה אַחַת
חוּץ מִזֶּה שֶׁעַל גְּבִי הָאָרִיג. הַסֵּלִין שֶׁל
גְּמִלִים, הַתִּיּוֹן - טְהוֹרִים. קֶשֶׁרֶן - טְמַאִין,
טְמַאִין וּמְטַהְרִין אֶפְלוּ עֲשָׂרָה פְּעָמִים בַּיּוֹם.
כְּלֵי נְצָרִים שֶׁלֹּא קָבְּנָן וּמִשְׁתַּמֵּשׁ בְּהֵן עָרָאִי -
טְמַאִין. הִיָּה עֵתִיד לְחַסֵּם וּלְקַנֵּב, אֶף עַל פִּי
שֶׁהוּא מִשְׁתַּמֵּשׁ בְּהֵן עָרָאִי - טְהוֹרִים. וּבִלְבַד
שֶׁלֹּא יַעֲרִים. וְאִם הָעָרִים - הִרִי אֵלוֹ טְמַאִין.

י. חֹמֶר בְּכָלִי פְּפִיר⁴⁵ מְכָלִי נְצָרִין, שֶׁכְּלִי
נְצָרִין אֵין מְקַבְּלִין טְמָאָה אֲלֹא מִשְׁתַּגְּמַר
מְלֹאכְתּוֹ. וְכָלִי פְּפִיר, כִּיּוֹן שֶׁנַּעֲשֶׂה דוֹר אַחַד
עַל גְּבִי הַרְחֵב שֶׁלָּהֶן - טְמַאִין.

מִסְכַּת כִּלִּים מְצִיעָא פְּרָק שִׁישִׁי

א. כְּלֵי עוֹר, מְאִימֵתִי מְקַבְּלִין טְמָאָה?
הַסַּנְדֵּל מְשִׁקְמַע⁴⁶, וְהַמְנַעַל מְשִׁיגוּב מַעַל
הָאִימוּם⁴⁷. וְאִם עֵתִיד לְכַרְכַּב עַד שִׁיכְרַכַּב,
וְלִשְׂרֻט עַד שִׁישְׂרֻט⁴⁸. אִיִּסקוּרְטִיא⁴⁹ -
מְשִׁישְׂטָף. וְקַטְבְּלִיא⁵⁰ - מְשִׁיִּרְטַב. עוֹר
הָעָרִיסָה⁵¹ שֶׁהוּא עֵתִיד לְעֲשׂוֹת לָהּ טִיבוֹר -
טְהוֹר, עַד שֶׁיַּעֲשֶׂה לוֹ טִיבוֹר. רַבִּי יְהוּדָה
אוֹמֵר: בְּכָר - אֵין פְּחוֹת מִחֻמְשָׁה. וּבַכֶּסֶת -
אֵין פְּחוֹת מִשְׁלֹשָׁה. כְּלֵי עֶצֶם, מְאִימֵתִי
מְקַבְּלִין טְמָאָה? מִשְׁתַּגְּמַר מְלֹאכְתָּהּ.

45 מִיּוֹן זְמוּרוֹת וְעוֹשִׂים מִהֵם סִלִּים.

46 כִּשְׁוֹקְמוֹט, הִינּוּ מִשְׁתַּתְּחִיל לְהַתְקַמֵּט צִנִּירַת
הַסַּנְדֵּל.

47 שְׂאִינָה לְנִיבֵשׁ עַל הַדְּפּוּם שֶׁל סַנְדֵּל.

48 אֵלוֹ הֵם הַצִּיּוּרִים וְהַשְׂרֻטוּמִים שֶׁעוֹשִׂים לְנַעֲלִים,
וְעַד שְׂאִין עוֹשֶׂה זֹאת - אֵינוֹ גְּמַר מְלֹאכָה.

49 בְּגַד שֶׁל עוֹר שֶׁלּוֹבֵשׁ הַסַּנְדֵּלָר בְּשַׁעַת מְלֹאכָהּ.

50 עוֹר שְׁמוּנִיחִים עַל הַשְּׁלָהֶן.

51 חֲתִיכַת עוֹר נְתוּנָה תַּחַת עָרִיסָה שֶׁמְעַמִּידִין
עָלֶיהָ אֶת הַרְגֵּל, לְהַנִּיד אֶת הָעָרִיסָה.

52 הִינּוּ הַבְּנָדִים.

המסחיט⁵⁹ של דלת - הרי זה טמא, מפני שהוא נותן עליו עד שלא יכלה הראשון. נתפרק התחתון - טמא. העליון - טהור. ושעורו בטפח.

ג. רבי יהודה אומר בהן שלש מדות משום רבי עקיבה: העשוי לשמש את האדם כגון הסלם. את הכלים כגון הקולב, מנורה ונחשתא⁶⁰ - טהורין. העשוי לשמש את האדם ואת משמשי אדם, כגון השלחן והטבלא והדלפקי - טמאין. בית הלגינין, ובית הכוסות של עץ שנפחת אחת מהן - טהור ואין חבור לו. נפחת השני - טהור ואין חבור לו. נפחתו שלשן - כלן טהורין. ארבעה סלין שבמרחץ, שנפחת אחת מהן - טהור, ואין חבור להן. נפחת השני - טהור, וחבור לו. נפחתו שנים מצד אחד, הרחב שביניהן - כלו טהור. נפחתו שנים זה כנגד זה, הרחב שביניהן - חולקים אותו. המשמש את הטמא - טמא. והמשמש את הטהור - טהור. נפחתו שנים אלכסון - הרחב שביניהן כלו טמא. משפלת⁶¹ שאמצעיתה גבוהה וזויותיה יורדות, ונפחתה מצד אחד - טמאה, מפני שהיא מקבלת בצד השני. נפחתה מצד השני - טהורה. ושאר כל הכלים שאין יכולים לקבל זיתים, כגון השפופרת והקנונין - שעורן ברבן; דברי רבי מאיר. רבי אלעזר בן רבי שמעון אומר: בתבלין. נפרצו - שעורן בתבלין. נפגמו - שעורן ככל שהוא. אומר רבי יהודה: לא הזכרו רמוני בארן⁶²

וחצירי גבע⁶³ של בית הכותים, אלא שמתעשרין בודאי בכל מקום.

ד. רבי יהודה אומר: מביא גדולה שבגדולה וקטנה שבקטנות, ומביא כוס מלא מים, ומביא אוכלין שאינן בולעין ונותנן לתוכו, עד שיחזרו המים לכמות שהיו, וחוזרין וחולקין. אומר לו רבי יוסי: אף את נתתה שעור לשעורין. וכי מי מודיעני איזו גדולה איזו קטנה? אלא הכל לפי דעתו של רואה. ככוש הבינוני - כמרדע הבינוני, וכמה עבי המרדע? אצבע ושליש אצבע והקיפו טפח. אצבע - מארבע אצבעות בטפח. טפח - מששה טפחים באמה. זרת אמורה בתורה - חצי אמה של ששה טפחים. אמה בינונית - זה אמה של ששה טפחים.

ה. רבי מאיר אומר: כל המדות שאמרן חכמים בכרם, כגון תרבן הכרם⁶⁴, ומחול

⁵⁹ ברזל שעושים תחת הדלת כדי שלא יזיק את הדלת בשעיה שהוא פותחה (גר"א, אומנם בכאורו גרים 'המסרטי', אבל בהנהגות לא הגיחה).

⁶⁰ מקום שמוניחים שם פלים.

⁶¹ הרפה אשר יוליכו בה הנזבל אל השדות (רמב"ם).

⁶² רמונים במקום שנקרא 'בארן' והיו גדולים ביותר.

⁶³ פרתי במקום שנקרא גבע, והוא כנ"ל, ושני המקומות האלו היו של בותים.

⁶⁴ היא קרחת הכרם - שש עשרה אמה אם לא היו שם אלא חמש עשרה אמה וזרע שבע אמות לא קדש.

הַכֶּרֶם⁶⁵, וּפְסָקֵי עָרִיס⁶⁶, וּמוֹתֵר אַפִּיפִירוֹת⁶⁷ – כֵּלָן בְּאֵמָה שֶׁל חֲמִשָּׁה טֶפְחִים, חוּץ מִמְזַבַּח הַזֶּהָב, וְהַקֶּרֶן, וְהַסּוּבֵב, וְהַיְסוּד, שֶׁהֵן בְּאֵמֹת שֶׁל שֵׁשֶׁה טֶפְחִים, שֶׁנֶּאֱמַר (יחזקאל מג, יג): "וְאֵלֶּה מִדּוֹת הַמְזַבְּחַ בְּאֵמֹת אֵמָה אֵמָה וְטַפַּח" – שִׁיְהוּ לְמִזְבֵּחַ שְׁתֵּי מִדּוֹת. יְכוּל יִהְיֶה כֵּלָן בְּאֵמָה שֶׁל חֲמִשָּׁה טֶפְחִים? תִּלְמָוּד לֹאֵמַר (שם): "בְּאֵמֹת אֵמָה אֵמָה וְטַפַּח"? בְּאֵמָה שֶׁהִיא יִתְרָה עַל חֲבֵרְתָהּ טַפַּח.

מִסְכַּת כְּלִים מְצִיעָא פְּרָק שְׁבִיעִי

א. מְלֵא תְרוּד רַבָּב שְׁאֲמָרוּ, יִשְׁנוּ מִקְשָׁרֵי אֲצַבְעוֹתָיו וְלִמְעָלָה; דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. וְחֻכְמִים אוֹמְרִים: מְלֵא חֲפָנָיו. גּוֹשׁ מִבֵּית הַפָּרֶס, וְגוֹשׁ מֵאַרְצֵי הָעַמִּים – שְׁעוֹרָן כְּפִיקָה גְדוּלָה שֶׁל סְקָאִין, שֶׁהוּא כְחוֹתֵם הַמְרָצוּפִין, וְיִשְׁנוּ בְצַד הָעֲלִיוֹן שֶׁל מְגוּפַת הַחֲבִית. הַלְחָמִיּוֹת, רַבִּי טְרַפּוֹן אוֹמֵר: עֶפֶר בֵּית הַפָּרֶס כְּדֵי לְחַפּוֹת בּוֹ עֵצִם כְּשִׁעוּרָה. הַאֲגָרוֹף שְׁאֲמָרוּ, רַבִּי טְרַפּוֹן פּוֹשֵׁט רֵאשֵׁי אֲצַבְעוֹתָיו וּמְרָאֶה. רַבִּי שְׁמַעוֹן קוֹפֵץ רֵאשֵׁי אֲצַבְעוֹתָיו וּמְרָאֶה. רַבִּי יְהוּדָה מְנִיחַ אֲצַבְעוֹ עַל גּוֹדְלוֹ. כּוֹפֵל חוֹזֵר וּמוֹדֵד. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: יִשְׁנוּ כְּרֹאשׁ כְּרִים⁶⁸ גְּדוּלִים שֶׁל צְפוּרֵי. אַחֲרֵים אֲמָרוּ מִשְׁמוֹ: טַפַּח וְשִׁלִּישׁ טַפַּח. וְכֵן הָיוּ מְשַׁעְרִין עַד שֶׁלֹּא בָּא בֶן בְּטִית. מִדּוֹת יֵין וְשֶׁמֶן – שְׁעוֹרָן כְּפִיקָה גְדוּלָה שְׁלֵהֵן. וְאֵי זוֹ הִיא פִיקָה גְדוּלָה שְׁלֵהֵן? הַנִּכְנָס דְרָךְ פִּיקָה.

⁶⁵ אֵיזָה הוּא מִחֹל הַכֶּרֶם? בֵּין כֶּרֶם לְגֵדֵר. אִם אֵין שֵׁם שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה אֵמָה, לֹא יְבִיא זֶרַע לְשֵׁם, הָיוּ שֵׁם שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה אֵמָה, נוֹתְנִין לוֹ עֲבוֹדָתוֹ וְזוֹרַע אֶת הַפּוֹתֵר (מִשְׁנָה פְּלָאִים ו, א).

⁶⁶ עָרִיס – שְׁמֹכְרִים קָנִים כְּמוֹ עָרִיסָה, כְּדָרָךְ שְׁמֹכְרִים אֶת הַפּוֹתֵר וּמְדַלִּין עֲלֵיהֶּ שְׂרִיגֵי הַגְּפָנִים (רע"ב פְּלָאִים ו, א). אֵילוֹ הֵן פְּסָקֵי עָרִיס. עָרִיס שֶׁחֶרֶב מֵאֲמָצְעוֹ וְנִשְׁתַּיְרוֹ בּוֹ חֵמֶשׁ גְּפָנִים מִכָּאֵן וְחֵמֶשׁ גְּפָנִים מִכָּאֵן. אִם יֵשׁ שֵׁם שְׁמוֹנָה

בְּמָה דְּכָרִים אֲמוּרִים? מִלְמִטָּה, אֲכַל מִן הַצֵּד – הָרִי אֵלוֹ טְמֵאִים, מִפְּנֵי שֶׁהֵן מְקַבְּלִים מִן הַנֶּקֶב וְלִמְטָה. תַּחֲלָתָן אֵין מְקַבְּלִים טְמֵאָה עַד שִׁיִּנְפַח וְיָגוּם. וְאִם נִגְמְמוּ – שְׁעוֹרָן בְּמָה שְׁהֵן. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: נוֹדוֹת – שְׁעוֹרָן בְּמִשְׁקִין.

ב. הָעוֹשֶׂה כְּלִים מִן הַגְּדֵל בֵּינִים – טְהוּרִים. חֶבֶר לֵהֵן מִן הַגְּדֵל בְּאַרְצֵי כְּדָרָךְ חֲבוּרָן לְטְמֵאָה, אֶפְלוּ מֵעוֹר הַמְצָה, מִן הַנִּיָּר. דְּבָר שְׁכֵלְיוֹ מְקַבֵּל טְמֵאָה, וְדָבָר שֶׁאֵין כְּלָיו מְקַבֵּל טְמֵאָה, כְּגוֹן כְּלֵי אֲבָנִים, וְכֵלֵי גְּלָלִים, וְכֵלֵי אֲדָמָה – טְהוּרִים. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: כְּלֵי יָם רְאוּיִין לְטְמֵאָה אֲלָא שְׁטֵהָרוּם הַתּוֹרָה, לְכַשְׁתַּמְצָא לָהֶם עֵלָה – הֵן טְמֵאִים. הָעוֹשֶׂה כְּלִים מֵעֲצָמוֹת הָעוֹפּוֹת – טְהוּרִין. חֶבֶר לֵהֵן מִן הַגְּדֵל בְּאַרְצֵי, אֶפְלוּ חוּט וְאֶפְלוּ מִשִּׁיחָה, דְּבָר הַמְקַבֵּל טְמֵאָה – טְמֵא, חוּץ מִכְּנָף הָעֵז וּבִיצַת נְעֻמִית הַמְצָפָה. אֵמַר רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי: מִפְּנֵי מָה שָׁנָה כְּנָף הָעֵז מִכָּל הַכְּנָפִים לְהַחְמִיר? אֲלָא שְׁכָל הַכְּנָפִים הַמְקַבְּלוֹת – טְמֵאוֹת. וְשֶׁאֵין מְקַבְּלוֹת – טְהוּרוֹת. בִּיצַת תְּרַנְגְּלַת הַמְצָפָה – טְמֵא, חוּץ מִכְּנָף הָעֵז וּבִיצַת נְעֻמִית הַמְצָפָה, לְפִי שְׁאִינוֹ דְּבָר

אֵמֹת, לֹא יְבִיא זֶרַע לְשֵׁם, שְׁמוֹנָה אֵמֹת וְעוֹד, נוֹתְנִין לוֹ כְּדֵי עֲבוֹדָתוֹ, וְזוֹרַע אֶת הַפּוֹתֵר (מִשְׁנָה פְּלָאִים ו, א).

⁶⁷ עֲצִים אוֹ קָנִים אֲרוּגִים שְׁתֵּי וְעָרֵב, וּמְדֻלִים עֲלֵיהֶם שְׂרִיגֵי הַגְּפָנִים וּמִשְׁכִּיבִים אוֹתָן בְּהֵן כְּשֶׁהֵן אֲרֻבוֹת תְּרַבְּהָ. וְאִם הִדְלָה הַגְּפָן עַל מִקְצַת הָאָרֶיג אִסוּר לְזַרַע תַּחַת הַפּוֹתֵר וְאִף עַל פִּי שְׁאִין עֲלָיו זְמוּרוֹת, וְאִם זֶרַע לֹא קָדַשׁ (רע"ב פְּלָאִים ו, ג).

⁶⁸ כְּבָשִׂים.

המעמיד⁶⁹. רבי שמעון בן אלעזר אומר משום רבי מאיר: אף ביצת תרנגולת מצפה מקבלת כל שהוא – טמאה, ולא הזכרו כנף העז וביצת הנעמית אלא בהוה.

ג. העושה כלים מדבר שהוא של מעמיד – טמא. מדבר שאינו של מעמיד – טהור. הלפת, ואתרוג, ודלעת יבשה שחקקום תינוקות למוד בהן את העפר, או שהתקינן לכף מאזנים – טהורין. הרימון, והאלון, והאגוז שחקקום תינוקות למוד בהן את העפר, או שהתקינן לכף מאזנים – טמאות. כף של לפת שיש בו בית קבול של אבר, כדרכו מלמטה – טמא. שלא כדרכו מלמעלה – טהור. מכתש של פחמי שיש בו בית קבלת אבר – טהור. כדרכו מלמעלה – טמא. שפופרת שחתכה, ונתן בה המזוזה, ואחר כך נתנה בכתל, אפלו שלא כדרך קבלתה – טמאה. נתנה בכתל ואחר כך נתן בה את המזוזה, כדרך קבלתה – טמאה. שלא כדרך קבלתה – טהורה. קבעה אפלו כדרך קבלתה – טהורה.

ד. קנה מאזנים והמחוק שיש בהן בית קבול מתכות, והאסל שיש בו בית קבול מעות, וקנה עני שיש בו בית קבול מים, ומקל שיש בה בית קבול מזוזה ומרגליות כלו – אינו טמא אלא המשמש את הצרף. ועל בלן אמר רבן יוחנן בן זכאי: אוי לי אם אומר, אוי לי אם לא אומר. אם אומר עכשו – מלמד אני את הרמאין לרמות, אם לא אומר עכשו – אני מונע את התלמיד, ומטהר את הטמאות. דבר אחר, שלא יהו הרמאין אומרים: 'אין חכמים בקיאים במעשיהן'. מפני מה תחתית של צורפי זהבים טמאה? מפני שמכניס לתוכה גרוטאות. ושל נפחין – הרי זו טהורה. ואם התקינה להיות מכניס לתוכה

גרוטאות – הכל מודין שהיא טמאה. משחזת שיש בה בית קבול שמן, ופנקס שיש בה בית קבול שעווה – בלן, אין טמא אלא המשמש את הצרף. מחצלת, מאימתי מקבלת טמאה? משיחסום ויקנב. רבי יהודה אומר: משיקשר ראשי המעדרנין שלה. היו דבולולין יוצאין הימנה, כל שלצרף המעדרנין – טמאה. כל שלא לצרף המעדרנין – טהורה. שפופרת הקנה, מאימתי מקבלת טמאה? משיחסום ויקנב. רבי יהודה אומר: משיוציא את הפכי שבתוכה. הקרן, מאימתי מקבלת טמאה? משתגמר מלאכתה. רבן שמעון בן גמליאל אומר: משיוציא את הזכר מתוכה. הקרויה⁷⁰, מאימתי מקבלת טמאה? משתגמר מלאכתה. רבן שמעון בן גמליאל אומר: משיוציא את המעים מתוכה. ובלן שמצאן חתוכין ומנקבין – טמאין. מצא גולמיהן – טהורין, בידוע שאינן כלים.

מסכת כלים מציעא פרק שמיני

א. שדה שהמגורות שלה מבפנים – נמדדות עמה. ומבחוץ – אין נמדדות עמה. אבל מודד את החלל. ורבי יהודה אומר: מודד מקומה מבפנים. רבי שמעון אומר: לא נחלקו בית שמאי ובית הלל על עבי הרגלים, ועל עבי הלזבזין שהן נמדדין עמה, על מה נחלקו? על הבינים, שבית שמאי אומרים: אין נמדדין. ובית הלל אומרים: נמדדין. מוכני – שומט ומודד. מעקה שבמגדל, והקופות, בזמן שהן קבועין – נמדדין עמה. ושאין קבועין – אין

⁷⁰ דלעת יבשה שמוקנים אותה ומשומטים בה בעין דלי ריק.

⁶⁹ בנחם הספרים: "לפי שאינה אלא במעמד". לפי גירסת הגר"א בבאור (ובהנחות שתק). פרוש, ותכף נשבר ולא חשיב כלי.

שְׁנוֹתָנָה בְּצַד הַמְּטָה, אוּ בְּצַד הָאֲבוּס וַיִּשָּׁן עָלֶיהָ; וַחֲכָמִים מְטַהְרִין. מְטָה שְׁפָרַשׁ מִמֶּנָּה אֲבָר אֶחָד וַנִּתְּנוּ בְּזוּיוֹת, אֶחָד, וְהַחֲלִיפוּ, וְכֵן בְּשֵׁנֵי, וְכֵן בְּשֵׁלִישִׁי, וְכֵן בְּרִבְעִיעִי, וְכֵן בְּחֲמִישִׁי, וְכֵן בְּשֵׁשִׁי, וְכֵן בְּשִׁבְעִיעִי - עֲדִין טְמֵאָה מְדֻרָּס. וְאִם הַחֲלִיף אֶת הַשְּׂמִינִי - טְהוֹרָה מִן הַמְּדֻרָּס, אֲבָל טְמֵאָה מִגַּע מְדֻרָּס. חֹזֵר לְאַחֲרוֹן וַנִּתְּנוּ בְּזוּיוֹת וְהַחֲלִיפוּ, וְכֵן בְּשֵׁנֵי, וְכֵן בְּשֵׁלִישִׁי, וְכֵן בְּרִבְעִיעִי, וְכֵן בְּחֲמִישִׁי, וְכֵן בְּשֵׁשִׁי, וְכֵן בְּשִׁבְעִיעִי - עֲדִין טְמֵאָה מִגַּע מְדֻרָּס. וְאִם הַחֲלִיף אֶת הַשְּׂמִינִי - טְהוֹרָה. בְּמָה דְּבָרִים אֲמוּרִים? בְּזִמְן שֶׁהִתְחִיל מִן הָאַחֲרוֹן, אֲבָל אִם הִתְחִיל מִן הָרֵאשׁוֹן, אָף עַל פִּי שְׁלֵא הַחֲלִיף אֶת הַשְּׂמִינִי - טְהוֹרָה.

ג. מְטָה מְטַמְּאת חֲבִילָה וּמְטַהֶרֶת חֲבִילָה; דְּבָרֵי רַבִּי אֱלִיעֶזֶר. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: מְטַמְּאת אֲבָרִין וּמְטַהֶרֶת אֲבָרִין. כִּיצַד? כִּרְע שְׁפָרַשׁ עִם הָאֲרָכָה וְעִם הַקְּצָרָה; רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: חֲבוּר, וְאִם הִטְבִּילָהּ אֵינָה חוֹצֶצֶת. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: אֵינָה חֲבוּר, וְאִם הִטְבִּילוּהָ - הִיא זוֹ חוֹצֶצֶת; דְּבָרֵי רַבִּי שְׁמַעוֹן. רַבִּי אוֹמֵר: רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: אֵין מְטָה מְטַהֶרֶת אֲלָא כְּשֶׁהִיא שְׁלֵמָה. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: מְטַמְּאת וּמְטַהֶרֶת אֲבָרִים. מְטָה שְׁנַחֲלָקָה לְשִׁמוּנָה טְמֵאָה, מְפַנֵּי שֶׁהִיא מַחְזִירָה. קְבָעָה בְּמַסְמַר - טְהוֹרָה.

74 שֶׁהַרְגָּלִים שֶׁל הַמְּטָה עוֹמְדוֹת עֲלֶיהֶם.
75 לְפִי גִירְסַת הַר"ש. וּבְנִסְחַת הַסְּפָרִים: מְלוּחוּחִין. וְהֵינּוּ שֶׁעָשָׂה הַכְּלִי הַמְּטָה הַמְּסַנְגִּים מְרוּחִים זֶה מִזֶּה יוֹתֵר מִהַצָּרָה, בֵּינָן שְׁלֵא עָשָׂה אֲלָא שְׁנֵי לְשׁוֹנוֹת, עֲדִין רְאוּי לְתַשְׁמִישׁ, אֲבָל בְּאַרְבַּע - נִטְהַרוּ מִטְּמֵאָתָם.

נִמְדָּדִין עִמָּה. הַדְּפִין שֶׁל קְטִילָקִי⁷¹ - הָרִי אֵלו טְהוֹרִין. הַגְּשׁוּשִׁין שֶׁל קְטִילָקִי⁷², אָף עַל פִּי שְׁמַפְקָדִין וּמְנַחֵין בְּאַרְבַּע זְוִיֹּת הַבֵּית⁷³ - טְמֵאִין. אַרְבַּע רְגָלִים שְׁבָאֲרַבַּע זְוִיּוֹתֶיהָ, וַיִּשְׂאֵר הַרְגָּלִים שְׁלֵה - טְהוֹרוֹת. חֲמוּר שֶׁתַּחַת הַמֶּלֶבֶן, וְהַסְּפָסְלִים שֶׁתַּחַת הַרְגָּלִים - טְהוֹרִים. כְּפוֹתִים שֶׁתַּחַת הַרְגָּלִים⁷⁴, אָף עַל פִּי שְׁחֻקִּיקִים וּמְקַבְּלִין - טְהוֹרִים. וְאֵין בָּהֶן מִשׁוּם קְבוּל. מֶלֶבֶן שֶׁל מְטָה וְשֶׁל עֲרִיסָה, נִקְלִיטֵי הַמְּטָה, וְלוֹחוּחִין שֶׁל סְקָבִים, וְכָרְעִים שֶׁל שְׁלֶחָן, וְיַד שֶׁל סִכִּין, בְּזִמְן שֶׁהֵן קְבוּעִין - חֲבוּר לְטְמֵאָה וְלִהְזָאָה. נְטִלִין וְנִתְּנִין - אֵינָן חֲבוּר, לֹא לְטְמֵאָה וְלֹא לְהִזָּאָה. מֶלֶבֶן שֶׁל עֲרִיסָה שֶׁהוּא מְלַבֵּשׁ בְּפִיקוֹת, וַיִּשׁ לוֹ רְגָלִים - טְמֵא. מְסַרְגַּ בְּחֲבִלִין וְאֵין לוֹ רְגָלִים; רַבִּי מֵאִיר וְרַבִּי יְהוּדָה מְטַמְּאִין, רַבִּי יוֹסִי וְרַבִּי שְׁמַעוֹן מְטַהְרִין, שְׂאִינּוּ עוֹשֶׂה מְלֹאכָה בְּגוּפוֹ.

ב. בְּרֵאשׁוֹנָה הֵיוּ אוֹמְרִים: מְטָה שְׁגָדָד בָּה שְׁתֵּי לְשׁוֹנוֹת לוֹכְסָן אוּ שְׁתֵּי כְרָעִים אֲלֻכְסוֹן, אוּ שְׁגָדָד בָּה טַפַּח עַל טַפַּח אֲלֻכְסוֹן - טְהוֹרָה. חֲזָרוּ אוֹמְרִים: גּוֹרֵד מִלְּמֵטָה וְעוֹלָה, עַד שֶׁיִּמְעַטְנָה פְּחוֹת מְטַפַּח. מְטָה שְׁעָשָׂה שְׁתֵּי לְשׁוֹנוֹת שְׁלֵה מְרוּחִין⁷⁵ מְרוּחַ אַחַת - טְמֵאָה. עָשָׂה אַרְבַּעַתָּן מְרוּחִין, אוּ שֶׁנִּשְׁלָו שְׁנַיִם אֲלֻכְסוֹן - טְהוֹרָה. נְטִלָה קְצָרָה וְשְׁתֵּי כְרָעִים - טְמֵאָה. מְפַנֵּי שֶׁהִיא כְּשִׁירֵי הַמְּטָה לִישָׁן עָלֶיהָ. וְאִם מִתְחַלָּה עֲשָׂאָה כָף - טְהוֹרָה, מְפַנֵּי שֶׁהוּא כְּאֶרְנוֹת. נְטִלָה אֲרָכָה וְשְׁתֵּי כְרָעִים; רַבִּי נַחֲמִיָּה מְטַמְּא, מְפַנֵּי

71 הֵינְתֵּרֶת הַתְּהַתְּנוֹת בְּמְטָה, הַבּוֹלְמוֹת כְּלָפִי מְעַלָּה מִהַמְּטָה, וְלִפְיָקָד הֵן טְהוֹרוֹת, שְׂאִינָן נִצְרָכוֹת לְמְטָה.
72 דָּף מִנֵּחַ עַל הַלְּשׁוֹנוֹת, בֵּין לְשׁוֹן לְלְשׁוֹן, וּמִקָּדָם הֵינְתֵּרֶת הַנְּטִל יוֹצְאוֹת, וְהֵם חֲשׂוּבִים כְּלִי.
73 הֵינּוּ שֶׁהֵן מְפָרְדוֹת מִהַמְּטָה, וְרַק מְנַחֵת בְּצִדְדֵי הַבֵּית.

<p>25</p>	<p>ראשון Sunday</p>	<p>ו 6</p>	<p>עלות השחר _____ 4:14 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:36 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:03 שקיעה _____ 8:30 בבלי: גיטין מ • ירושלמי: תרומות י • תוספתא: כלים מציעא ב ב"ר: שמואל א ד-ה • רמב"ם: תפלה וברכת כהנים ב</p>
<p>26</p>	<p>שני Monday</p>	<p>ז 7</p>	<p>עלות השחר _____ 4:14 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:36 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:03 שקיעה _____ 8:30 בבלי: גיטין מא • ירושלמי: תרומות יא • תוספתא: כלים מציעא ג ב"ר: שמואל א ו-ז • רמב"ם: תפלה וברכת כהנים ג</p>
<p>27</p>	<p>שלישי Tuesday</p>	<p>ח 8</p>	<p>עלות השחר _____ 4:14 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:36 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:04 שקיעה _____ 8:30 בבלי: גיטין מב • ירושלמי: תרומות יב • תוספתא: כלים מציעא ד ב"ר: שמואל א ח-ט • רמב"ם: תפלה וברכת כהנים ד</p>
<p>28</p>	<p>רביעי Wednesday</p>	<p>ט 9</p>	<p>עלות השחר _____ 4:15 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:37 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:04 שקיעה _____ 8:30 בבלי: גיטין מג • ירושלמי: תרומות יג • תוספתא: כלים מציעא ה ב"ר: שמואל א י-יא • רמב"ם: תפלה וברכת כהנים ה</p>
<p>29</p>	<p>חמישי Thursday</p>	<p>י 10</p>	<p>עלות השחר _____ 4:15 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:37 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:04 שקיעה _____ 8:30 בבלי: גיטין מד • ירושלמי: תרומות יד • תוספתא: כלים מציעא ו ב"ר: שמואל א יב-יג • רמב"ם: תפלה וברכת כהנים ו</p>
<p>30</p>	<p>ששי Friday</p>	<p>יא 11</p>	<p>עלות השחר _____ 4:16 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:37 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:04 שקיעה _____ 8:30 בבלי: גיטין מה • ירושלמי: תרומות טו • תוספתא: כלים מציעא ז ב"ר: שמואל א יז-יט • רמב"ם: תפלה וברכת כהנים ז</p>
<p>1</p>	<p>שב"ק Shabbos</p>	<p>יב 12</p>	<p>חקת - בלק, פרקו עלות השחר _____ 4:16 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:38 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:05 שקיעה _____ 8:30 בבלי: גיטין מו • ירושלמי: תרומות טז • תוספתא: כלים מציעא ח ב"ר: שמואל א יז-יז • רמב"ם: תפלה וברכת כהנים ח</p>

Candle Lighting 8:12 הדלקת הנרות

Shabbos Ends 9:43 זמן מוצש"ק

ווער עס איז זיך מתוודה פאר'ן אייבערשטן, האט אים דער אייבערשטער
ליב אפילו ווען ער איז נישט ראוי דערצו, און דער אייבערשטער נעמט
אונזעק די צארן פון אים.

(ספר המדות את השבוע סיון מ"ח)